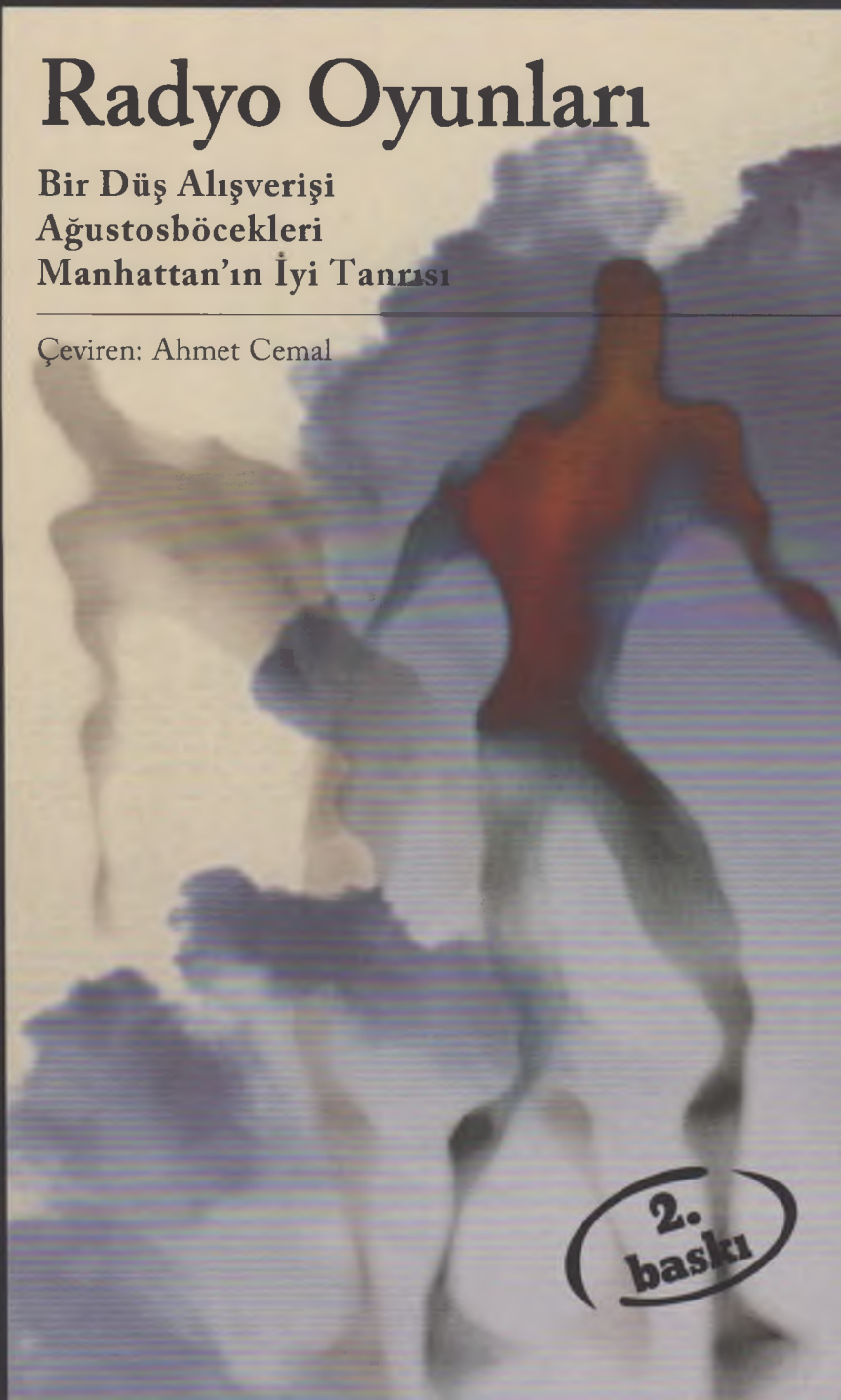
Ingeborg Bachmann

Radyo Oyunları

Bir Düş Alışverişi
Ağustosböcekleri
Manhattan'ın İyi Tanrısı

OYUN

Çeviren: Ahmet Cemal

2. baskı

YKY
Yapı Kredi Yayınları

RADYO OYUNLARI

Ingeborg Bachmann 1926'da Avusturya'nın Klagenfurt kentinde doğdu. 1945-1950 yılları arasında Innsbruck, Graz ve Viyana Üniversitelerinde felsefe, psikoloji ve Alman filolojisi okudu. Çalışmalarında özellikle Heidegger ve Wittgenstein üzerinde yoğunlaştı. Heidegger'in varoluşçuluk felsefesi üzerine yazdığı tezle doktorasını verdi. İlk şiirleri 1948/49 yıllarında yayımlandı. 1959/60 yıllarında doçent unvanıyla Frankfurt Üniversitesi'nde şiir konulu dersler verdi. 1964'te Georg Büchner Ödülü'nü aldı. Aralarında Fransa, İngiltere, İtalya ve A.B.D.'nin de bulunduğu pek çok ülkeye yolculuk etti. 1965'ten itibaren Roma'da yaşamaya başladı. 1973'te çıktığı Polonya yolculuğunda Auschwitz ve Birkenau toplama kamplarını gördü. Aynı yıl Roma'daki evinde çıkan yangında ağır yaralanarak hayatını kaybetti.

Başlıca yapıtları: Şiir: *Die gestundete Zeit* (1953; Ertelenmiş Zaman, *Toplu Şiirler*, YKY, 2004), *Anrufung des Großen Bären* (1956; Büyük Ayı'ya Çağrı, *Toplu Şiirler*, YKY, 2004). Deneme: *Frankfurter Vorlesungen* (1960; *Frankfurt Dersleri*, Bağlam Yay., 1989). Öykü: *Das dreißigste Jahr* (1961; *Otuzuncu Yaş*, YKY, 2004). Roman: *Malina* (1971; *Malina*, YKY, 2004).

Ahmet Cemal 1942'de doğdu. Sankt Georg Avusturya Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Aynı fakültede asistanlık yaptı. İstanbul Avusturya Kültür Ofisi'nde basın danışmanı olarak çalıştı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde çeviri dersleri, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümü öğretim görevlisi olarak sanat tarihi ve estetik, aynı üniversitenin Devlet Konservatuarı'nda dünya tiyatro tarihi ve çağdaş tiyatro, Güzel Sanatlar Fakültesi'nde de sanat kavramları dersleri verdi. *Yeni Ufuklar* ve *Varlık* dergilerinde yazdı. *Yazko* Çeviri dergisini yönetti. Bertolt Brecht, Elias Canetti, Stefan Zweig, Ingeborg Bachmann, Paul Celan, Rainer Maria Rilke, Georg Trakl, Friedrich Hölderlin, Heinrich von Kleist, Georg Lukacs, Anna Seghers, Erich M.Remarque, Manes Sperber, Franz Kafka, Walter Benjamin, Robert Musil, Ernst Fischer, Octavio Paz ve E.H.Gombrich'ten çevirileri yayımlandı. Deneme ve makaleleri *Yaşamdan Çevirdiklerim, Odak Noktasında Yaşananlar, Şeref Bey Artık Burada Yaşamıyor, Aradığımız Tiyatro, Okuyan Gençliğe Mektuplar*; şiirleri *Geçmiş Bir Dua Kitabından*, öyküleri de *Dokunmak* başlıklarıyla yayımlandı. Çeviri kuramı, estetik, sanat tarihi, kültür eleştirisi ve edebiyat üzerine makaleler yazdı; aynı konularda Avusturya'da, Viyana ve Innsbruck üniversiteleriyle, Avusturya Edebiyat Kurumu'nda konferanslar verdi. Halen *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarıdır.

Ingeborg Bachmann'ın
YKY'deki kitapları:

Toplu Şiirler *(2004)*
Otuzuncu Yaş - Bütün Öyküler *(2004)*
Malina *(2004)*
Radyo Oyunları *(2005)*

INGEBORG BACHMANN

Radyo Oyunları

BİR DÜŞ ALIŞVERİŞİ
AĞUSTOSBÖCEKLERİ
MANHATTAN'IN İYİ TANRISI

Almancadan çeviren:
Ahmet Cemal

YKY
Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 2216
Edebiyat - 666

Radyo Oyunları/ Ingeborg Bachmann
Özgün adı: Werke 1, Hörspiele,
Ein Geschäft mit Träumen,
Die Zikaden,
Der gute Gott von Manhattan
Almancadan çeviren: Ahmet Cemal

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Ltd. Şti. /Ankara
Tel: (0312) 640 16 23
Sertifika No: 16031

Çeviriye temel alman baskı: 5. Auflage, 1993, Serie Piper
1. baskı: Ocak 1995, MitosBoyut
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Temmuz 2005
2. baskı: İstanbul, Haziran 2012
ISBN 978-975-08-0969-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2012
Sertifika No: 12334

HÖRSPIELE
Ein Geschäft mit Träumen © 1978 Piper Verlag GmbH, München
Die Zikaden © 1978 Piper Verlag Gmbh, München
Der gute Gott von Manhattan © 1978 Piper Verlag GmbH, München
Bu kitabın telif hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

Ingeborg Bachmann'ın Yaşamı • 7
Ingeborg Bachmann'ın Radyo Oyunları *(Ahmet Cemal)* • 11
Bir Düş Alışverişi • 13
Ağustosböcekleri • 49
Manhattan'ın İyi Tanrısı • 97

Ingeborg Bachmann'ın Yaşamı

1926	Ingeborg Bachmann, 25 Temmuz günü Avusturya'nın Klagenfurt kentinde doğdu.
1932-1944	Klagenfurt'ta ilk ve orta öğrenimini tamamladı.
1945-1950	Innsbruck, Graz ve Viyana üniversitelerinde öğrenim gördü. Önce hukuk ve felsefe, ardından yalnızca felsefe dallarında öğrenim yaptı.
1946	"Sal" adlı ilk öyküsü bir dergide yayınlandı.
1948-1949	Başkaca öykülerle birlikte ilk şiirleri çıktı.
1949	Viyana yakınlarındaki Steinhof Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde psikoloji stajı gördü.
1950	Viyana Üniversitesi'nde "Martin Heidegger'in Varoluşçuluk Felsefesinin Eleştirel İrdelenmesi" başlıklı teziyle doktorasını verdi.
1950-1951	Paris ve Londra yolculukları. 1951 Şubatında Londra'daki Anglo-Austrian Society'de okuma günü düzenleyen Bachmann, Viyana'ya dönüşünün ardından Amerikan İşgal Yönetiminde sekreter, daha sonra da "Rot/Weiß/Rot" Radyo Yayın Grubunda senaryo yazarı ve redaktör olarak çalıştı.
1952	"Bir Düş Alışverişi" (*Ein Geschäft mit Träumen*) adlı radyo oyunu Avusturya ve Alman radyolarında yayımlandı. Bachmann aynı yıl İngilizceden tiyatro ve radyo oyunları çevirdi. "Adsız Kent" (*Stadt ohne Namen*) adlı ilk romanı büyük

yayınevlerince kabul edilmedi. Çağrı üzerine, "Gruppe 47"nin 10. toplantısına Paul Celan ve Ilse Aichinger'le birlikte katılarak şiirlerinden okudu. Aynı toplantıda besteci Hans Werner Henze ile tanıştı. Eylül ayında ilk İtalya yolculuğunu yaptı.

1953 Şiirlerine "Gruppe 47"nin ödülü verildi. 1953-57 yılları arasında sık sık İtalya'da kaldı. Ludwig Wittgenstein üzerine yazdığı denemesi ve *Ertelenmiş Zaman* (*Die gestundete Zeit*) başlıklı ilk şiir kitabı çıktı.

1954 Robert Musil üzerine bir deneme yazdı. Alman Federal Endüstri Birliği'nin edebiyatı teşvik ödülünü kazandı.

1955 "Roma'da Gördüklerim ve Duyduklarım" ve "Kör Yolcular" adlı denemeleri yayınlandı. 25 Mart günü ikinci radyo oyunu olan *Ağustosböcekleri* (*Die Zikaden*), Almanya'da, Kuzeybatı Alman Radyosu'nda, Hans Werner Henze'nin müziğiyle yayımlandı. Harvard Üniversitesi'nin daveti üzerine Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti, Henry Kissinger'ın yönettiği uluslararası sanat, bilim ve eğitim seminerine katıldı.

1956 "Büyük Ayının Çağrısı" (*Anrufung des Großen Bären*) adlı ikinci şiir kitabı Almanya'da yayımlandı. Bu eserinden ötürü Bremen Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Müzik üzerine iki deneme yazdı.

1957 Darmstadt'taki Alman Dil ve Edebiyat Akademisi'nin üyeliğine kabul edildi. Hans Werner Henze, Bachmann'ın bazı şiirlerini seslendirdi.

1957-1958 Bachman, Münih'te, Bavyera Televizyonunda dramaturg olarak çalıştı.

1958 Alman ordusunda atom silahlarının bulunmasına karşı çıkan komitenin üyesi oldu. *Manhattan'ın İyi Tanrısı* (*Der gute Gott von Manhattan*) adlı radyo oyunu, Almanya'da yayımlandı. Bu

oyun nedeniyle yazara savaşta gözlerini yitirenler için konulan ödül verildi. Bachmann, 17 Mart 1959 günü Bonn'daki Parlamento Binasında düzenlenen ödül töreni sırasında "İnsanoğlu Gerçeği Taşıyabilecek Güçtedir" (Die Wahrheit ist dem Menschen zumutbar) başlıklı ünlü söylevini verdi.

1958-1962 Roma'da ve Zürih'te yaşadı.

1959 İtalya'da çıkan "Botteghe Oscure" adlı uluslararası edebiyat dergisinde, "Bir Avusturya Kentinde Gençlik" (Jugend in einer österreichischen Stadt) başlıklı öykünün özgün metni yayımlandı. Bu öykü daha sonra, 1961'de yayımlanan *Otuzuncu Yaş* (*Das Dreissigste Jahr*) adlı öykü kitabında da yer aldı. "Müzik ve Edebiyat" başlıklı deneme yayımlandı. Frankfurt/Main Üniversitesinde, yeni kurulan poetik kürsüsünde doçent olan Bachmann, 1959/1960 kış yarıyılında "Çağdaş Edebiyatın Sorunları" başlıklı derslerini verdi.

1960 Hans Werner Henze'nin *Budala* adlı bale pandomimi Bachmann'ın librettosuyla "Berlin Balesi" tarafından temsil edildi. Bachmann, Hans Werner Henze'nin *Hamburg Prensi* operası için yazdığı librettoyu ve buna ilişkin olarak kaleme aldığı "Bir Librettonun Oluşumu" başlıklı denemeyi yayımladı. Sonbaharda "Her Şey" (Alles) adlı öyküsü Almanya'da yayımlandı.

1961 Haziran ayında "Otuzuncu Yaş" adlı ilk öykü kitabı Almanya'da çıktı. Bu eseri için yazara Alman Eleştirmenler Birliği Edebiyat Ödülü verildi. Bachmann 20 Kasımda Berlin Sanatlar Akademisi üyeliğine seçildi. Guiseppe Ungaretti'den yaptığı şiir çevirileri yayımlandı.

1963 Ford Vakfı tarafından bir yıl kalması için Berlin'e davet edildi.

1964 Prag, Mısır ve Sudan'a gitti. 17 Ekimde yazara

Alman Dil ve Edebiyat Akademisi tarafından "Georg Büchner Ödülü" verildi. Bachmann, ödül töreninde "Rastlantılar İçin Bir Yer" (Ein Ort für Zufälle) başlıklı konuşmasını yaptı.

1965 22 Ocak tarihinde Berlin'den Simon Wiesenthal'e yazdığı mektupta, Nazilerin savaş suçları için öngörülen zamanaşımı süresinin uzatılmasından yana olduğunu belirtti. Hans Werner Henze'nin komik operası *Genç Lord* için kaleme almış olduğu librettoyu yayımladı. "Vietnam Savaşma Karşı Bildiri"yi imzalayan yazar, sonbaharda Hans Magnus Enzensberger'le birlikte COMES (Avrupa Yazarlar Birliği) yönetim kuruluna seçildi. Yıl sonunda ölümüne kadar yaşayacağı Roma'ya yerleşti.

1966 Zürih, Hamburg, Hannover, Berlin ve Lübeck'de, yazmakta olduğu *Ölüm Türleri* (*Todesarten*) başlıklı romanından parçalar okudu.

1968 "Avusturya Büyük Devlet Ödülü"ne layık görüldü.

1971 *Malina* adlı romanı, *Ölüm Türleri*'nin ilk kitabı olarak Frankfurt'ta yayımlandı. Avusturya Sanayiciler Birliği, yazara "Anton Wildgans Ödülü"nü verdi.

1972 "Simultan" adlı ikinci öykü kitabı çıktı.

1973 Varşova'daki Avusturya Kültür Enstitüsü'nün daveti üzerine Mayıs ayında Polonya'ya giden Bachmann, Varşova ile Krakau, Breslau, Thorn ve Posen üniversitelerinde yapıtlarından bölümler okudu. Auschwitz ve Birkenau toplama kamplarını gezdi. 26 Eylül akşamı Roma'daki evinde çıkan bir yangında ağır yaralanan Ingeborg Bachmann, 17 Ekim günü öldü. 25 Ekimde Klagenfurt-Annabichl mezarlığında toprağa verildi.

Ingeborg Bachmann'ın Radyo Oyunları

Avusturyalı yazar ve şair Ingeborg Bachmann'ın yazmış olduğu üç radyo oyunu, uzmanların deyişiyle yalnızca bu türün en yetkin örnekleri arasına girmekle ve bu alana yeni ölçütler getirmekle kalmamış, fakat Bachmann'ın "bir yazar için düşünülebilecek en büyük mutluluk" diye nitelendirdiği bir özelliğin, başka deyişle "zamanının temsilcisi olabilme" özelliğinin de kanıtlarını sergilemiştir.

Bachmann'm şiirlerinde, öykülerinde, yazınsal denemelerinde ve nihayet *Malina* adlı romanında odak noktası olarak seçtiği konular ve sorgulamalar, bu radyo oyunlarında da egemendir; bunlar, insanlar arasında gerçek bir iletişim kurabilmenin güçlüğü, sıradan yaşamların dışına çıkma isteğinin yaygınlığa karşın, bunun için gerekli adımları atabilme yürekliliğini çok az insanın gösterebilmesi, bu bağlamda en güçlüymüş gibi gözüken isteklerin sonunda çoğunlukla günlük yaşamda, "kaynağı iki insan arasındaki ilişkide yatan" faşizmlere boyun eğilmesiyle noktalanması, gerçek anlamdaki aşkın, kurulu düzenlere ters düşen bir olgu niteliğini taşımasından ötürü asla gerçekleşememesi gibi konular ve bunların beraberinde gelen sorgulamalardır.

Bachmann'ın 1952 yılında yayımlanan ilk radyo oyunu olan *Bir Düş Alışverişi* (*Ein Geschäft mit Träumen*) , sıradan yaşamların dışına çıkabilmek için düşler kurmakta cömert davranan, ancak iş bu düşlere gerçek anlamda sahip olabilmek için gerekli özverilerde bulunmaya geldiğinde, son adımı at-

mamak için bütün bahanelerini kendi kendine yaratan, sıradanlığın yazgısını kendine kendi eliyle biçmiş insanoğlunun tragedyasıdır.

1954 yılında yayımlanan *Ağustos Böcekleri (Die Zikaden)* ise, yine ilk radyo oyununa benzer biçimde, kurulu düzenin toplumundan kaçmak isteyen insanoğlunun, kendini en güçlü olarak duyumsadığı zaman parçalarında bile ne denli tutsak olabileceğinin öyküsüdür. En köktenci olduğu sanılan "kaçışların" gerçekte ne denli yapay ve kısa vadeli olduğunun sergilenmesi, oyunun odak noktasıdır.

Bachmann'ın son ve belki de en tanınmış radyo oyunu olan *Manhattan'ın İyi Tanrısı* (*Der gute Gott von Manhattan*), bütünüyle gerçek aşkın olanaksızlığı temeline oturtulmuştur. Oyunda Jan ile Jennifer'in aşklarının olanaksızlığı, böyle bir aşkın yaşadıkları toplumun temellerine ters düşmesinden, bir tehdit gibi yönelmesinden kaynaklanır.

Şiir dilini bütünüyle radyo oyunu türüne taşıması, bir yandan bu türün teknik gereklerini göz önünde tutarken, öte yandan edebiyatı bu gereklerle çok iyi bir dengeye oturtabilmesi, Ingeborg Bachmann'ın bu alana getirdiği en önemli yenilikler olarak nitelendirilmektedir.

Ahmet Cemal

BİR DÜŞ ALIŞVERİŞİ

Kişiler

Laurenz
Anna
Mandl
Genel Müdür
Pepi
Waldau
Nowak
Sperl
Laternacı
Bileyci
Balon satan yaşlı kadın
Balıkçı
Polis memuru
Satıcı
Yayalar
1. Santral kız
2. Santral kız
3. Santral kız
1. Çevirmen
2. Çevirmen
3. Çevirmen
4. Çevirmen
Tayfa
Telsizci
1. Siren
2. Siren
ve başkaca sesler

Gürültüler: Bir daktilo takırtısı. Bununla eşzamanlı olarak, uzaktaki bir kilise kulesinin saatinden gelen iki çan sesi.

MANDL İnanılır gibi değil, saat beşbuçuk olmuş bile... Sanırım bugünlük artık yeter.

ANNA *(Gülerek)* Benim bir itirazım yok, son günlerde epey fazla mesai yaptık. Zaten siz aşırı yorulmadınız mı? Çok solgun görünüyorsunuz, Bay Mandl!

MANDL Solgun mu? Hayır, ışıktandır. Hava artık çok erken kararıyor. Buradaki ışık da kötü. Değiştirmeliyiz. Sanırım neon ışığı gözleri bozuyor.

ANNA Evet, ben de kısa süre önce bunu "Haftanın Haberleri" dergisinde okumuştum. Sanırım "Haftanın Haberleri"ydi. Bu ışıkta koyu renk gözlük takmak gerekiyormuş.

MANDL Yok canım, büroda siyah ya da yeşil camlı gözlüklerle çalışmayı düşünmüyorsunuz herhalde! Böylesi, çok dikkat çekici olurdu... Neyse, son cümleyi de yazdınız mı "ve sekiz gün sonra telefonla soracağız. En derin saygılarımızla..."

ANNA "Ve sekiz gün sonra telefonla soracağız... En derin saygılarımızla"... Mektubu şefe imzaya da götüreyim mi? Mavi paltolu bey herhalde artık gitmiştir.

MANDL Hangi bey, hangi mavi palto...?

ANNA Hani randevusuz gelen, ama yine de içeri alman bey. Paltosu dikkatinizi çekmedi mi? Rengi çok açık maviydi, böyle bir mavi daha önce hiç görmedim. Aslında bir beyefendi böyle giyinmemeli, bilmem siz ne dersiniz?

MANDL Ben paltoyu görmedim, ama açık mavi bence de... evet, bence de epey, neyse...

ANNA Kopyaları hemen çıkarıyorum, şimdi parafe etmek ister misiniz?

MANDL Hayır, şimdi yapmam şart değil, ya da, verin.

(Kâğıt hışırtıları.)

ANNA Birinci sayfada bir yanlış yaptım, ama çok iyi silmeyi başardım, hemen hiç gözükmüyor... "Forum"da oynayan filmi gördünüz mü? Adı bana çok komik geliyor: "Yedi Göğün Lastiği". Silmekten söz edince aklıma geldi... ama belki de konusu bambaşkadır. Bayan Kleemann söyledi – öyle pek ahım şahım bir film değilmiş. Bayan Kleemann çok sıkılmış. Ama adını gerçekten çok komik buluyorum. Bu çok farklı bir şey.

MANDL Bayan Kleemann demek... kim bu Bayan Kleemann?

ANNA Nasıl... tanımıyor musunuz? Hani şu idari işlerde çalışan sarışın!

MANDL Hayır, idari işlerde tanıdığım bir sarışın hanım yok.

ANNA Hep telefon edip, hesaplara ilişkin bir şeyler soran sarışın, üç haftadır ikinci ticari müdürün yerine bakıyor.

MANDL Ha, o mu? Ama ben, sarışın birini tanımıyorum...

ANNA Yalnızca telefonda konuşursanız elbet tanımazsınız!

MANDL Bayan Anna, şöyle hemencecik... yani... demek istiyorum ki... burayı şöyle bir düzeltseniz ve anahtarları alıp siz kapatsanız... ben hemen çıkmak istiyorum, dükkânlar kapanmadan... yarın karımın yaş günü, daha çiçek almam gerek... belki çiçeklerin yanısıra, başka bir şey de...

ANNA O zaman bir an önce çıkmaya bakın. Burada birkaç dakika daha kalmamın bence hiçbir önemi yok, gerçekten yok.

MANDL Size çok teşekkür ederim... ve şef beni isterse eğer, ona deyin ki... hayır, hiçbir şey demeyin, sabahları hep zamanında geldiğime göre, neden bir defasında da zamanında çıkmayayım. *(Paltosunu giyer.)* Evet, yine bir düğmem gevşemiş – sizin paltonuzun düğmeleri de hep böyle gevşek midir? Ben düğmelerimi kendim dikerim, bence aslında bütün erkekler böyle yapmalılar, her bakımdan kadınlara muhtaç olmamalılar.

ANNA *(Hafiften güler, çok çekingen bir ifadeyle)* Düğmelere gelince, isterseniz bir defa da ben denerim. Benim düğmelerim gevşek değildir. Çok tuhafsınız doğrusu. Böyle yaptınız diye, eliniz

kolunuz bağlı kalamazsınız, yani kadınların karşısında, demek istiyorum. Bazen öyle tuhaf şeyler söylüyorsunuz ki...

MANDL O halde, görüşmek üzere, ve dediğim gibi, eğer siz kapatırsanız... dediğim gibi... *(Uzaklaşan ayak sesleri.)*

ANNA *(Arkasından seslenerek)* Güle güle! *(Derin derin içini çeker.)*

(Kısa ara. Sonra kapı açılır)

GENEL MÜDÜR *(Nahoş bir ses tonuyla)* Duymadınız mı? Sizi iki kez aradım, telefonu neden açmıyorsunuz?

ANNA Ah, bilmiyorum. Telefon çalmadı ki! Belki de yanlış numarayı çevirdiniz, hayır, telefonun çalmadığından eminim, buradan bir an bile ayrılmadım, bir adım uzağa bile gitmedim.

GENEL MÜDÜR Kimse kalmadı mı? Sayın amiriniz neredeler? Toz oldular bile, değil mi?

ANNA Saat altı olmak üzere...

GENEL MÜDÜR Demek altı olmak üzere! Evet, evet. Altı olmak üzere. Demek saatin kaç olduğunu hep dakikası dakikasına biliyorsunuz. Galiba bütün gün saate bakıyorsunuz. Ama size şunu söyleyeyim ki, sürekli saate bakmanız, zamanın daha çabuk geçmesini sağlamaz. Çünkü saat kendini zorla ileriye götürtmez, o, çok dakiktir, sayın amirinizden çok daha dakiktir.

ANNA Ben saate bakmadım; yalnızca Fransisken Kilisesi'nin çanlarını duydum. Çan çok yüksek sesle çalıyor, bizim penceremiz de biraz aralık.

GENEL MÜDÜR Hava buz gibi oldu bile, pencereyi hemen kapatın. Yoksa soğuk alacağım.

ANNA Evet, serin bir sonbahar, ama daha soğuk olmadığı için sevinmeliyiz, hâlâ paltomuzun önünü iliklemeden dolaşabiliyoruz. Ben de hâlâ altı ince ayakkabılar giyiyorum... ama insanın bronşları çok zayıfsa eğer, hep dikkat etmek gerekir, çünkü o zaman çok kolay üşütebilir, kimileri yazın bile soğuk alabilir; kısa süre önce bu tür soğuk algınlıkları üzerine bir şeyler okumuştum, hiç de küçümsenecek rahatsızlıklar değil, sanırım "Dünyaya Bakış"ta okudum – yazıldıklarına

göre böyle soğuk algınlıkları özellikle odalar arasındaki ısı farklarından kaynaklanıyormuş. Yazın bile böylesine tehlikeli olması tuhaf doğrusu, şimdi ise ekim ayındayız ve hâlâ akşamları açık havada oturulabiliyor, ama yine de bazen dikkat etmek gerekir.

GENEL MÜDÜR Kapatın artık şu pencereyi!

ANNA Gelen hava küçücük bir aralıktan giriyor, aslında bu kadar çok sigara içildiğinde, içeri biraz hava girmesi iyi bir şey, beyler hep çok sigara içiyorlar, ben sigaraya alışmadığım için memnunum, bir ara alışmak üzereydim... ama şimdi çok memnunum...

(Pencereyi kapatır.)

GENEL MÜDÜR Bari Laurenz burada mı?

ANNA Evet, eminim burada olduğundan, sanırım yıllardır sizden önce çıktığı hiç olmadı. Deyiş yerindeyse, o, hep buradadır. Çok çekingen bir ifadeyle güler.

GENEL MÜDÜR Ya, demek hep buradadır! Peki ne yapar "hep burada?" İnsanların "hep burada" olduklarını bana kanıtlamalarından hoşlanmam. "Hep burada" olmak, sırnaşıklık demektir. İnsanlar beni bu yolla etkileyemezler. Benim için önemli olan, yalnızca başarıdır... evet, yalnızca başarı!

ANNA Ama Laurenz, çok çalışkan ve çok alçakgönüllü bir insandır, birisi kalkıp da onun hep burada olduğunun ve çalışkanlığının farkına varsa, sanırım bunu tuhaf karşılardı; kimsenin ağzından onun için tek bir takdir sözcüğü çıkmaz, çıksaydı herhalde bu da Laurenz'e tuhaf gelirdi. Onunla bugüne kadar on cümle bile konuşmuş değilim, ama yine de hakkındaki izlenimim böyle – hayır, abartıyorum, elbet onunla on cümleden fazla konuştum, iki yıl boyunca çok daha fazla konuşmuş olmalıyım. Demek istediğim şu ki, onunla on cümleden fazla konuşmadığım gibi bir duyguya sahip olmak, sanırım hemen her şeyi açıklıyor...

(Telefon çalar.)

ANNA *(Ahizeyi kaldırır – Genel Müdür'e)* Özür dilerim. *(Telefona)*

... Alo, evet, hayır, çıktı. Bay Laurenz, biraz buraya gelebilir misiniz, evet, size verecek bir işim var, bu işi üstlenebilirseniz çok memnun kalırım *(Güler).* Kapattı! Buraya gelmek üzere yola çıktı bile... *(Ahizeyi yerine koyar.)*

GENEL MÜDÜR Söyleyin ona, gidebilir, böyle arsızca fazla mesaiye kalmasındansa, gitmesini çok daha yeğlerim. Bana paltomu getirin. Sonra Laurenz büroyu kapatsın.

ANNA Peki efendim, hemen. *(Uzaklaştığı duyulur.)*

LAURENZ *(Kapı açılır, ayak sesleri yaklaşır)* İyi akşamlar... Bayan Anna çıktı mı?... Herhalde daktiloyu kaldırmamı isteyecekti benden, çünkü yarın onarıma gönderilecek... E harfi çok zayıf vuruyor.

GENEL MÜDÜR Hmm.

ANNA *(Geri döner)* Buyrun, eldivenlerinizi de buldum, onları pencerenin içine bırakmaktan hoşlandığınızı biliyordum... Bunu çok ilginç buluyorum.

GENEL MÜDÜR Ne? İlginç mi? Hmm. İyi geceler; siz de bir an önce çıkmaya bakın.

ANNA ve LAURENZ BİR AĞIZDAN İyi geceler, sayın genel müdür.

ANNA Gidebilirsiniz artık, Bay Laurenz, size söylemek istediğim, buydu; şef, binadan hep en son ayrılmak zorunda olmadığınızı düşünüyor. Biliyorsunuz, bazen çok özneldir, belki en son çıkmasaydınız da öfkelenirdi, ama ne yapalım ki şimdi en son sizin çıkmanıza öfkeleniyor... Bunu yanlış anlamamalısınız, zaten bana sorarsanız aslında yapmanız gereken, her şeyi bu kadar ciddiye almamak.

LAURENZ Evet, evet, anlıyorum... hayır, aslına bakarsanız anlamıyorum ama, yine de çok naziksiniz Bayan Anna, bana hep çok iyi... çok dostça davranıyorsunuz. Evet.

ANNA *(Kapıya kadar uzaklaşan ayak sesleri duyulur, orada bir kez daha durur)* Lütfen anahtarı çıkarıp kapıcıya bırakmayı unutmayın. İyi geceler.

(Kapı kapanır.)

LAURENZ *(Yalnız kaldıktan sonra, kendi kendine)* Elbette, bugüne kadar unuttuğum hiç olmadı ki... şu daktilo. *(Daktilonun bir-*

kaç klavyesine basar.) E harfi neredeyse hiç çıkmıyor... Pencere de kapalı... *(Pencerenin mandalını bir kez daha denetler.)* Anahtar... *(Dışarı çıkar, odanın kapısını kilitler, koridorda yürür, musluğu açıp ellerini yıkar, şarkı söyler.)*

Zamanı geldi, zamanı geldi, hemen suya,
su aydınlanırken, kararmakta dünya...
Zamanı geldi, zamanı geldi...

Tamam... ama şu musluk... belki de tesisatçı bir baksa iyi olur... çünkü hâlâ damlıyor... tamam... Bu da ne?.. Kim bırakmış olabilir bu sabunu?.. Ah, herhalde Bay Tremmel unutmuştur... Lux marka bir sabun... hmm. *(Kurulanır.)*

PEPİ Paltonuzu getireyim mi, Bay Laurenz?

LAURENZ Hayır Pepi, teşekkür ederim. *(Dolaba gider, paltosunu çıkarıp giyer.)* Artık gidebilirsin.

PEPİ O halde iyi geceler, Bay Laurenz.

LAURENZ İyi geceler. *(Kapıyı kilitler, merdivenlerden iner.)* İyi geceler, Bay Waldau...

WALDAU İyi geceler!

(Merdivenlerden inmeyi sürdürür.)

LAURENZ *(Kapıyı vurur.)* Anahtarları getirdim, Bay Nowak.

(Kapıcının penceresi açılır.)

NOWAK Ah, siz misiniz, Bay Laurenz?
Bugün her zamankinden erken çıkıyorsunuz...

LAURENZ Evet, şef izin verdi de...

NOWAK İzin vermesi hoş doğrusu! Mesai zaten bitti.

LAURENZ İyi geceler, Bay Nowak.

NOWAK İyi geceler, Bay Laurenz, yarın Bayan Trenzinger'e söyleyin de, burayı da bir temizlesin. Toz neredeyse parmak kalınlığında oldu...

LAURENZ Merak etmeyin, söylerim Bay Nowak. İyi geceler... *(Aşağı inip caddeye çıkar. Caddeden gelen gürültüler. Laurenz, yine o şarkıyı mırıldanır)*

Zamanı geldi, zamanı geldi.

(Laurenz yürürken, gelip geçenlerin konuşmaları.)

BİR HANIM Soprano, yüksek tonlarda bir bülbülden farksızdı...

BİR BAŞKA HANIM Söylendiğine göre orkestra şefiyle aralarında...

BİR ERKEK Son kez, son bir kez söylüyorum sana... sen daha beni tanımadın...

BİR HANIM Doğrusu Koreny'den böyle bir şey asla beklemezdim, asla, asla! Böyle yapmakla bütün dürüst insanların saygısını yitirdiğini biliyordur herhalde...

BİR OĞLAN ÇOCUĞU Parkring'de bu saatte açık olan bir dondurmacı biliyorum.

İKİNCİ OĞLAN ÇOCUĞU Eğer bana biraz borç verirsen...

HALKIN ARASINDAN BİRİNCİ KADIN Ölen, hayır, katil.

HALKIN ARASINDAN İKİNCİ KADIN Tabii polis yine işi ağırdan aldı.

HALKIN ARASINDAN BİRİNCİ KADIN Korkunç... gırtlağı kesilmiş..

LAURENZ Kararmakta dünya...

(Gürültüler: Büyük ve geniş bir caddeden geçen otomobillerin tekerleklerinden çıkan yumuşak sesler, önce tekdüze, sonra giderek daha belirgin, bütün insanlar dururlar. Bir düdük sesi.)

POLİS Siz, kırmızı ışıkta karşıya geçemezsiniz! Duydunuz mu? Bakın herkes nasıl bekliyor! Evet bayım, siz!

(Kalabalığın yine harekete geçtiği duyulur, yaklaşan otomobillerden fren sesleri gelir.)

MANDL Laurenz, siz miydiniz karşıya geçmek isteyen?

LAURENZ Tanrım, Bay Mandl!

MANDL Size iyice bağırdı galiba! Eve mi dönüyorsunuz, yoksa hâlâ sevgili firmamızın işlerini mi kovalamaktasınız?

LAURENZ Hayır, sevgili firmamızın işlerini kovalamıyorum, ama eve de dönmüyorum. Evim, yedinci bölgede. Bugün erken çıktım. Biraz dolaşmak istiyorum...

MANDL Neyse, demek tek erken çıkan, ben değilmişim. Daha alışveriş yapmam gerek, karımın yaş günü var da.

BİR ERKEK Bence bu, şımarıklıktan başka bir şey değil, evet... bu gençlik... bir uçuruma gidiyor...

MANDL Bir çeyrektir o vitrin senin, bu vitrin benim, dolaşıp duruyorum ve ne alacağıma, hâlâ karar veremedim.

BİR ERKEK Bu, kulağa bir roman gibi geliyor. Sicilya'da demiştiniz, değil mi...

BİR KADIN Dikkat etsenize, nereye gittiğinize bakın...

MANDL Böyle son anda bir kadına ne alınabilir, bilemiyorum. Siz herhalde alışverişlerinizi birkaç hafta öncesinden planlıyorsunuzdur. Böyle her şeyi son anda düşünmemin bir kusur olduğunun farkındayım...

BİR KADIN Şu anda kendi kendimi tokatlayabilirim... ama biliyorsun.. artık günümüzde hafızasına güvenebilen kalmadı gibi. Sinirlerim öyle bozuk ki, anlatamam...

BİR ERKEK Felaket... felaket... Çin Hindinden Arjantin'e kadar.

LAURENZ Ben hiç alışveriş yapmam, yani böyle şeyler asla almam demek istiyorum. Ben evli değilim...

BİR ERKEK 150.000 şilin, bunlar hırsızdan farksız...

LAURENZ Sabahları evime bakan kadın kahvaltımı getirir, öğlenleri ve akşamları sandviç yiyip çay içerim... Bunun dışında aslında hiçbir gereksinimim yok.

MANDL Ama sevgili Laurenz, o zaman çok para biriktirebiliyorsunuz demektir. Ya da gizliden baktığınız biri mi var? *(Alaycı bir ifadeyle güler.)* Çünkü böyle şeyler de oluyormuş... Bakın, kıpkırmızı kesildiniz.

LAURENZ Hayır, kıpkırmızı kesildiğim falan yok.

MANDL Neyse, artık rahat bırakıyorum sizi. Bakın ne diyeceğim, biraz benimle gelin ve alışverişlerimde bana yardımcı olun.

LAURENZ Bilmem ki... Zamanım var aslında, ama bir kadına alınacak armağanlar için... yararlı olabilir miyim, bilemiyorum... Belki de alışverişi yalnız yapmanız...

BİR KADIN Franzi, Franzi, Franzi!!!

MANDL Ne dediniz? Siz kaç yaşındasınız Tanrı aşkına? İnsan size baktığında tam olarak kestiremiyor, kimi zaman ürkek bir çocuk gibisiniz, ama hemen ardından feleğin çemberinden geçmiş bir adam izlenimini uyandırıyorsunuz –ne de-

nir, hayat işte– hayat dediğiniz, böyle, herkes payına düşeni taşımak zorunda, öyle değil mi? Bu hiç kuşkusuz sizin için de geçerli ve sanırım hayatınız hiç kolay değil, ne dersiniz?

LAURENZ Evet, ama kışın dağa çıkarım. Bu firmada çalışmaya başlayalı altı yıl oldu, bilmem bunu biliyor muydunuz? Aylığım ancak şimdi yükseltildi, fakat sanırım şimdi elime daha az para geçiyor... vergiden ötürü... ama paramın kalanını kış için biriktiriyorum.

MANDL Demek bunun için çalışıyorsunuz. Evet, plan yapmak aslında güzel bir şey. Bu da bir tür lüks sayılır.

BİR KADIN Dikkatli baksana, saçlarını boyamış...

MANDL Ben de bir kez dağa çıkabilmeyi çok isterdim. Karım yazın bir kıyı kentine gitmeyi yeğliyor, gelgelelim sonunda hiçbir yere gidemiyoruz, hayır, hiçbir plan gerçekleşemiyor, en azından bizim yaptığımız planlar. Siz herhalde bu işi çok daha iyi başarıyorsunuz. Hep sessiz bir insansınız. Sessiz insanlar her zaman her şeyi çok daha iyi başarırlar. Sizinle bu kadar konuşabildiğimize bile çok şaşırdım.

LAURENZ Aslında sohbetten kaçan biri değilim...

MANDL Şuna ne dersiniz? Bir ipek eşarp. Gelin buraya, gelin! Bakın şu eşarplara! Ne dersiniz... uygun olur mu acaba?.. 80 şilin. Bir ıslık çalar.

LAURENZ Evet, bir ipek eşarp belki de iyi olur, mesela şu yeşil renklisi... Ama bu zevke bağlı.

MANDL Çok pahalı. Böylesini gördünüz mü hiç? Akıl almaz fiyatlar, sanırım ipek eşarp uygun değil. Belki de bir çift çorap almalıyım. Evet, çorap iyi; karımın hep kullanabileceği bir şey.

LAURENZ Evet, çorap belki çok daha uygun.

BİR KADIN Şu elbiseye bak!

BİR ERKEK Yürü şimdi! Yoksa haftalık haberleri kaçıracağız.

MANDL Mendil de olabilir. Mendil pratiktir hep kullanılır.

LAURENZ Evet, mendil çok pratiktir.

MANDL Birkaç mendil ve çiçek alacağım, bence cömert bir armağan sayılır.

LAURENZ Cö...mert, hiç kuşkusuz. Mendiller ve çiçekler.

MANDL Ama belki bir şey daha eklemek iyi olur, tatlı bir şey, mesela biraz bonbon...

LAURENZ Evet, belki...

MANDL Benimle gelmek ister misiniz? Önce şu mendilleri almalıyım... Ya da beklemeyi mi yeğlersiniz? İnanın hemen dönerim. Ben her işi çok çabuk yaparım.

LAURENZ O zaman bekleyeyim, daha iyi. Siz dönünceye kadar burada biraz tur atarım. Ya da, sizce uygunsa eğer, rıhtıma kadar yürürüm.

MANDL Ne demek, elbette. *(Dükkâna doğru uzaklaşır, kapı açılır, bir satıcı kız gireni selamlar, kapı yeniden kapanır.)*

(Caddenin gürültüsü yeniden artarak duyulur. Sahne tamamen caddedir.)

USTURA BİLEYCİSİ Yeni buluşumu görmeden geçmeyin, bayım. "Usturafiks", bütün tıraş bıçaklarını biler. "Usturafiks" kâğıt kadar ince hale getirir. "Usturafiks", her tıraşı bir zevke dönüştürür; yüzü kesme diye bir şey yoktur, ister sert, ister yumuşak olsun, her sakal "Usturafiks"in önünde pes eder.

BİR KADIN Hadi yürü, böyle bir saçmalığa kim para verir ki...

BİR ERKEK Şu koşuşturma yok mu, insanı deli eder...

YAŞLI KADIN Balonlar, mavi ve kırmızı balonlar. Sadece iki şilin, beyefendi! Acaba beyefendi, muhterem nişanlılarına bir balon götürmek istemezler mi? Evdeki çocuklar için bir mavi balon, beyefendi.

LAURENZ Hayır, teşekkür ederim, balona ihtiyacım yok.

LATERNACI ADAM *(Kısık sesle ve laterna müziği eşliğinde)*

Bugünle yarın arasındadır
gece ve düşler,
Üzülmeyin onun için,
Üzülmeyin onun için,
Bugünle yarın arasındadır
gece ve düşler.

(Laternanın sesi uzaklaşır.)

BALIKÇI Bugün her şey daha ucuz! Taze balıklar, nehir balıkları, bugüne kadar böyle ucuzu hiç olmamıştı, beyler. Alabalıklar, güzel alabalıklar.... Şuradaki güzel balıkçı kıza ba-

kın, iri turna balığını ve tombul sazan balığını sizler için o tuttu. Beyler! Bugün bütün balıklar, her zamankinden ucuz.

LATERNACI ADAM *(Yeniden yaklaşır)*
Beyaz bulutlar örtüyorum üstüne,
en uzak yıldızları yakıyorum sana.
Her insan ister dinlenmeyi günün birinde,
ister çocuk, ister kadın, ister adam, kim olursa.
(Konuşur) Gönlünüzden ne koparsa, sevgili efendim. Evde beş çocuğum ve hasta bir karım var.

LAURENZ *(Utangaç)* Üstümde gerçekten para yok. Ama belki de size bir sosisli sandviç...

LATERNACI ADAM Aman Tanrım... teşekkür ederim...

(Laterna sesi uzaklaşarak devam eder, mikrofon, Laurenz'le birlikte gider, caddenin gürültüsü gelir, sonra ansızın araya tuhaf bir müzik girer, düş dükkânına yaklaştığımız sürece bu müzik, bir leitmotiv niteliğiyle yinelenecektir. Satıcı, kepenklerle uğraşmaktadır.)

LAURENZ Özür dilerim...

SATICI Buyrun?

LAURENZ Bu dükkânda mı çalışıyorsunuz?

SATICI Evet, buyrun?

LAURENZ Vitrininiz iyi aydınlatılmamış. Kapatıyor musunuz?

SATICI Hayır, aslında henüz açıyorum. Buyrun, girin. Size nasıl yardımcı olabilirim?

LAURENZ Teşekkür ederim. Geçerken şöyle bir vitrininize bakmıştım. Bir tanıdığımı bekliyorum, kendisi her an... Kendisi şu biraz ötedeki modaevinde... sırf vitrininizdekilerin ne olduğunu iyi göremediğim için yaklaştım. Yani bir tür merak. Bağışlayın beni, ama bu paketlerin, şu saydam kâğıda sarılı şeylerin ne olduğunu kestiremiyorum. Işık çok kötü.

SATICI Daha iyi bir ışıkta görmek istediğiniz nedir?

LAURENZ Bilemiyorum... sizden tekrar özür dilerim.

SATICI Belki uygun bir şey bulursunuz. Size mallarımızı memnuniyetle gösterebilirim.

LAURENZ *(Giderek daha kararsız)* Hayır, gerçekten zahmet etmeyin. Aslında satın almak istediğim bir şey yoktu, hiçbir şey istemiyorum... olanaklarım el vermez.

SATICI *(İhtiyatlı bir ifadeyle)* Nasıl isterseniz... mallarımızı göstermekten zevk duyardım.

LAURENZ Beklediğim beyin nerede kaldığını bilemiyorum... hâlâ dönmemesi beni şaşırtıyor, çünkü hemen döneceğine söz vermişti... oysa sanırım on dakikadır buralarda bekliyorum...

SATICI Sizi zorlamış olmak istemem.

LAURENZ Hayır, hayır, rica ederim, benim hatamdı, meraklı davrandım, nasıl bu kadar meraklı gibi davrandığımı anlamıyorum. Beklediğim için oldu. İyi geceler.

SATICI Güle güle, beyefendi.

(Burası istenirse çıkarılabilir:)

LAURENZ *(Ses için filtre kullanılabilir)* Neden bu kadar geç kaldı? Hemen döneceğini söylemişti.

(Müzik hafifler, buna karşılık atmosfer şimdi daha gergindir, cadde etkisi gerçek seslerle değil, yankılarla yaratılır. Caddeden bazı gürültüler gelir.)

YAŞLI KADIN Balonlar, mavi ve kırmızı balonlar. Yalnızca iki şilin, beyefendi. Muhterem nişanlınıza kırmızı bir balon götürmek istemez misiniz?

LATERNACI

Bugünle yarın arasındadır
gece ve düşler,
Üzülmeyin onun için,
Üzülmeyin onun için,
Bugünle yarın arasındadır
gece ve düşler.

BALIKÇI Şu güzel balıkçı kıza bakın bir kez. Tombul sazan balığını ve iri turna balığını sizler için o tuttu. Bugün sizler için her şey daha ucuz, beyler.

BİR ADAM Bu durumda iki çarpı ikinin dört ettiği söylenemez...

BİLEYCİ "Usturafiks"le bütün tıraş bıçakları daha keskin olur, beyefendi. Bu tıraş bıçaklarıyla her şeyi, gece ile gündüzü... su ile ateşi, yukarısı ile aşağısını, dışarısıyla içerisini birbirinden milimi milimine ayırabilirsiniz...

(Laurenz, koşmaya başlar, ayak sesleri çok yüksek gelir.)

LATERNACI *(Yine yankılı)*
En uzak yıldızları yakıyorum sana,
Beyaz bulutları örtüyorum üzerine.

(Hızlı bir geçiş; Laurenz koşar, güçlükle soluk alır, kapı açılır, menteşe gıcırtısı duyulur, caddeden gelen gürültüler kesilir, müzik başlar.)

LAURENZ *(İçerdedir)* Bu nasıl bir müzik böyle? Radyoyu mu açtınız?

SATICI Hayır, benim radyom yok. Ayrıca müzik de duymuyorum.

LAURENZ Dinleyin, dinleyin bakın. Nedir bu?

SATICI Havada uçuşan tozlar olabilir, inleyen kirişler olabilir, ya da amiyane söylemek gerekirse, kentin gürültüsüyle sarsılan döşemeler olabilir.

LAURENZ Ortalık bulanık görünüyor. Belki de kulaklarımda yankılanan, gerçekten de havada uçuşan tozlardır. Burada işler pek iyi gitmiyor gibi. Neden dükkânın içinin daha temiz ve daha aydınlık olmasına dikkat etmiyorsunuz? Lambanızın bir abajuru bile yok. Sonra bu sinekler – Sonbahar bitmek üzereyken artık ortada sinek kalmaz.

SATICI Yakınmakta neden acele ediyorsunuz? *(Sesinde herhangi bir tonlama olmaksızın)* Bu durumun nedenini bilmiyorsunuz ki! Buyrun, oturun lütfen!

LAURENZ Neden? Rica ederim, ben yalnızca...

SATICI Buyrun, şu sandalyeye oturun. Biraz önceki ciddi ifadeyle. Şimdi tek yapmam gereken, ışığı söndürmek.

LAURENZ Işığı mı? Hayır, yapmayın... ışığı söndürmeyin.

(Işık düğmesinin kapatılmasından çıkan ses, müzik çok güçlenir.)

SATICI *(Ciddi, neredeyse alışılagelmiş bir tonla konuşur, Laurenz, ilk "müşterisi" değildir)* Şimdi sanki derin bir suya girmişsiniz, ama gözlerinizi yine de açık tutabiliyorsunuz – kırmızı ve gümüş renkler, gözlerinizin önünde titreşmekte, düşlerin mavi bayrakları ise uykunuzda dalgalanıyor. Genişlik, yükseklik ve derinlik silinip gitmiş, uzamı artık kavrayışınızın dışında kalmış – Zaman ise hem artık durmuş, hem de eskisinden daha hızlı ilerlemekte, öylesine hızlı ki, sanki sonuna yaklaşıyor, sanki hedefine vardı varacak.

LAURENZ *(Korkmaksızın)* Işık, gözlerime çok fazla; uyanıklığım ve uykum için düşler, çok fazla. Aşırı fazla.

SATICI *(Ciddi)* Hepsi birden olunca, çok fazla. Siz en iyisi düşleri birer birer görün. Sola bakın, orada, aşağıda küçük bir düş var, ondan başlayın. En iyisi, küçük düşlerle başlayın... yoksa seçiminizi yapmakta zorlanırsınız.

(Yeni bir müzik başlar; bu müzik, korku motifini belirgin kılmak için, sık sık hızlı tempodadır.)

Birinci Düş

(Gürültüler; bir tren bazen yakında, bazen biraz daha uzaktadır, ama çoğu kez korku verecek kadar yakındır.)

LAURENZ Bay Mandl! Dostum! Bay Mandl! Dostum! Mandl! Çabuk, daha çabuk, acele edin!

MANDL Yapamam, artık yapamam.

LAURENZ Geliyor. Geliyorlar, Bay Mandl!

MANDL Artık yapamam...

ANNA Ellerim kanıyor, dizlerim kanıyor.

MANDL Artık yapamam.

LAURENZ Daha hızlı, daha hızlı, tünele kadar.

MANDL Artık tüneli başaramam, artık ellerle başaramam!

LAURENZ Tünel işte burada, hayır, orada, hayır, hayır, burada.

ANNA Bana yardım edin, ellerim kanıyor.

LAURENZ İşte tünel burada. Bana bir merdiven verin.
ANNA Kanıyorum, kan kaybediyorum. Geliyorlar.
LAURENZ Yukarıya, tünelin üzerine tırmanmak zorundayız.
MANDL Merdiveni at, geliyorlar.
ANNA Saatte iki yüz kilometreyle.
Kanıyorum, saatte iki yüz kilometre hızla kanıyorum.
LAURENZ Kendinizi tünelin önüne atın, kendinizi kalbinizle tünelin önüne atın.
ANNA Laurenz! Yardım edin bana. Kalbim, kalbim acıyor.
LAURENZ Kalp geçsin tünelden. Önce kalp geçsin.
MANDL Kendimizi lokomotifin önüne atmak zorundayız.
ANNA Laurenz, lokomotifi durdurmak zorundasınız.
LAURENZ Durmalı! Durmalı!
ANNA Kalbim, saatte iki yüz kilometreyle kanıyor.
GENEL MÜDÜR *(Uzaktan)* Havadan saldıracağız!
ANNA *(Haykırarak)* Duyuyor musunuz, kalbimize saldırıyor.
LAURENZ Siper alın, toprağın altına girin!
MANDL Toprağın altına!
ANNA Ama toprak kanıyor! Benim toprağım, benim toprağım kanıyor.
GENEL MÜDÜR *(Uzaktan)* Dikkat. Bombaları bırakın!
(Bomba sesleri.)
LAURENZ Acıyın!

(Bu sahne bir anda kesilir. Sonra o eski şaşırtıcı müzik hafiften duyulur.)

SATICI Neniz var, kendinizi iyi hissetmiyor musunuz?
LAURENZ Ah, evet, hayır... korkunç, ha... Buradayım demek... iyi öyleyse.
SATICI Ansızın "acıyın" diye bağırdınız – bunun üzerine neniz var diye görmek için ışığı açtım.
LAURENZ Yalnızca, yalnızca... korkunç bir düştü, öyle değil mi?
SATICI Üzgünüm. Demek bunu almak istemiyorsunuz. Tabii. Aslında size başka bir düş göstermek istiyordum.
LAURENZ Evet, bir başkası olsun lütfen. Ama sonunun yine böyle kötü olmayacağına söz verin.

SATICI *(Gülümseyerek)* Her tarafınız titriyor. Buyrun, mendilimi alın. Alnınızdaki teri silin.

LAURENZ Mendil, evet... ama aslında gitmeliydim, gitmek zorundaydım. Tanıdığım hemen birkaç mendil...

SATICI Şimdi bir sonraki düşü gösterebilir miyim?

LAURENZ Evet, lütfen... hayır, teşekkür ederim.

SATICI Sonra. Şimdi önce ışığı kapatmalıyım.

(Elektrik düğmesinin sesi.)

İkinci Düş

(Telefonlar birbiri ardına bağlanır.)

1. SANTRAL KIZ Genel Müdür Laurenz, bağlıyorum.

2. SANTRAL KIZ Genel Müdür Laurenz, bağlıyorum.

3. SANTRAL KIZ Genel Müdür Laurenz, bağlıyorum.

ANNA Burası, Ekselansları Genel Müdür Laurenz'in bürosu. Şu anda telefon bağlanması olanaksız. Bekleyin.

3. SANTRAL KIZ Bekleyin. Bağlanması olanaksız.

2. SANTRAL KIZ Bağlanması olanaksız, bekleyin!

1. SANTRAL KIZ Özür dilerim, sayın Bakan, sizi bağlayabilmemiz olanaksız. Bekleyin.

SESLER *(Dört bir yandan)* Bekleyin. Bekleyin. Sizi bağlayabilmemiz olanaksız.

LAURENZ Bu, bugün kabul ettiğim son telefon konuşmasıydı. Artık hiçbirini kabul etmiyorum. Hepsi beklesinler, beklesinler, anlıyor musunuz?

ANNA Hepsi beklesinler. Emredersiniz, Ekselansları.

LAURENZ Halılar, sesleri boğabilmek için daha yumuşak olmalı. Buradaki sesler çok yüksek, aşırı yüksek, anlıyor musunuz, Anna? Herkesin daha sessiz olmasını ve beklemesini sağlayın.

ANNA *(Bitkin, soluk alarak)* Emredersiniz, Ekselansları. Herkes daha sessiz olacak ve bekleyecek.

LAURENZ Şimdi diktafona şunu dikte edin: "Bu konuda son

kez dikkatinizi çekiyoruz, buna aykırı davranıldığı takdirde..."

ANNA *(Aygıta dikte eder)* "...son kez dikkatinizi çekiyoruz, buna aykırı davranıldığı takdirde..."

(Anna'nın söyledikleri, çok sayıda ses tarafından iletilir, daha sonra uzaktan bu sözleri kâğıda geçiren daktiloların takırtısı duyulur.)

LAURENZ Elinizi çabuk tutun, bu gülünç dikte için korkunç zaman harcıyorsunuz. Bütün bu işler çok daha sessiz görülebilirdi. Ama siz çaba göstermiyorsunuz.

ANNA Fakat çaba harcıyorum, Ekselansları Laurenz, gerçekten çaba harcıyorum.

LAURENZ Arabamı getirin, yazı masama gitmek istiyorum. Direksiyona geçin ve beni büyük toplantı salonuna götürün.

(Yüksek perdeden otomobil gürültüsü, ardından fren sesleri.)

ANNA Yeterince hızlı sürmedim mi? Sizi öfkelendirdim mi? Bana çok kötü bakıyorsunuz.

LAURENZ Hak ettiğiniz gibi, aynen hak ettiğiniz gibi. Silin şu gözyaşlarınızı.

ANNA Nasıl emrederseniz, Ekselansları.

LAURENZ Evet, emrettiğim gibi, yineleyin. *(Anna hemen yineler.)* Dansözleri çağırın buraya. İstediğim... yapmak zorunda olduğum... yapabileceğim... ben... ben... kesin olarak... ve bir daha asla... Dansözleri çağırın dedim... ve güzel bir müzik.

ANNA Müzik yok. Müzik çıkıp gitti, hem de uzun zaman önce.

LAURENZ O zaman yeni bir müzik alınacak demektir.

ANNA Bütün ülkede hiç müzik kalmadı.

LAURENZ O halde yeni bir müzik yazılacak. Besteciyi çağırın.

SESLER *(Telefon aracılığıyla)* Besteci hemen gelsin, besteci hemen gelsin.

MANDL Sizin için ne yapabilirim, Ekselansları?

LAURENZ Siz de kimsiniz, bu ne biçim kılık böyle?

MANDL Ben besteciyim.

LAURENZ Bana yeni müzik yazın, bu yeni müzik, artık kimsenin hatırlayamayacağı kadar eski olsun.

MANDL Başüstüne Ekselansları, hemen yazıyorum...

(Müzik girer.)

LAURENZ Müzik kesilsin. Kesilsin, kesilsin! Zaman, müzik zamanı değil. Bu, ne müzik, ne de zaman. Dışarı çıkın! Çünkü müziğiniz yalan söylüyor!

ANNA Gidin, Bay Mandl, Ekselanslarının sizden memnun olmadıklarını görüyorsunuz.

LAURENZ *(Bağırır)* Bir daha yalan söylerseniz, bütün enstrümanlarınızı paramparça ettiririm.

ANNA Gidin, Bay Mandl.

LAURENZ Her şeyi paramparça ettiririm. *(Bazı şeyleri kırar)*

MANDL *(Koşarak kaçarken, kendisine isabet eden bir nesne yüzünden acıyla bağırır.)*

ANNA Sayın Genel Müdür şimdi ne emrederler?

LAURENZ Kavuğum lütfen. Büyük elması da dirseğimle dokunabileceğim kadar yakınıma koyun. Hayır, bunu değil, sevgili dostum Yoşambur Mihracesi'nin, isim günü nedeniyle düzenlenen şenlikler sırasında bana vermek lütfunda bulunduğunu. Nasıl görünüyorum? Olağanüstü, değil mi? Gülün, benim güvercinim, benim gülen güvercinim. *(Sert bir ifadeyle).* Gülün diyorum, hem de derhal, anlaşıldı mı?

ANNA *(Aldığı emre uyarak güler.)*

LAURENZ Ha şöyle, gülmek iyi gelir. Aslında şimdi olduğundan çok daha fazla gülünmesi gerekiyor. Durun, elinize bir kurşunkalem alın. Aklıma bir şey geldi. Yazın: Halkın Esenliği Bakanlığı 1 ile 37 Şubat tarihleri arasında, iki perşembede bir gülme günü düzenlenecektir. Bu gülme gününde yüzünde hüzün ya da gözyaşlarıyla yakalananlar, 100 birimlik para cezasına çarptırılacaktır.

ANNA *(Gülerek)* Bugün de perşembe. Kendimi çok keyifli hissediyorum. Düşünceniz olağanüstü. Zaten siz hep çok ilginç bir insandınız.

LAURENZ Gülmeyi bırakın da yazın! Yazmayı bitirdiğinizde

ve yasa, Laurenz Yurttaşlar Yasası kapsamına alındıktan sonra, iktidarı devralmaya hazır olduğumu hükümete bildirin.

ANNA Başüstüne, efendimiz.

LAURENZ Ve şimdi steno defterleri dışarı çıksın, çevirmenler içeri alınsın! Haberleşme aygıtı! *(Yumruğunu masanın üstüne indirir.)* Artık bıktım bu sonu gelmez erteleme politikasından. Bir sonuca varmak zorundayız. Şimdi yerlerinize, baylar.

(Gürültüler: Birbirine karışan konuşmalar, bir sürü insanın sesi, daktilo takırtıları. Laurenz'le çevirmenlerin aşağıdaki cümleleri, santral kızlar tarafından telefonla başkalarına iletilir.)

LAURENZ Denizaşırı ülkelerin Laurenz & Laurenz Transglobe Şirketler Grubu lehine değerlendirilmesini öngören, bu yılki 55. kongrenin 32. ara oturumunun 3. ara konferansını açıyorum.

1. ÇEVİRMEN *(Rusçayı taklit ederek – Sözcükler tamamen gelişigüzel seçilmelidir –)*
Nihel pab dsobram nijetulavski dsaboros yonitat şulduj dre dre soluskya sotuyaskaya...

2. ÇEVİRMEN Si non mason erjesjation roetetr... vb. *(Bunlar gibi, Fransızcayı çağrıştıran başkaca anlamsız sözcükler.)*

3. ÇEVİRMEN Now well adjustetation in limit well shettation no no preparial as resurch weer... *(İngilizceyi çağrıştıran sözcükler.)*

4. ÇEVİRMEN Ki-vai lun pa pa tay pe mang tungung lao Ke Tang... *(Sözde Çince bir dil konuşulur.)*

ANNA Sayın Genel Müdür! İki telgraf ve bir telsiz mesajı geldi! Buyrun, aceleymiş.

LAURENZ Acele olan hiçbir şey yoktur. Ama, Tanrı aşkına, verin yine de. *(Telgrafı açar.)* Evet, tahmin etmiştim. Bensiz hiçbir iş yapamıyorlar. Anna, benimle geliyorsunuz. Konferansı derhal kesiyoruz. Uçakla gideceğiz. Ya da hayır, söyleyin, özel füzemi getirsinler. Füze pilotuna haber verin. Bu haylaz yine nereye gitti?

GENEL MÜDÜR Hizmetinizdeyim, Sayın Genel Müdürüm. Hep hazır bekliyorum.

LAURENZ Ha, ha, ha, bunu yerlere kadar eğilerek söyleyin, yoksa sizi bir köpek gibi kovarım buradan. Bir zamanlar genel müdür olduğunuzu hâlâ unutamadınız demek! Gülünç bir işletmenin genel müdürüydünüz; ama onu ben devraldım; devralmak da ne kelime, doruklara yükselttim, bütün dünyayı saran, bugüne kadar eşi görülmemiş bir organizasyona dönüştürdüm. Eğilin önümde. Hareket edelim. Direksiyona geçin!

(Motor gürültüsü.)

ANNA Hava çok sıcak gelirse, sizi yelpazeyle serinletirim.

LAURENZ Fazla konuşmayın, binin. *(Motor gürültüsü.)* Durun, fikrimi değiştirdim. Ben olmadan iş görmeye alışsınlar. Elçimi göndermem yeterli. Yön değiştiriyoruz. Bugün, hemen bugün, anladınız mı pilot bey, ayı egemenliğimiz altına alacağız.

ANNA Ah evet, ay. Orada hep bir sayfiye evim olsun istemişimdir.

LAURENZ *(Esner)* Cömert davranmak istiyorum, Anna, dileğiniz yerine gelecek, ama unutmadan söyleyeyim, günlerdir artık sizden bıkmış durumdayım, istediğiniz sayfiye şatosunu ayda yaptıracağım, ama ondan sonra tamam. Ülkeden, pardon, dünyadan çıkarılacaksınız ve şimdi sizi bırakacağım yerde kalacaksınız. Anlaşıldı mı, çocuğum?

ANNA Bay... Bay... Ah, Laurenz, Laurenz, ben böyle bir şeye dayanamam, hâlâ size ilk gördüğüm günkü saygıyı duyuyorum. Ben sizi seviyorum, oysa siz beni kovuyorsunuz. Sizden hiçbir şey istemiyorum, bütün istediğim ayaklarınızın dibinde oturabilmek, cariyeniz olmak, emirlerinizi yerine getirebilmek, ardında şimdiye kadar düşünülmüş en büyük düşüncelerin yattığı o alnınızı görebilmek. Tek istediğim, evet, tek istediğim bu. Beni kovmayın. Benim halefim olarak kimi seçerseniz seçin, bırakm, ona ve size hizmet edeyim... ah, Laurenz.

LAURENZ Bugün yalnızca gülünecek! Siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz? Zırlamayı hemen kesin, yoksa sizi giyo... giyo... yoksa sizi öldürtürüm!

ANNA O zaman her şey bitti demektir, çünkü yapamam, sizsiz yaşayamam.

LAURENZ Ne istiyorsunuz? Ne yapıyorsunuz?

ANNA Kapıyı arıyorum, ben... ah, Laurenz, elimden başka şey gelmez, sizsiz yaşayamam. Bir dakika sonra her şey bitmiş olacak.

LAURENZ Fakat bu işi burada, yeryüzüyle ay arasındaki yolun yarısında yapamazsınız... Tanrım, hayal gücünden ne kadar da yoksunsunuz. Yaşamınız boyunca sıradan bir insan olarak kalacağınızı hep biliyordum. Ne isterseniz yapın, kapı orada.

ANNA Elveda, yeryüzüne de, gökyüzüne de egemen olun. Artık benim zamanım doldu, gözünüzde hiç değer kazanamadım.

(Rüzgârın sesi duyulur, kapı açılıp kapanır.)

LAURENZ Zavallıcık. Evet, gözümde hiçbir zaman bir değeri olamadı. Hüzünlü bir sıkıntı var içimde. Pilot bey, ne dersiniz, şu uyuşukluğu üzerimden atıp yeniden canlanmak için bir savaş ilan etsem mi?

GENEL MÜDÜR Kime savaş ilan edilecek, sayın Genel Müdürüm?

LAURENZ *(Öfkeyle)* Herhalde biraz kalın kafalısınız. Orası hiç önemli değil... Savaş dedim, sadece savaş ilan ediyorum, o kadar.

(Hoparlörler devreye girer.)

HOPARLÖR Laurenz & Laurenz Transglobe Şirketler Grubundan şimdi öğrendiğimize göre, Majesteleri Genel Müdür ve Bakan Doktor Laurenz, savaş ilan etmişlerdir. Savaş yalnızca savaş olsun diye, herhangi bir sınırlama olmaksızın, düşünülebilecek bütün objelere karşı ilan edilmiş olup, en yeni üslerden, gerek Ortadoğu'daki gökyüzünün yıldızlarından, gerekse biraz önce ele geçirilen aydan yürütülecektir. Ekselansları Genel Müdür'ün durumları memnuniyet vericidir.

(Bir marş kısa süre çalınıp kesilir.)

SATICI Evet, ne dersiniz?

LAURENZ *(Sıkılgan bir gülümsemeyle)* Çok ilginç. Ama bu... hayır, aslına bakarsanız, bu düşü almasam daha iyi...
Çok hoş... gerçekten şaşırtıcı. Fakat... belki de o kadar hoş değil.

SATICI Size memnuniyetle bir düş daha gösteririm. *(Elektrik düğmesinin sesi.)* Buyrun!

Üçüncü Düş

TAYFA Vinci döndür, sağda tut... 45 derece döndür.

ANNA Yük alındı mı?

TAYFA Bitirmek üzereyiz. Yolcular binebilirler.

ANNA Bana yardım edip denetimden geçirir misiniz? "Securitas"la yolculuk etmem için kaptanın kendisi izin verdi. Bana anlatıldığına göre dünyanın en güzel gemisiymiş.

TAYFA Size kolumu verebilir miyim? Buyrun. Bu kadar güzel bir yolcuyu gemimizde selamlayabildiğimiz için sevinçliyiz.

ANNA Teşekkür ederim, siz tam bir centilmensiniz. Üniformanız da hoşuma gitti.

TAYFA *(Güler)* Ben de teşekkür ederim. Çok sevimli bir hanımsınız.

ANNA Benim adım Anna.

TAYFA *(Gülerek yineler)* Anna...

(Farklı bir müzik başlar; bu müzik, değişik tonlamalarla bütün bu düş boyunca duyulacaktır.)

LAURENZ Yolculuğa çıkabilmen için pasaportunun olması lazım, Anna. Belgelerin olmadan gemiye binemezsin. Anna, bana "hoşça kal" demeden gitme. Lütfen bana bir kez daha bak. Bir kez daha elini ver. Neden bugün gitmek istediğini bilmiyorum. Bulutlar birbirini çok çabuk izliyor, ufukta da

kara bir çizgi var. Bugün yola çıkmamalısın. Bekle, yarın git.

ANNA *(Filtreden geçen sesle)* Bu, güzel bir gemi, beyaz ve büyük, hep renkli, canlı flamalarla süslenmiş, beyaz ve büyük gemilerle yolculuk etmek istemişimdir.

LAURENZ Seni anlamıyorum, Anna. Bak, başını kaldır ve tehlikelerle dolu olan gökyüzüne bak. Dinle beni. Başkalarına bakıyorsun, tayfalara gülümsüyorsun, benim seslenmeme ise aldırmıyorsun. Ne oldu? Söyle bana; altın saçakların altından yürüyerek altın kentlerden geçtiğimiz günlerden bu yana, çanların meydanlarda aşkımız için çaldığı günlerden bu yana ne oldu, söyle!

ANNA Ben büyük, beyaz gemileri seviyorum; gümüş rengi balık pullarından dikilmiş giysileri, deniz yosunundan yapılma kolyeleri seviyorum; büyük, beyaz gemilere çarpan dalgaları seviyorum; tayfaların olağanüstü güzellikteki şarkılarını, kar gibi bulutlara takılan yüksek direkleri seviyorum. Gemi düdüklerinin çalışını ve büyük, beyaz gemilerin dümen kırdıkları enginleri seviyorum; ufukta uzanan ve rüzgârın beni güçlü kollarına alarak götüreceği o güneş sahillerini seviyorum, denizin sonsuzluğunu seviyorum.

LAURENZ Anna, yanında pasaport yok. Seni denetimden bırakmayacaklar. Beni duyuyor musun? Anna, böyle dosdoğru gemiye koşamazsın. Ondan önce yapman gereken bir sürü işlem var. Anna!

ANNA Tayfalar, bana yol açın, geldiğimi kaptana haber verin! Serbest yolculuk hakkım ve sonsuzluk için bir vizem var.

TAYFA Kaptan, gemiye binmenizi rica ediyor. Gelin. Kalkıyoruz.

(Gemi düdükleri.
Müzik.)

LAURENZ Neden beni dinlemedin, Anna? Karanlık çizgi ufuktan ayrıldı ve bindiğin gemi şimdi açık denizde.

ANNA Aramızda yüz mil var.

LAURENZ Yüz mil, sensiz onca yalnızlık dolu akşam, bütün bir kent ve işim var. Ve aramızda benim özlemim var. Oysa asla böylesine özlememeliydim.

ANNA Gökyüzü bu saate kadar maviydi, şimdi ise bulutlar gelmekte ve martılar, geminin arka tarafında çığlıklar atarak daireler çiziyorlar. Artık karadan hiçbir şey gözükmüyor. Bunca koyu renk gözlü suların olduğunu, kılıç gibi şakırdayan ve sözcükleri daha ağzımdayken parçalayan dalgaların olduğunu bilmiyordum şimdiye kadar.

(Rüzgâr şiddetlenir.)

TAYFA Aşağıya, kabineye inmelisiniz.
Yoksa rüzgâr yanaklarınızı yakar.

ANNA Ama daha tutunabiliyorum. Bırakın beni, daha tutunabiliyorum, daha uzakları ve denizle birlikte çemberi tamamlayan sonsuz gökyüzünü tutabiliyorum.

LAURENZ Anna, geri dön!

ANNA Geri mi döneyim? Nereye? Bir zamanlar kasvetli evleri ve kasvetli büyük kapıları olan bir kentte yaşardım, kapıların üstünde melekler asılıydı ve bir parkın sisli ağaçları, tutkularımı yatıştırırdı, kolların bana sarıldığında ise... sahi, kimin kolları sarılırdı bana? Tayfalar söyleyin, kimin kolları sarılırdı bana? Kimin kollarıydı onlar?

LAURENZ *(Uzaktan)* Anna! Neden dinlemedin beni?

ANNA Kimin kolları sarılırdı bana, kimin kirpikleri benimkilere değerdi? Kim leylakları çalardı ve ikindi vaktinin şarabını içeyim diye bana verirdi? Burada gündüz yok, gece yok, burada su, her saat soğuk, rüzgâr da her saat güçlü, burada tayfalar her saat hazır ve flamalar gibi direklerde asılı. Karanlık kapıların önündeki vedalaşmaları ve sarılmaları benden kim aldı?

LAURENZ Yere yat, Anna. Engellenemez bir biçimde sana doğru yönelen korkunç bulutları görmüyor musun?

ANNA Hep böyle mi durayım, yani sonsuz bir devinim içerisinde hiç kıırdamaksızın?

LAURENZ Anna, dağlara gitmeyeceğim. Paramızla küçük bir ev alacağız. Gemiyi terk et, Anna, atla, koş! Gemiden atla ve geri dön! Bahçemizde çiçekler olacak, sana mavi bir balon

alacağım, şarap içeceğiz ve üstüne beyaz bulutları örteceğim. Koş ve atla!

ANNA Kim çağırıyor beni? *(Gülmeye başlar, kahkahaları hiç bitmeyecek gibidir.)* Sensin, Laurenz, beni çağıran sensin! Tayfalar, kıyıdaki küçük, şişman noktayı, kuma dökülmüş bir damla gözyaşı gibi titreyen küçük, gri renkli noktayı görüyor musunuz? O gözyaşı benden gemiden atlamamı ve geri dönmemi istiyor.

LAURENZ Gülme, Anna. Tayfaların önünde benimle böyle alay edemezsin. Ben bunu hak etmedim.

ANNA *(yine güler.)*

LAURENZ Akşamları işten çıktığımda hep yorgun oluyorum, binadan en son hep ben çıkıyorum. Ve kapıda durduğumda, hâlâ tamamladığım işleri düşünüyorum: Bütün randevuların şeflerimin defterlerine geçirilip geçirilmediğini, bütün yazıların dosyalara kaldırılıp kaldırılmadığını, koridordaki muslukların damlayıp damlamadığını ve daktiloların onarıma gönderilip gönderilmediğini bilmek zorundayım. Eve dönerken hep yorgun oluyorum– *(bu bölüm istenirse çıkarılabilir:)*, caddeler ve insanlar akşamın toz taneleri arasında yitip gittiklerinde, kuşlar çığlıklar atarak damların üzerinde uçtuklarında...

ANNA *(yine güler.)*

LAURENZ Eğer geri dönersen, gülmeni ve beni bırakıp gitmiş olmanı bağışlayacağım.

ANNA *(daha hafif güler.)*

LAURENZ Anna, eğer hemen gülmeyi kesip gemiden atlamazsan, her şey bitti demektir. Kapkara dalgalar, geminin kıç tarafını parçalamaya başladı bile, güverte kaplamaları kırılıyor! Benim için yitirilmişsin, kendini kurtar, hem kendin, hem de benim için yitiksin.

ANNA Ben, tayfaların olağanüstü güzellikteki şarkılarını seviyorum, denizi ve uzakları, sonsuzluğu ve tehlikeyi seviyorum. Ve sanki üstüme abanan damlarıyla kentten, sonra kıyıdaki küçük, gri renkli gözyaşlarının bana sarılmalarından nefret ediyorum, yaşamdan, dağlara gitmek isteyen, kendilerine bir ev yapan ve akşamların bahçelerinde gözle-

rimi öpücüklerle örten insanlardan nefret ediyorum... Ama ölümü seviyorum.

(Çok şiddetli bir fırtına başlar. Sonra Mors işaretleri duyulur.)

TELSİZCİ *(Bir başka gemiden)* "Securitas", fırtınada su almaya başladı, pozisyonu 236 derece, iki dakika güney enlemi, eksi 17 derece, 11 dakika güney boylamı. Acele yardım istiyor.

SES "Securitas" mı? Bandırası?

TELSİZCİ Bandırası bilinmiyor.

SES Cevap verin: "Victoria", pozisyonu 193 derece güney enlemi, eksi 17 derece, 2 dakika güney boylamı. Yön değiştiriyoruz. Son hızla yardıma geliyoruz. Dayanın. Dört saate kadar oradayız. Pozisyonunuzu sürekli bildirin.

(Mors işaretleri.)

TELSİZCİ "Securitas", SOS, acele yardım isteniyor, pozisyon hemen hemen aynı. Gemi burundan batmaya başladı. Can-kurtaran sandalları indirildi. Sular makine dairesine geliyor. En çok bir saate kadar her şey bitmiş olacak.

SES Cevap verin. Dayanın, üç saate kadar oradayız. Son hız geliyoruz. Pozisyonunuzu sürekli bildirin.

(Mors işaretleri.)

TELSİZCİ Kesildi. "Securitas"tan telsiz mesajı alamıyorum.

SES *(Yüksek tonda, emir vererek)* Dikkat, supaplar kapatılsın. Erişilebilen bütün gemilerle telsiz bağlantısı sürdürülsün. Sandallar indirilsin. Birinci derecede alarm konumuna geçilsin.

(Sesler kesilir.)

SATICI Artık yeterince görmüş olmalısınız.

LAURENZ Neden ışığı yakıyorsunuz? Bu düşü sonuna kadar görmek istiyorum. Çünkü benim düşüm, çünkü Anna var, onu bürodan tanıyorum... ne yapmak gerektiğini bilebilseydim eğer...

SATICI Ne dediniz? Anna mı?

LAURENZ Batan gemideki kızdan söz ediyorum... ah, şimdi önemi yok artık, lütfen ışığı kapatın.

SATICI Nasıl isterseniz. Eğer aceleniz yoksa...

(Düşteki müzik yeniden duyulur.)

LAURENZ Şimdi bir bölümü kaçırdım... Her şey değişti. Denizin dibine dalmak zorunda kalsam bile seni çıkaracağım, Anna! Uzaktan, sanki suyun içinde yürüyormuşçasma, tuhaf seslerle ve yürüyormuşçasına, tuhaf seslerle ve adımlarla Anna!

ANNA *(Uykudan uyanır gibi içini çekerek)* Neredeyim ben... ne oldu bana?... Beni kim çağırıyor?...

LAURENZ *(Daha yakından)* Anna... sonunda bulabildim seni! Daha da güzelleşmişsin. Tenin daha bir beyazlaşmış ve mercanlardan yapılma bir tacın altından çıkan saçların ışıklar saçıyor.

ANNA Sevgilim... ne oldu bana?

LAURENZ Bütün tayfalarla birlikte battın... şimdi onlar, köpekbalıklarının midelerinde ve paslanmakta olan güvertelerde uyumaktalar. Sana gelince, seni sevdiğim için yaşıyorsun, benim güzel ve küçük balığım. Bak, sana istiridyelerin içinden çıkardığım sütü ve yosunların yemişlerini getirdim, sofranı parlak denizyıldızlarıyla ve yosunlardan yapılma kordonlarla süsledim.

ANNA Demek sudan ve derinlerden korkmadın? Bana geldin – her şeyi göze alarak?

LAURENZ Evet, her şeyi göze alarak!

ANNA Ve benimle kalmak istiyorsun, öyle mi? Tanrım, hak etmiyorum kalmanı. Burada kalırsan eğer, hiçbir zaman dağlara gidemeyeceksin ve yine hiçbir zaman küçük bir ev yapamayacaksın. Hiçbir zaman bahçede oturamayacağız ve ağaçların arkasından aym yükselişini göremeyeceğiz.

LAURENZ Sessiz ol ve kendini suçlama. Artık dağlara gitmek istemiyorum, ikimiz için bir ev de istemiyorum. Senin yanında kalmak istiyorum. Çünkü dünya, senin bulunduğun

yerdedir. Senin serin elini tuttuğumda hissettiğim sıcaklığı toprak veremez, kalp atışlarınla gelen sevgiyi bana bin insan bile duyuramaz, çünkü o kalp atışlarında denizin ritmi ve senin sonsuzluktan sonsuzluğa esen nefesinin nemi var. Evet, biz sonsuzluğa kadar genç kalacağız ve hiç ölmeyeceğiz. Hep birlikte olacağız ve hiçbir şey bizi ayıramayacak. Evimiz, hayatın pınarlarının üstünde yükselecek, onun sürekli değişen duvarlarının bütün sırlarıyla birlikte yaşayacağız. Ve dipteki aynalarda senin güzelliğini binlerce kez çoğaltılmış olarak görebileceğim.

ANNA Seni sadakatin için seveceğim ve sana aşkın için sadık kalacağım.

1. SİREN *(Konuşmayla şarkı arası:)*
Birbirimize sarılmış, yatmaktayız
denizin dibinde, suları örtünmüş,
tek bir ağız olmuşuz şimdi,
unutmayı ve huzuru solumaktayız.

2. SİREN
Ve sessiz tekne üzerimizde,
toprağı götürmekte gülümseyerek, eve.
Söndürmekte sıcacık bir kırmızının dalgası
kendisinden daha serin olan güneşi.

1. SİREN
Uyuyoruz ve farkında değiliz artık
Sahilde uçup gitmiş saatlerin,
sarılmışız birbirimize istiridyeler gibi,
içinde incilerin, düşlerin ve kumların saklandığı.

ANNA Seni sadakatin için seviyorum ve sana aşkın için sadığım.

LAURENZ Sirenlerin şarkısını dinliyorum ve beni sevdiğini biliyorum, balık pullarından dikilme giysini, yosundan yapılma kolyelerini görüyorum ve beni sevdiğini biliyorum. Ve güzel olduğunu, soluk alıp verdiğini, beni sevdiğin için yaşamın ve dünyanın ta kendisi olduğunu biliyorum.

ANNA ...beni sevdiğin için...

LAURENZ ...beni sevdiğin için...

ANNA ... beni sevdiğin için...

("beni sevdiğin için" sözü, sanki bir plak takılmışçasına, dalgalar tarafından "sürüklenir".
Müzik kesilir.)

SATICI *(Esneyerek)* Bu düşü almak istiyor musunuz?

LAURENZ Evet, istiyorum. Gücüm yeterse. Hesabı yazın lütfen.

SATICI Yerinizde kalın... bir saniye, defterimi getireyim.

LAURENZ Gerçekten alabilecek miyim... ah, o kadar sevinçliyim ki...

SATICI *(Yazar)* 14 artı 3... ve artı 7... evet, bu... evet, bir ay yapar... bir ay rica ediyorum.

LAURENZ *(Şaşkın)* Nasıl? Ne dediniz? Göreyim şu hesabı.

SATICI Ben şaka yapmıyorum. Belki parayla ödeyeceğinizi düşündünüz. Ama hiçbir yerde para karşılığı düş alamayacağınızı öğreneceksiniz. Zamanla ödemek zorundasınız. Düşlerin bedeli, zamandır, bazıları çok fazla zamana mal olur. Elimizde bir düş var –belki onu da görmek istersiniz–, karşılığında bütün bir yaşam istiyoruz.

LAURENZ Korkarım o kadar zamanım yok, küçük düş için gereken zamanı bile bulamam. *(Karşısındakini inandırma çabasıyla.)* Bu düş karşılığında size belki de biriktirdiğim bütün parayı verebilirdim. Ama çalışmak zorundayım, işim, zamanımdan önce gelir ve kışın bana kalacak birkaç günü de dağlarda geçirmek istiyorum. Bu tatilden vazgeçsem bile, zamanım bu pahalı düşü ödemeye yetmez. Şaşkın. Saat kaç oldu? Benim saatim durmuş. Sanırım vakit şimdi çok geç olmalı.

SATICI Saat neredeyse yedibuçuk olacak.

LAURENZ *(Kararsız)* Ya, yedibuçuk demek.

SATICI Dükkânı kapatmak zorundayım. Normalde sabahın altısına kadar açık tutuyorum. Yani altıdan altıya kadar. Benimkisi de kolay iş değil. *(Esner).*

LAURENZ Yani... hayır, olamaz. Saat sabahın yedibuçuğu, öyle mi? Derhal büroya gitmek zorundayım, Tanrım, umarım geç kalmam!

SATICI Düşü almıyorsunuz, öyle mi?

LAURENZ Hoşça kalın... Çok teşekkür ederim, beni bağışla-

yın... ama buna koşullarım gerçekten elvermez. Bizim gibiler böyle şeyler alamazlar... özür dilerim... evet... artık...

SATICI *(Kapıyı açar.)*

LAURENZ *(Dışarı çıkarken caddenin gürültüsü yeniden duyulur–)* Tekrar çok teşekkür ederim.

SATICI Rica ederim, bir şey değil.

(Kapı kapanır.)

LAURENZ *(Caddenin karşı tarafına geçer)* Özür dilerim, memur bey, acaba saat gerçekten sabahın yedibuçuğu mu?

POLİS Siz sarhoş musunuz? Tabii ki saat yedibuçuk. Derdiniz nedir sizin?

LAURENZ Hiç. Teşekkür ederim. *(Hızla koşar.)* Hemen büroma gitmeliyim. *(Seslenir.)* Taksi! *(Bir otomobil hızla geçip gider...)* gitti... Memur bey, en yakındaki taksi durağı nerde?

POLİS Stephan Meydanında... soldan ikinci caddeye sapın... sonra sağdan yürüyün.

LAURENZ Teşekkür ederim, teşekkür ederim, anladım... yaya gidersem daha çabuk varırım. *(Koşmaya başlar. Caddenin gürültüleri duyulur, koşmayı sürdürür.)*

(Büyük kapıyı açar, büronun antresine girer).

LAURENZ *(Soluk soluğa)* Günaydın, Bay Nowak... Beyler geldiler mi?

NOWAK Evet, ne oldu size böyle? Bugün geç kaldınız. Bay Mandl yukarda, şef de öyle. Anahtarları ona verdim, belki de hastalandınız diye düşündüm.

LAURENZ Hayır, hayır... *(Koşmayı sürdürür, merdivenlerden çıkar.)* Günaydın, Bay Sperl.

SPERL *(Geçerken)* Günaydın.

LAURENZ Günaydın, Fräulein.

FRÄULEIN Günaydın.

LAURENZ *(Bir kapıyı aceleyle açar)* Günaydın, Bayan... Anna.

ANNA Günaydın, Bay Laurenz. Ne oldu... çok geç kaldınız. Dün akşam şef... böyle neredeyse onbir dakika geç kalabileceğinizi söylemek istememişti.

LAURENZ Bayan Anna... daktilo... daktiloyu hemen götürürüm... hani E harfi...

MANDL Ooo, merhaba, dostum. Dün neredeydiniz? Her tarafta sizi aradım... rıhtımda da yoktunuz... ne yaptınız bakayım, haydi, saklamayın.

LAURENZ Lütfen... izninizle, söylemek istemiyorum...

MANDL *(Onun söylediğini hiç duymaz)* Sonunda yine o yeşil ipek eşarbı aldım. Biliyor musunuz, Bayan Anna, Ferez'de satılıyor.

ANNA Ferez'deki o ipek eşarplar gerçekten çok güzel... ha unutmadan, Laurenz, sizi hemen şef çağırıyor.

LAURENZ Öyle mi?

ANNA *(Konuşmasını sürdürür)* Ferez'deki o eşarplar, bir düş gibi...

("Düş gibi" sözcükleri, oyunun sonuna kadar filtreden yansır.)

GENEL MÜDÜR Laurenz, nerede kaldınız!

LAURENZ Geliyorum, sayın Genel Müdürüm.

AĞUSTOSBÖCEKLERİ

Kişiler

Anlatıcı
Robinson
Tutuklu
Antonio
Benedikt
Mrs. Helen Brown
Mr. Charles Brown
Salvatore
Prens Ali
Jeanette
Stefano
Bir Kadın Sesi, sevecen ve aydınlık
Bir Kadın Sesi, kırılgan ve yaşlı
Bir Erkek Sesi
İkinci Bir Erkek Sesi

Not: *Kişilerden hiçbiri abartılı konuşmamalı ve metinde olmayan sırları metne sokmaya çalışmamalıdır...*

ANLATICI *Gerçekten ve yalın bir tonla anlatır, kimi zaman bu anlatışı hiç kişisel olmaksızın gerçekleştirir; kişisel olduğu (kendi kişiliğiyle veya kendi deneyimleriyle bağıntı kurduğu) yerde ise bunu vurgulayarak yapar. Mrs. Brown veya başkaca kişiler üzerine konuştuğunda, çok hafif bir alaylı ton tutturmalı ya da daha iyisi, hafiften alaylı bir atmosferin varolduğu izlenimini yaratmalıdır; bu atmosfer doğrudan metinden kaynaklanıyor olmalıdır. Son tümceler, ağustosböceklerinin öyküsü son derece yalın bir ifadeyle, bir söylencenin anonim yalınlığıyla anlatılmalıdır.*

ANTONIO *Antonio'nun "evet"ini sıkıntılıdan uykuluya, tereddütlüden saygılıya değişen çeşitli tonlar içerisinde düşünüyorum— ancak tonu hiç değişmeyen bir evet de etkili olabilir miydi, bilemiyorum. Antonio'nun olduğu her sahne "normal" başlar. Daha sonra müzik gelir. Sahne yine en baştan başlar (başka deyişle metin, "tamam, Antonio"ya kadar yinelenir). Bu sahne özel bir yapıda olmalı, sıradan ve gerçekçi bir başlangıçtan ayrılmalıdır; ama bu, "gerçekdışı" olması demek de değildir, çünkü sahnede dile getirilen, somut dileklerdir. Bütün bu sahneleri belli bir gizliliği yansıtır atmosferde tasarımlıyorum; sesler çok yakından gelir, sanki biri bir başkasının kulağına bir şeyler söylemektedir. Antonio ile Benedikt'in konuştukları ve Antonio'nun yeniden normal "evet"ini kullandığı son sahne için düşsel bir mekân değil, normal bir iç mekân kullanılacaktır.*

ROBINSON *Çekingen ve isteksiz. Konuşmaktan pek hoşlanmayan, ama konuşabildiği için sevinçli biri.*

TUTUKLU *Ciddiyetle alaycılık arasında gidip gelir. Oyunda kimi zaman "sesini yükselten," yoğunlaşan, örneğin adadaki gece üzerine konuştuğu zaman olduğu gibi, tiyatroya bir nebze olsun yaklaşan tek ki-*

şi, odur. Söylediği her şeyi çok "özgür" bir biçimde dile getirir, "dışa vurur," çünkü yitireceği hiçbir şey yoktur.

MR. BROWN *Ağır, yaşlı bir ses; bazen konuşurken "soluk almak" zorunda kalır.*

MRS. BROWN *Belki biraz kısık gelen, genç bir kadın sesi.*

PRENS ALİ *Genç bir ses.*

JEANETTE *Artık genç olmayan ve yapmacıklı bir ses.*

SALVATORE *Antonio ile geçen sahnede aynı zamanda sarhoştur da, ama bir sarhoşun ayık anlarındaki konuşması gibi konuşur.*

STEFANO *Bu rol için bir çocuk değil, ama çocuksu sesi olan genç bir erkek oyuncu kullanılmalıdır, çünkü Stefano "sevimli" ya da insanı duygulandıran bir etki yaratmamalıdır. Söyledikleri açık ve seçiktir, şımarıkçadır, aynı zamanda aptalcadır, ama çocukça hiç değildir. Ne söylediğini çok iyi bilmektedir.*

BENEDIKT *Artık genç değildir, biraz neşeli, biraz hüzünlüdür, dolayısıyla bilge ve çok insani bir tiptir. Antonio'yu bir rol arkadaşı olarak ötekiler ölçüsünde gereksinmez – Antonio ile arasında son derece normal, dostça bir ilişki vardır.*

Oyun, zaman açısından birbirini izleme temeline hemen hiç dayanmadığından, müzik eklendiğinde geçişlere yer verilmemelidir – başka deyişle müzik, bir köprü olarak kullanılmamalı, fakat metne hiç kesintisiz eşlik etmeli veya temel olmalıdır. Müziğe, ancak tutarlı bir biçimde metnin yerine geçtiğinde, ya da anlatıcı müziği istediğinde, Antonio'nun bulunduğu sahneler müzik tarafından kesilip, gerçek anlamda ondan sonra başladığında yer verilmelidir.

ANLATICI Daha önce duymuş olduğumuz bir müzik gelmektedir. Ama uzun süre geçmiştir aradan. Ne zaman ve neredeydi, şimdi bilemiyorum. Ezgisiz, hiçbir flütün, hiçbir ağız armonikasının çalmadığı bir müzik. Bu müzik, yazın güneş erişilmez yüksekliklere çıktığında, öğlen, bir kavram olmaktan çıkıp zamanın akışına karıştığında topraktan gelirdi. Çalılıkların ve ağaçların arasından gelirdi. Havanın gergin tellerinde aşırı kısalıkta bir sürtme sonucu çıkan tiz, çılgın tonlar düşün, ya da kurumuş gırtlaktan çıkan sesleri – bu arada artık insan sesi denemeyecek, vahşi bir şarkı da düşünülebilir. Ne var ki anımsayamıyorum artık. Sen de anımsayamıyorsun. Ya da anımsayabiliyorsan eğer, söyle ne zamandı bu? Ne zaman ve neredeydi?

(Müzik artık başlamış ve bir sancı gibi şiddetlenmiştir. Ve tıpkı bir sancı gibi son bulur; bitmesi, sevindiricidir.)

ANLATICI Bir adada müziği yeniden duyarız. Fazla büyük değildir bu ada. Öğlenleri limana giren bir gemi, bir gün önce karadaki en yakın büyük kente gitmiş olanları geri getirir. Öğlen saatlerinin gemisinde bugün, sonbaharda askere gitmek zorunda olan birkaç genç küpeşteye dayanmış, durmaktadırlar. Doktor sağlam raporu vermiştir kendilerine; tenleri güneşten bronzlaşmıştır, sağlıklıdırlar ve alınmayacakları iş yoktur. Küpeşteden eğilip aşağı tükürmektedirler; en uzağa gideni, en küçük olanlarının tükürüğüdür. Geminin kıç bölümünü çepeçevre dolaşan sıranın üstüne, kentteki akrabalarını ziyaret etmiş olan bir köylü kadın uzanmıştır. Yüzünü sıranın arkalığına dönmüş olarak yatmaktadır. Üstündeki siyah renkli partal giysi yukarı, dizlerine kadar kaymıştır ve çıplak bacakları gözükmektedir, derisi böğürtlenlerin arasında dolaşmış gibi lekeli ve sıyrıklar içerisindedir. Kadın uyumaktadır, çünkü artık göreceği hiçbir şey kalmamıştır. Gökyüzü hep aynı gökyüzü, deniz de hep aynı denizdir. Küçük liman kentinin tek, dolayısıyla da rakipsiz otelinin sahibi, adada görev yapacak olan iki Carabinieri* ile

* İtalyan güvenlik gücü.

kâğıt oynamaktadır. Papazlar, damlar, valeler ve aslar sıranın üstüne fırlatılmakta, dikkat kesilmiş üç yüz, terden parlamakta, biriken terler ceketlerin kolağızlarıyla silinmektedir.
Ama ben niçin söz ediyorum bütün bu insanlardan? Onları tanımıyorum. Ve gemide bulunanların çoğu yabancı, yüzlerine nice sınır geçişlerinin damgası vurulmuş. Dünyanın dört bir yanından geliyorlar. Ve ben onların hepsini tanıyorum. Çünkü bu adada sığınak arayanlar hâlâ gemi kazazedeleri.
Şimdi şöyle karşılık verilecek bana: Bütün bu insanları bembeyaz bir gemi, rengârenk küçük bayraklarla süslü bir gemi getiriyor buraya; hepsinin ellerinde büyük, içleri dolu bavullar var; başları açık, boyunlarına renkli, rüzgârda uçuşan eşarplar takmışlar, ayaklarında da her yanından hava alan sandallar var. Ve ben ise şöyle yanıtlayacağım: Bu, yalnızca görünüşte böyle, yoksa hepsinin gücü tükenmiş, kıyıya vardıklarında, artık kimse kendilerine bakmadığında, gözleri kapalı, oldukları yere çöküverecekler ve bir mucizeden başka bir şey olmayan kurtuluşları için Tanrı'ya şükredecekler.
Bu insanlar, yüce bir düzenin egemenliğindeki bir toprak parçası saydıkları bu ada hakkında hiçbir şey bilmiyorlar; dönüp geriye, kıtaya, kaçmayı başardıkları o ufuktaki gri çizgiye bakıyorlar ve kendileriyle orası arasına denizi koyduğu için Tanrı'ya teşekkür ediyorlar. Ceplerinde bir bilet, bir pasaport, gelecek günleri için biraz ya da çok parayla hedeflerine ulaşıyorlar; hemcinslerine karşı içleri kuşku dolu. Bu nedenle kimse başkalarıyla konuşmuyor. Ama bu durumun bir süre sonra, "gelecekte" değişeceğini düşünüyorlar. O zaman bütün adaya dağılmış olacaklar ve yeni bir yaşama başlamayı deneyecekler. Ve zaman, gelecek.
Sonra –çok sonra– biri ya da öteki, öğlen saatlerinin gemisinin yoluna devam etmek zorunda olduğunu anlayacak. Gemi bu limanda yalnızca bir saat kalır, sonra peşinde köpükten bir iz bırakarak denize açılır. Kimin aklına gelebilir ki! Çünkü kimse o kadar uzaklara gitmiyor. Geminin uğradığı ikinci ada ise çok daha küçük. Orada ne incir yetişiyor, ne de şarap yapılıyor. Ada kayalık bir yer, başlarını topraktan çıkarmak cesaretini gösterebilen kahverengi, özsuyundan

yoksun otların sayısı ise parmakla sayılabilecek kadar az. Ama değmez bunu yapmaya. Parmak uzunluğundaki dikenleriyle gökyüzüne karşı yeryüzünün temsilciliğini yapan yüksek ve güçlü kaktüslere güvenmek daha iyi.

Burası, bir kurtuluş yeridir. Küçük koyun soluna ve sağma dikilmiş iki paslı direğe gerilmiş olan bez afişin üstünde böyle yazar. Burada, kaya çıkıntısına bağlı tek bir tekne vardır. Öğlen saatlerinin gemisi buraya yanaşmaz. İki yüz metre uzakta durur ve nöbetçiler arasından birkaç kişinin sandala atlamalarını, kürek çekerek gelmelerini, postayı, içinde yiyecek bulunan sandıkları, bazen de elinde kendisine adada bir gün kalma izni veren bir kâğıt bulunan birini almalarını bekler. Ama bu sonuncusunun olduğu, enderdir. Çünkü burada kurtuluşu bekleyenlerin gelecek olan birine, onun en çarpıcı gülümseyişine veya en içten gözyaşlarına besledikleri umut ya çok, ya da pek azdır. Buradaki insanların Meryem Ana'ya, ayaklarının dibinde, yerin altındaki küçük kilisenin ışığının, tıpkı avlunun üzerini örten dörtköşe gökyüzü parçasını aydınlatan güneş gibi sonrasız yandığı Meryem Ana'ya kurban edebilecekleri hiçbir şeyleri kalmamıştır.

Bu adada on iki kişilik bir nöbetçi ekibi var, gözaltında tutulanların sayısıysa bunların beş katı. Öğle vakti, güneş göğün tam ortasına geldiğinde, müzik burada da duyulur.

(Müzik.)

Öğlen saatlerinde gelen gemi, aslında bir aracıdır. Gövdesinde, karanlık bir köşede iki posta çuvalı bulunur. Her ada için bir tane. Daha büyük olan çuvaldaki mektupların güzel, renkli pulları vardır ve mektuplar ışığa tutulduğunda okunabilir.

BİR KADIN SESİ, SEVECEN VE AYDINLIK: ...Bu defa kafanda neler olup bittiğini ancak Tanrı bilir ve şimdi o adada yaşamak zorundasın; seni korsan seni, hep böyleydin zaten; günün birinde arkandan gelip, yanardağ ateş kusmazdan, sen de sarnıç suyundan ve kendi kendinle yaptığın konuşmalardan zehirlenmezden önce seni geri getirseydim, ne derdin acaba;

bu duruma gece ve gündüz nasıl dayanabiliyorsun anlayamıyorum...

ANLATICI Torbalardan küçük olanında mektuplar buruşmuş ve gölgelerle kirlenmiştir. Gören, bu mektupları yazanların mektupları hemen postaya vermediklerini, bir süre yanlarında taşımış ve her satır üzerinde yüz defa düşünmüş olduklarını sanabilir.

BİR KADIN SESİ, KIRILGAN VE YAŞLI ... Tanrı bilir ya, gece gündüz! Çocuklarla sofrada oturuyorum; açlığın büyük olmasına karşın yemek soğumuş. Bazıları, Meryem Ana'nın gözlerinden yine yaş yerine kan aktığını anlatıyorlar; bu durumda ona özgürlüğüne kavuşman için dua edebilirdik, ama bu asla, asla, asla gerçekleşmeyecek, bazıları adanın bir cehennemden farksız olduğunu, af için başvurmanın artık hiçbir anlam taşımadığını söylüyorlar, başkaları ise umudumuzu yitirmememizi öğütlüyorlar. Artık hiçbir şeyimiz olmadığına göre, hangi umudu? Bu yıl yine gelemeyeceğim. Böylece bu felaket üzerimize çökeli beri hepimiz birlikte lanetlenmiş durumdayız...

ANLATICI Yarın herkes mektubunu almış olacak. Ama bu adalarda "yarın," ne demektir ki? Ötekilerden farksız bir günün daha gelmesi; büyük, eşsiz bir Bugün'ün ötekileri izlemesi. "Yarın" dev projektör, daha kendisi görünür olmazdan önce ufuktan kıyıya doğru ışıktan bir iskeleyi ağır ağır uzatacak. Kara, o yükseldikçe tül bir perdenin arkasına gizlenir gibi olacak; ortalık sislenecek ve öylesine aydınlanacak ki, nesneler biçimlerini yitirip kenar çizgilerinden yoksun, ışıkta yüzmeye başlayacaklar. Öğlen vakti aydınlığın desteklediği sessizlik ve sıcak doruk noktasına erişir; gün ışığı iyice incelip kırılganlaştığında ve ada, camdan çatısının altında buharlaşmaya başladığında, bir adam elinde bir mektupla terasının bambudan yapılma çatısı altında durur. Elini indirir ve küçük evin beyaz sıvalı duvarına dayanır, çünkü şimdi düşünememektedir. Heyecanlı ilk ağustosböceğinin çıkaracağı ilk tonu, ilk tiz sesi beklemektedir; daha sonra binlerce başka ses bu sesin üstüne çullanacak, onu ve sessizliği paramparça edecektir.

(Müzik.)

BİR KADIN SESİ, SEVECEN VE AYDINLIK ... ve şimdi bu adada yaşamak zorundasın... seni korsan seni... kendinle yaptığın konuşmalardan zehirlenmezden önce... ne derdin acaba...

(Müzik.)

Terasta

ROBINSON Siz kimsiniz?

TUTUKLU Önce nefes almak zorunda olan biri.

ROBINSON Bu görünüşünüz nedir böyle?

TUTUKLU Pek hoş sayılmaz. Bir kılıçbalığı biraz saçlarımla uğraştı. Ama üstümdeki giysi modadır, bana inanabilirsiniz. Uzun mesafeleri çıplak yüzmek daha kolay. Ve insan geceyle bahse tutuşarak yüzdüğünde, onu daha çabuk ardında bırakıyor. Fakat insanın bunun sonucunda yağ bağlamadığı da kesin.

ROBINSON Bana gelmek istediğinizden emin misiniz? Aslında aradığınız nedir sizin?

TUTUKLU Bana önce bornozunuzu verseniz, daha iyi olmaz mı? Bütün vücudumla titrediğimi görüyorsunuz. Ayrıca sizi bu görünüşümden de kurtarmak istiyorum.

ROBINSON Buyrun bornozu.

TUTUKLU Oturmak ister miyim diye sormayacak mısınız bana? Harcadığım, büyük ve alışılmamış bir çabaydı.

ROBINSON Lütfen buyrun oturun. Ya da acaba... *(Duraklar.)*

TUTUKLU Ya da acaba eve mi girmek isterdiniz, diye mi soracaktınız? Evet. Memnuniyetle.

ROBINSON Ben böyle bir şey söylemedim. Hem bana bir açıklama borçlusunuz.

TUTUKLU Doğuştan kuşkucu bir insan mısınız?

ROBINSON Öyle olmuş olmam yeterli. Haftalardır eşiğimden içeri adım atan olmadı.

TUTUKLU Ziyaretim, beraberinde birtakım toplumsal yükümlülükleri de getirmeyecektir, söylemek istediğiniz buysa demek istiyorum. Kuşkuculuğunuza ise ancak duyduğum güvenle karşılık verebilirim. Şimdi öğlen vakti. Herhalde yemek isteyeceksiniz. Benim de karnım aç ve yemek seçen bir insan değilimdir. Geldiğim yerde ancak ölmeyecek kadar yemek verilirdi.

ROBINSON Yemeğe mi kalmak istiyorsunuz? Peki. Oturmak mı istiyorsunuz? Peki. Benimle birlikte içeri mi girmek istiyorsunuz? Peki. Benimle birlikte içeri mi girmek istiyorsunuz? Peki. Bornozumu mu istiyorsunuz? Olur. Belki size biraz çamaşır da verebilirim, giysilerimden de verebilirim; çünkü sizinkileri yitirmişsinizdir, her şeyinizi çalmışlardır, ya da başkaca herhangi bir hikâye bulunabilir...

TUTUKLU Her şey bulunabilir. Ama giysi konusunu daha sonra sakin sakin konuşabiliriz. Öyle sanıyorum ki siz iyi yürekli bir insansınız, bayım.

ROBINSON Gelin. Sofra hazır.

TUTUKLU Mektubunuzu unutmayın; yere düştü.

ROBINSON Orada kalabilir.

TUTUKLU O zaman ben kaldırayım. Nasıl titrediğini görüyorsunuz. Ama bir mektubu yerden almak için memnuniyetle eğilirim.

ROBINSON Gelin.

TUTUKLU Bir soru: Evinizde bir hanım ya da erkek arkadaşınız veya hizmetçiniz var mı?

ROBINSON Neden sordunuz?

TUTUKLU Bunu bilmek benim için önemli. Sırrımı biriyle daha paylaşmak istemezdim.

Evin İçinde

TUTUKLU Sorum gereksizmiş. Görüyorum: Bu evde yalnız yaşanıyor. Bir zamanlar bir ada vardı; bu adaya düşen Robinson, sevecen bir doğanın büyük bir eli açıklıkla etrafa saçtığı taşlardan bir kulübe yaptı; kulübenin dış duvarlarını

çamurla sıvadı, iç duvarlarını da hindistancevizlerinin solgun renkli sütüyle boyadı; beline daha sıcaklığını yitirmemiş hayvan derileri sardı, maymun avlamaya çalıştı ve elleriyle yakaladığı sırnaşık köpekbalıklarını kızarttı; kertenkele ve yengeçlerle Tanrı ve dünya üzerine konuştu, kayaların dingin görünüşüne gıptayla baktı ve yüreğinin kutsal yalnızlığını denizin gelgitleriyle paylaştı. Bakışlarını uzağa diktiğinde gökyüzünde, sonsuzluğun kulislerinde bir yazı belirdi: Sen Orplid, benim ülkemsin!!*

ROBINSON Ne dediniz?

TUTUKLU Sen Orplid, benim ülkemsin.

ROBINSON Bu adı hiç duymadım.

TUTUKLU Ben oradaydım. Orası, bir kurtuluş yeridir.

ROBINSON Anlayamıyorum.

TUTUKLU Terasta durup denize baktığınızda ne görüyorsunuz?

ROBINSON Ne görebilirim? Yüzeyi hafiften kırışmış denizi. Ya da uzaklarda ansızın kabaran, yıkılan, yeniden şahlanan, beyaz köpüklerle şahlanan, sonra parıltılı tanecikler saçarak yeniden kendi içerisinde çöküp giden dalgaları.

TUTUKLU Bu kadar mı? Güneşli günlerde bile, başka hiçbir şey görmüyor musunuz?

ROBINSON Gökyüzünü görüyorum...

TUTUKLU Başka bir şey görmüyor musunuz? Ne gördüğünüzü söyleyeyim size: Buradan karşıya bakıldığında ve biraz da coğrafyanın kavramlarıyla düşünüldüğünde, büyüklüğü kolayca kestirilebilecek bir ada.

ROBINSON Oradaki küçük ada mı, tabii. Bazen çok net gözüküyor. Havanın açık olduğu günlerde.

TUTUKLU Oradan gelmiş olduğumu varsayalım mı?

ROBINSON Evet, anlıyorum. Ve bütün o mesafeyi yüzdünüz, öyle mi? Hiç duyulmadık bir şey.

TUTUKLU Hayır, anlamıyorsunuz. Fakat dinleyin beni: Gece yarısından hemen sonra artık vakit gelmişti. Tam saatini ve yıldızların o saatte gökyüzündeki konumlarını hiçbir zaman bilemeyeceğim o anı bir yıldan fazla bir süre düşün-

* Orplid: Şair Eduard Mörike ve oyun yazarı L. Bauer'in buluşları olan bir düşsel ada; "Sen Orplid, benim ülkemsin..." bir şiirden alınmadır. (ç.n.)

müştüm. Kanımca o an için o kadar iyi hazırlanmıştım ki, sessiz kaçışın ardından kayalardan geçen yol, bana bir yineleme gibi geldi; düşüncelerimde bu yoldan daha önce o kadar çok geçmişim ki, aynı yola hiç şaşırmaksızın –ne aşırı hızlı, ne de aşırı yavaş– koyulabildim. O anın kayalardan örülme duvarın en alçak yerine geldiğim ve kollarımı kaldırıp atladığım bölümü ise yeni bir zaman parçasıydı. Onun yinelenebilmesi olanaksız. Çıplak ve savunmasız bir konumda on iki saat yüzmüş olmalıyım. O süre boyunca o sırada hücrelerinde olanları, uyuyanları kıskandım. Yarışı yitirmeyip geceyi ardımda bırakmayı başarabilmiş olmamın nedeni, belki de yüreğim kendisine su ve sudaki nesnelerce dokunulduğunu, çevresinin bunlar tarafından kuşatıldığını duyumsadığı için durakladığında, aklımın çalışmasına hiç ara vermemiş oluşudur.

ROBINSON Size inandığım takdirde ne yapmam gerekir?

TUTUKLU En basit şeyleri: Zeytinleri masanın ortasına koyun. Bana bir parça balık verin. Yemek sonrası için incir ve peynir getirin. Sonra biraz tuz, biraz da biber. Ayrıca kadehler de boşalmış. Doldurulmalı.

ROBINSON Siz ne dediğinizi bilmiyorsunuz! Ciddi olarak soruyorum, ne olacak şimdi? Birinin kaçmasına yardımcı olan kişi de suç işlemiş olmaz mı?

TUTUKLU Asıl suç, kaçışın kendisidir.

ROBINSON Peki, Tanrı aşkına, ne olacak şimdi?

TUTUKLU Bir süre daha burada kalacağım, ama sizi pek sıkıntıya sokmayacağım. Dilimi tutacağımdan emin olabilirsiniz. Ancak giysinizi görmeliyim. Üstüme uyarsa, alacağım. Kardeşler arasında verilmiş bir armağan gibi. Sonra beni öğlenleri gelen gemiye götüreceksiniz–

ROBINSON –ardında köpükten bir iz bırakan, sonra yeniden gelen gemi–

TUTUKLU – ve sonunda yine karaya dönen gemi. Neşeli bir gemi!

ROBINSON Limanda görev yapan iki Carabinieri var.

TUTUKLU Giysiniz, iyi görünmeme yardımcı olacak. Herhalde bu adaya beraberinizde bir şapka da getirmişsinizdir. Bü-

yük bir olasılıkla artık ona gereksinim duymayacaksınız. Hep burada kalmak istiyorsunuz, değil mi? Yoksa yanılıyor muyum?

ROBINSON Evet, kalmak istiyorum. *(Ara.)* "Orada" ne kadar kaldınız?

TUTUKLU Yaşam boyunca.

ROBINSON İnsan cezadan kaçamaz.

TUTUKLU İnsan dünyadan kaçamaz.

ROBINSON Ben sizin durumunuzdan söz ediyordum.

TUTUKLU Ben bizim durumumuzdan söz ettim. Aklıma öyle geldi.

ROBINSON Burası bir ada. Ve ben, unutmayı aradım.

(Müzik.)

ANLATICI Robinson, burada böyle yaşayan tek insan değil. Belki işi bu kadar ileri götüren tek insan. Kendisine güç gelmesine karşın, gazeteyi bile okumuyor –hayır, söylemek istediğim, "dışardan" gelen gazete değil. Onu okumamayı pek çok kişinin yüreği kaldırabiliyor. Benim belirtmek istediğim, tek kişi tarafından çıkarılmakta olan ve yıllardır okurlarının ne istediğini bilen Benedikt'in becerikli ellerinde bulunan "Ada Haberleri". Bu gazetede ne politika, ne de borsa haberleri vardır. Bizim adamımız, kendisine güç gelmesine karşın gazeteyi okumaz, okusaydı eğer, yalnız başına olmadığını bilecekti. Eğer okumayı başarabilseydi. O, öğlen vakti gazete dağıtan Antonio'nun görkemli sesini duyar; Robinson'un gözünde bu ses, haberlere eski av çığlıklarının büyülü ve barbarca havasını verir.

ANTONIO *(Uzaktan)* Mrs. Brown su kayağı yapıyor! Mrs. Brown su kayağı yapıyor!

ANLATICI Mrs. Brown su kayağı yapıyor – tuzdan beyaza kesmiş suyun üstünde, koya teğet sırtın önünde bir aşağı, bir yukarı. Dalgaların sırtından aşarak, daha önce aralarından birinin boğulduğu kapkara dalga çukurlarından birine düşmekten korkuyor. Her şeyden önce yüreğini sarsan akıntılardan korkuyor. Mrs. Brown sarışın ve kahraman görünü-

şünde bir kadın, başında gümüş rengi bir banyo başlığı bulunan bir kahraman kız, beş kez boşanmış, tam beş kez kocalarının türlü alışkanlıklarıyla yıkıma sürüklenmiş, onların azları ve çoklarıyla, viski kokan dudaklarıyla, tütünden sararmış parmaklarıyla, gece basan terleriyle ve sabahları yeni tıraş olmuş yüzlerindeki lavanta kokusuyla, bir törendeymişçesine imzaladıkları çekleriyle yıkıma sürüklenmiş. Antonio'ya gelince, gazete satmanın yanı sıra daha pek çok iş yaptığının dışında, hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Bu yaz en kazançlı işlerinden biri de Mrs. Brown'ın deniz motorunu kullanmak ve Mrs. Brown bitkin düşüp, ayağındaki kayakları çözdükten ve kıyıya gitmeye başladıktan sonra, ona destek olmak.

MRS. BROWN Antonio?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Tamam, Antonio.

(Müzik.)

MRS. BROWN Antonio?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Kızlar seninle dans ettiklerinde ayakkabılarını mı çıkarıyorlar?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Ve sonra, dans bittiğinde, onları çıplak ayak bırakıp çalgıcıların yanına gidiyorsun. Onlara metnini yalnız senin bildiğin bir şarkı ısmarlıyorsun ve kızlara bir kez bile bakmıyorsun. Şarkı söylüyorsun.

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Sesin, bugüne kadar hayatımda duyduğum en güzel ses, Antonio. Benim sesim ise kasvetli ve boğuk. Pek çok tonunu artık yitirmiş. Bir defa da benim için şarkı söyler misin, Antonio?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN O zaman şunu da sormak istiyorum sana: Gece ağları atmak üzere denize açıldığında, teknende bana da bir yer var mı?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Yeterince açıldığımız zaman feneri denize atabilir miyim? Bütün balıklar ağa girdiğinde, feneri denize atabilir miyim?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN *(Esrarlı bir sesle)* Çocuğum olacağı sırada, onu benden aldılar. Bir çocuk dünyaya geldiği zaman bağırır; oysa ben, onun sesini hiç duymadım. Çocuğu ve sesi benden aldılar. Olay bu. Anlıyor musun, Antonio?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Ama henüz çok geç sayılmaz, değil mi, Antonio. Biz geri gelirken rüzgâr döner mi dersin? Barda, herkesin gözleri önünde bütün kadehleri kıracağıma, kırılan kadehlerin ses çıkaracağına ve sonra sana döneceğime inanıyor musun?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Çıplak ayaklarım yanacak mı? Yüzümü senin gömleğine, tuza, balıkların pullarına gömdüğümde gözyaşlarım akacak mı? Gözyaşlarım akarken dans edebilecek miyim?

ANTONIO Evet, Mrs. Brown.

MRS. BROWN Peki şarkı söyleyebilecek miyim? Yeniden şarkı söyleyip eski sesimle konuşabileceğim, değil mi Antonio?

ANTONIO Hayır, Mrs. Brown! Hayır, Mrs. Brown!

(Müzik.)

ANTONIO *(Uzaktan)* Mr. Brown su altında avlanıyor! Mr. Brown su altında avlanıyor!

ANLATICI İllinois'li beşinci Mr. Brown, artık altmışına merdiven dayamış ve kalp krizleri gittikçe daha düzenli geliyor. Mr. Brown paletler ve deniz gözlükleriyle suya dalıyor, en sivri mızrakları kullanarak birbiri ardına gelen görüntülerle savaşıyor. Ölüdoğayı –yosunları, denizyıldızlarını, denizkestanelerini– iyi tanıyor; esrarlı sıradağlarına iniş ve çıkışlarını, yaygın mercan örtüsüyle yemyeşil uçurumları, yerlerinde duran balıkları iyi tanıyor. Ama asıl beklediği,

derinlerde türlü biçimlere bürünerek gezinip duran dokuz ayaklı polip. Evi av ganimetleriyle, dilbalıklarının başlarıyla dolu; zaman zaman, varlığından hoşlanmadığı Helen Brown'la konuşuyor.

MR. BROWN Evet, hayatım, evet. Kurt henüz avlanabilmiş değil. O yüzden beni yemeğe bekleme.

ANLATICI Ve Mr. Brown, kalbi suda şöyle bir ferahlayıp serinlediğinde daha derinlere, kurşunrengi bir kruvazörün yosundan mezarına kadar dalabileceğine, hafiften bir dalga perdesinin ardında kendisinin ve eski Mrs. Brown'lardan birinin oğlu olan küçük çavuş Brown'ın denizci kasketinin şeritlerini görebileceğine inanıyor. İstiridyeler ağızlarını açıp da mavi bir dalga, denizci kasketlerinin peşinde olan kurdu yolunun üstüne saldığında, bunun böyle olacağına inanıyor. Antonio hakkında bildiğim bir başka şey de Mr. Brown'ın mızraklarıyla ilgilendiği ve Mr. Brown kemerinde balık kafalarıyla sudan çıktığında, insanın sandalını bağlayabileceği bir kazık gibi durup onu beklediği.

MR. BROWN Antonio?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Tamam, Antonio.

(Müzik.)

MR. BROWN Antonio?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Birisi yeterince uzun zaman suyun altında uzanıp kalmışsa, onun öldüğü söylenebilir, değil mi?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Günün birinde kıyıdan yukarı uzanan yoldan geçip, kapıyı vurmadan evime girebileceğine ve: İşte geldim, diyebileceğine inanıyor musun Antonio?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Büyük bir servet sahibi olmamın tek nedeninin, bütün o serveti fidye olarak masaya atabilmek olduğuna inanıyor musun Antonio? İşte buyrun beyler! Bütün bunları oğluma karşılık veriyorum, hatta oğlum benim için

çok daha değerli. Başkalarını bulun. Çünkü oğlum, sizin savaşınız için yaratılmış değil! Bunu söyleyebileceğime inanıyor musun?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN *(Daha alçak sesle)* Ne dersin, Helen'e o dramatik istekleriyle ve savaş ilan edercesine giydiği metal renkli deniz başlıklarıyla birlikte, artık kendisine gereksinimimizin kalmadığını söyleyelim mi?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Bundan böyle hep burada kalmak ve kışın, artık kimsenin üzüm toplamak için eğilmediği bağları seyretmek; sonra önümüzde birer kadeh şarapla taraçada oturmak, bir tahta parçası almak, ardından ikimizin de kısa olan çöpü çekmesi, ne dersin? Şimdi mahzene inip yeni bir şişe şarap doldurma sırası kimde? O halde birlikte inelim.

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Tabii ondan sonra sıra pipoları çıkarmaya, temizlemeye ve şöyle demeye gelecek: Evet, oğlum. Evet, babacığım. Kurdu avladık. Kurdun ağzından fışkıran alevler söndü! Artık burun deliklerinden duman çıkmıyor!

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Tabii o zaman bir kez daha suya dalıp kruvazörün adına bakmak isteğini duyardım. Elbet yalnızca kolumun buruşmamış bölümüne, yani kasların üstüne dövme yaptırabilmek için. Tarih, yer ve altına da geminin adı – sanki bütün bunlar bir aşk gecesinden kalmaymış gibi.

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Verebileceğinden fazlasını vermiş biri kendini nasıl hisseder, bilir misin?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Bir oğul, insanın verebileceğinden çok fazlasıdır ve bir bağ, bir erkek evlat için iyi bir mirastır. O zaman insan fidyeyi çekinmeden öder, öyle değil mi?

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN Seninki kadar güzel saç hiç görmedim. Oğlumun bana böyle bir borcu yoktu. Benim saçlarım seyreldi bile. Senin saçlarının koyuluğu ne kadar güzel!

ANTONIO Evet, Mr. Brown.

MR. BROWN İşte o zaman yapmak fırsatını hiç bulamadığım şeyi yapardım: Yüzünü iki elimle tutar, sana evi gezdirir ve sorardım: Döndün mü? Gerçekten döndün mü?

ANTONIO Hayır, Mr. Brown. Hayır, Mr. Brown.

(Müzik.)

ANTONIO *(Uzaktan)* Salvatore sergi açıyor!
Salvatore herkesi davet ediyor!

ANLATICI Antonio'nun her yıl bu sıralarda Salvatore'ye de yardım ettiğini söylemeyi unuttum. Antonio, yeni çerçevelenmiş resimleri ressamın evinden Lavinia'nın barına taşır, orada duvarlara çiviler çakar ve resimleri aklına estiği gibi asar. Çünkü Salvatore'nin direktiflerini dinlemenin bir anlamı yoktur. Salvatore, sarhoş bir halde tezgâha dayanıp Antonio'ya bağırmaktan başka bir şey yapmaz.

SALVATORE Burada aralık bırak! Güneşin doğuşuyla batışı arasında aralık bırak, Antonio! Ve son çiviyi nerede aralık varsa oraya çak! Herhalde daha sonra beni asacaksın, değil mi? Seni tanıyorum, Antonio. Kendimi asacağımı sanıyorsun, değil mi?

ANLATICI Salvatore, "Kurtarıcı" demektir. Bu adı ressama adaya birlikte geldiği birkaç genç takmışlardı, çünkü ressam onları birtakım geleneklerden kurtarmak istiyordu, belli bir sınıfın bir ülkenin, bir akademinin geleneklerinden. Gençler ancak kısa bir süre kalıp geri döndüler. Ressamın adı daha önce doğal olarak Eckstein ya da Erikson gibi bir şeydi – yani İsveçlilerin veya Norveçlilerin taşıdıkları türden bir ad. Salvatore, hani o vücutları kolayca şişiveren koyu renk saçlı, geniş omuzlu tiplerdendi. Buradakiler ona denizanası derler. Bu adın takılmasına yol açacak kadar biçimsiz bir şey olup çıktı, en ucuz şarapları, en ucuz içkileri emmiş bir süngere döndü. Alkol tutkusu, Salvatore'yi daha sabahın köründe Lavinia'ya sürükler ve Lavinia'nın önünde diz çökmüş bir dev halinde ağlayıp sızlarken de yakasını bırakmaz; durmaksızın yakınan, dev anası kılıklı Lavinia ise küçücük ağzıyla sö-

vüp sayar: Kalk ayağa, seni kurumuş palet kılıklı herif seni! Kalk ayağa ve yürü! – Salvatore'nin ne zaman resim yaptığını kimse bilmez; Lavinia ise bütün yapılanın eski resimlerin, yani Salvatore'nin on ya da onbeş yıl önce, ta başlangıçta, ışığa büyük umutlar beslerken yapmış olduğu eski resimlerin yeniden çerçevelenmesinden başka bir şey olmadığını bilir. Eğer ışıkta da ayılmazsam, bir daha hiç ayılmam, demişti o zamanlar, ve bakışların ardındaki bakışı bulamazsam eğer, o zaman yolun ortasına otururum, tozları karıştırırım ve tıpkı akademilerdeki işe yaramazlardan biri gibi, zeytin ağacı yapraklarını tozla boyarım. Gelgelelim sonraları tuvalin üstüne gittikçe daha çok beyaz ışık dökülmeye başladı ve Salvatore, tek bir çizgi çekmek istediği zaman bile kalemi elinden düşürür oldu. İşte benim resmim bu kadar beyaz, bakış da tümüyle beyaz, dedi sabahın geç saatlerinde, ışıkla birlikte ilk içki isteği de uyandığında ve dolu kadehini ışık demetinin yüzüne boşalttı.

Vazgeçmemek zorundayım demekten de hoşlanırdı, yılda bir sergi bir görevdir, yoksa insan gözlerden ırak kalır ve Antonio da resimleri asmayı iyi beceriyor.

SALVATORE Antonio?

ANTONIO Evet, Salvatore.

SALVATORE Tamam, Antonio.

(Müzik.)

SALVATORE Antonio?

ANTONIO Evet.

SALVATORE Bugünlerde bana bir saat poz vermek ister misin?

ANTONIO Evet, Salvatore.

SALVATORE Peki poz verirken kısa bir süre gözlerini kapatıp, sonra ansızın açarak hayvanlara özgü bakışla, bütün bakışlardan önce gelen o bakışla, Tanrı'nın bakışıyla bakabilir miydin, Antonio?

ANTONIO Evet.

SALVATORE Evet, evet, hep evet! Peki avuç içlerini şöyle çevirip, bir ışığın içlerine girdiğini ve çizgileri, bütün çizgiler-

den önce gelen, nemli Venüs tepeciğinden aklın çöllerine uzanan çizgileri bir kez daha çektiğini gösterebilir miydin?

ANTONIO Avuç içlerini öyle mi? Evet, Salvatore.

SALVATORE Ve okun çarpıp geri döndüğü o mavi-yeşil lekeyi görebileyim, bir de göğsündeki güllerin tomurcuklandıklarını hissedebileyim diye, gömleğinin düğmelerini biraz açabilir miydin?

ANTONIO Göğsümdeki – evet, Salvatore.

SALVATORE Ve burun kanatlarını, sanki kokuların üstünde uçmakla değil de, düşünülebilecek en arı havada hareketsiz kalmakla yükümlüymüşlercesine, kaskatı tutabilir miydin?

ANTONIO Kaskatı tutabilir miydim? Evet.

SALVATORE Ve elini hızla cebine sokup sonra kolunu uzatır, dökülen ışığın altında, bıçağı avcunun içinde saklayabilir miydin?

ANTONIO Evet, Salvatore.

SALVATORE Ve *onun* başını gövdesinden ayırıp, Apollon'un Medusa'nın başını insanlara uzattığı gibi, kan kaybettiği için korkudan bembeyaz kesilmiş bir başı bana uzatabilir miydin?

ANTONIO Evet, Salvatore, evet.

SALVATORE Ve tuvale damlayan kan kuruyuncaya, ben çerçeveyi bulana kadar bekleyebilir miydin? Bu resmi asacağım çiviyi ben etimden çıkarana kadar bekleyebilir miydin? Bu anı bekleyebilir miydin?

ANTONIO Hayır! Hayır, Salvatore. Hayır!

(Müzik.)

ANLATICI Antonio'nun işgüzarlığı kimi zaman insana aşırı gelebilir. Ama nihayet o da yaşamak zorunda ve ancak yazın biraz para kazanabilme şansı var. Adada seçenekler pek fazla değil; Antonio yabancılara bağımlı ve o da hepsini birden seçti.

ANTONIO *(Uzaktan)* Salvatore herkesi davet ediyor! Salvatore sergi açıyor!

ROBINSON Bu sesi duymaktan hoşlanırım. Antonio'nun sesi bu. Ama o gazeteyi okumuyorum. Bu konuda daha da ilerlemeyi umuyorum; artık hiçbir gazeteyi okumak zorunda kalmayacak kadar ilerlemeyi. Günün birinde beynimin içinde bir bölüm körelecek, harfleri kavramamı sağlamış olan bölüm. O zamana artık her haber ve her mektup zararsız olacak.

TUTUKLU Çok hoş! Yani zeytinler, demek istiyorum, bir yudum şarapla yenildiklerinde. Zeytinin yeşili de var, siyahı da. Sıktığınızda yağ elde edersiniz, posası da merkeplere verilir. Ayrıca *orada* gazete yoktu. Oysa isterdik bir gazete okuyabilmeyi. İşin tuhaf yanı şu ki, insan okumayı yazmayı kolay unutamıyor. Bir şeye bir defa el uzattık mı, bir daha bırakmamakta çok direniyoruz.

ROBINSON Yapılması gereken, uzak kalmak, bir taşa bakmak, ama onu yerinden oynatmamak, ona yeniden bakmak ve yerinde bırakmak.

TUTUKLU Ama daha sonra yapılması gereken o taşı kaldırmak, bir şeye doğru fırlatmak, ya da yerinden oynattıktan sonra yuvarlamak.

ROBINSON Beni anlamıyorsunuz.

TUTUKLU Zaten sizi anlamak da istemiyorum. Yaşamımın yıllarını geri almak zorunda olduğumdan, sizi temelli yanlış anlamak istiyorum.

ROBINSON Gazeteler için artık doğruluğunu yitirmiş haberler yazdıkları söyleniyor.

TUTUKLU Öyle mi deniyor? Oysa bahse girerim ki, hakkımda bir şeyler yazan eski bir gazete hâlâ vardır. O yazılanlar da hâlâ doğru. Ve yarın yine benim hakkımda bir şeyler yazılı olacak. Gazete satan çocuk evinizin önünden geçecek ve yazılı olanları bağıra bağıra söyleyecek, o zaman aklınız, size bir an için hak verecek ve şöyle diyecek: Bunlar doğru. Şimdi ceketimi giyip aşağıya, limana inmek ve anlatmak zorundayım: Baylar aradığınız adamı evimde saklıyorum. Onunla yedim, içtim ve beni ilgilendirmeyen konuları konuştum.

Ama bir suçun söz konusu olduğunu bilmiyordum. – Bu son ayrıntı, doğal olarak gazetede yer almayacak, ama zaten doğru da olmayacak.

ROBINSON Artık söyleyin benden ne istediğinizi! Benden ne istiyorsunuz? Ne yapmalıyım?

TUTUKLU Bana soluk alacak zaman bırakmalı ve zaten ilgi duymadığınız dünyayla ilgilenmemelisiniz. Yani kendinize de bir soluk alacak zaman tanımalısınız. Öteki isteğime gelince, aslında dile getirilemeyecek kadar aşırı bir istek. Sinirliyim, gerginim, tel gibi gerilmiş durumdayım. Ve çok uzun bir süre hiç kimseyle konuşmadım. Uzun süre yalnız kalmak, insanı haksızlığa sürüklüyor. Duvardaki leke, seyredilen bir göbek, ta içten gelen ve kulak kabartılan bu sessizlik. Ne görkemli bir vahiy! Hareketsiz duran sen misin, yoksa dünya mı? Belki de asıl büyük bilmece, bu! O zaman aramızdaki konuşma nasıl başlamış olurdu, bilmiyor musunuz? –

Şöyle derdim size: 'Dostum, gel yiyip içelim, böylece yüreğimiz ısınır. Masada hiçbir şey kalmamalı. Şimdi hiçbir düşmanca amacım olmaksızın çatalla bıçağı rica ediyorum...' Ve siz bana şöyle yanıt verirdiniz: 'Kendimi zayıf hissediyorum, Horatio; bağırsaklarım yanıyor, ama canım başka bir şey yemek istiyor. Çatalı ve bıçağı kullanamam, çünkü tavayla kızarmış balık ne kadar gerçekse, onlar da ancak o kadar gerçek!'

'Ama bunlar çatal ve bıçak. Hangi dönüşümü ima ediyorsun sen?'

'O halde iş buraya kadar vardı demek, tanrım, çıkış yolu yok artık benim için. Söz konusu olan, benim kendi dönüşümüm. Kendimden bir başkası olan ben olarak söz ediyorum.'

Ardından hiçbir şeyin gelmediği aralarda işte bu olur. Gerçekten. Mutluluk, soluk alınacak bir zaman parçasıdır ve somuta uzanır. İnsan ancak mutluysa benim kadar yorgun olur. Yer, içer ve bacaklarını uzatıp yatar. Gerçek anlamda yorgunum.

ROBINSON Birkaç saat uyuyun. Gerisini sonra düşünürüz.

TUTUKLU Bana bir fincan kahve vermenizi yeğlerim. Bu aranın tadını çıkarmak istiyorum. Ben de öğlenleri uyuyamam.

ROBINSON Hatta burada söylediklerine göre, bu saatte uyumamak gerekirmiş. Aslında bu önemli. Sanıyorum uyumamamız gerekir, ağustosböceklerini duyabilmemiz için.

TUTUKLU Kim söylüyor bunu?

ROBINSON Buradakiler.

TUTUKLU Kimseyle görüşmediğinizi sanıyordum.

ROBINSON Çok zorunlu olduğunda görüşüyorum elbet. İnsan durup dururken çevresindekilere kötü davranamaz. Ama konuşmalara dayanamaz olunca bırakıyorum başkaları konuşsun ve karşılık vermiyorum.

TUTUKLU Dayanamaz olunca... Demek öğlenleri uyumayıp ağustosböceklerinin şarkılarını dinliyorsunuz, öyle mi?

ROBINSON *(Alaylı bir tonda)* Şarkı mı dediniz? Ah, insan o kadar az şey dinleyebiliyor ki burada. Hemen hemen tek duyulan, ağustosböceklerinin sesi. Düşünün...

TUTUKLU Evet? Ağustosböceklerinden söz etmek istiyordunuz.

ROBINSON Hayır. *(Duraklar)* Aldığım bir mektuptan söz etmek istiyordum. Geldiğinizde o mektubu okuyordum.

TUTUKLU Bana pek öyle gelmedi. Mektubu yere atmıştınız. Ama buyrun, burada işte. Herhalde mektubu size vermemi söylemek istiyordunuz.

ROBINSON Hem evet, hem hayır. Pek önemi olmayan bir mektup.

TUTUKLU Bir kadından geliyor.

ROBINSON Evet.

TUTUKLU Ne istiyor?

ROBINSON Buradaki duruma bir son vermek. *(Anımsar ve güler)* Bu anlatım biçimleri. Aklınızın ucundan bile geçmez.

TUTUKLU Ben de son zamanlarda hep bir mektup bekledim, ama gelmedi. Belki de bugün gelmiştir. Zaten insan uzun zaman bekleyince hep böyle olur. Ama sefaletin de kendine özgü anlatım biçimleri vardır. 'Açlığın büyük olmasına karşın yemek soğumuş. Böylece hepimiz birlikte lanetlenmiş durumdayız.' Buna karşın son gecenin yarısı boyunca iyi

uyudum ve vicdanı lekesiz biri bu uykumdan ötürü bana gıpta edebilirdi.

ROBINSON Akşamları hava daha bir iyi olur; yıllar boyu böyle bir şey yaşamamıştım, hep ya çok erken kalkılıp çok geç yatılıyordu ya da çok geç kalkılıp daha da geç yatılıyordu; kulaklarımda hep işyerlerinin gürültüsü vardı, yarına ilişkin düşüncelerle ve gece gelecek kötü haberlerin beklentileriyle doluydum. Burada ise acıma, büyük. Saatlerin kanına girilmiyor.

TUTUKLU Acıma, öyle mi! Buradaki uykunuzun nasıl olduğunu kendi kendinizden saklamak için ne gibi bir nedeniniz var? Bana geceyi övmenize gerek yok. Uykunun sizi çoktan terk etmiş olduğundan eminim.

ROBINSON Uykum...

TUTUKLU Yorgunluktan titriyorsunuz ve eminim fırsat bulduğunuzda her öğlen uyuyorsunuz. Geceleri ne yaptınız? Kapınızı iyi kapatmadınız mı? Bir parça acıma, bir parça da acımasızlıkla tellere takılıp kalan meraklılara karşı yeterince önlem almadınız mı? Bilirsiniz herhalde, hücreler arasında da iletişimler vardır, trompet çalan mafsalların meraklı kulaklar için gerçekleştirdiği bir iletişim; insanla insan arasında akıp giden, acıyla, acımasızlıkla dolu, sevecen bir haber iletme oyunu. Henüz doğmamış olanlar, anneleriyle böyle ilişki kurarlar.

ROBINSON Bu, lanetli bir oyun; ama buradaki hava temiz ve artık hiçbir şey iletmiyor.

TUTUKLU Acımak! Ay, ılgın ağaçlarının arasına indiğinde, adanın gecesi de gelmiş olur. Ayın cesedinin parçalanmış ışıkları sönmüş yanardağın yarıkları arasına girer. Bu, insanı huzursuz eder, dostum. Ve ondan sonra artık kimse uyuyamayacaktır. Tahta kurtlarının kemirmeye başladıkları karyola inler ve hava ıslak, sıcak diliyle bedenin üstünde gezinir. Ve o zaman keşke yağmur gelebilse büyük bir sözcük dağarcığıyla, keşke bütün gece boyunca içilebilse, kadehler taşsa, portakal rengi şarap çarşafları kirletse! Çünkü bu, şans getirir. Keşke göğüs kendi kendisine acı vermese ve içten içe çoraklaşmasa, artık içine sığdıramadığı haberlerle ge-

nişlemiş kulak, henüz kavramlarla dile getirilmemiş bir tarihöncesinden alınma, uzun ve kısa işaretleri veren parmağı algılamasa – açlıktan guruldayan, rüzgârın sürüklenen adımları kadar yakın deniz, sonra ondan daha da yakındaki limon ağacı, sarılık olmuş yemişlerini çevresine fırlatan, yapraklarında ve gövdesinde asit taşıyan limon ağacı, daha da yakında yaşlı gözkapaklarından havalanmış, kanat çırpan gece kelebekleri. En sonunda da ölü beyazlığında bir duvarın üstünde ölmüş gibi yapan kara böcek! Uyur gibi yapanın durumu da daha parlak değildir, çünkü bilir: Sen geminin geçip gitmesine ses çıkartmadın, Robinson! O biricik gemiyi görmedin, el sallamadın, ateş yakmadın! Sen, uyur gibi yaptın, dostum!

(Müzik.)

ANTONIO *(Uzaktan)* Prens Ali'de gece daveti var. Frak ve nişanlar, görkemli gece giysileri! Frak ve nişanlar, görkemli gece giysileri!

ANLATICI Prens Ali, uzun bir süre önce tahttan feragate zorlanmış bir kraliyet ailesinin son ferdi. Onun adı, ada için para demektir; bu ad, konuşmalarda öylesine geçer ve küçük bir yudum şampanyadan önce yenilen bir istiridye gibi ağızlarda eriyiverir. Mrs. Brown bile kahramanca bir çabanın ardından başını eğip şöyle mırıldanmayı başarır.

MRS. BROWN Bu gece ne yazık ki olmaz. Daha önce Ali'ye çok sık hayır demiştik. Bu defa da gitmezsek zavallı adam alınır, öyle değil mi, Charles?

ANLATICI Prens, alana yakası açık gömlekle ve buruşuk pantolonla gelmeyi sever; içinde bir parça buz bulunan bir limonata ısmarlar. Koyu renkli saçları seyrelmiştir, görünüşü de neredeyse tüy gibidir; yüzü sarımsıdır; gözleri, dudak biçimiyle nasıl uyuşabileceklerini düşünürler; başlangıcından bugüne arada pek çok kuşak yer almış, Doğu ve Batı birlikte iz bırakmıştır. Prens'in başarıyla sonuçlandırdığı tek siyasi eylem, adanın üstünde inşaat yapılabilir en yüksek noktasında, yanardağın hemen altında bulunan evine "Buon Reti-

ro" adını vermesi olmuştur; bu davranış, pek çok çevrede bir meydan okuma olarak yorumlanmıştır. Ama sonraları Prens için bunun bir önemi kalmadı. Artık *ötelerde* kalmış olan dünya, Prens'in anılarında suikastlerle ve ihtilallerle ırzına geçilmiş bir dünyaydı. Yeşilliklerde kalmaktan hoşlanıyordu. Koyunlar kimi zaman evine kadar geliyorlardı. Birbirlerine gölge verebilmek için saatler boyunca birbirlerine sımsıkı yapışık ve hareketsiz durabilirlerdi; Prens ise onlara, terasında şezlonglara uzanmış yatan, kaskatı kirpikleriyle birlikte yüzlerini, büyük çekimler için hazır durumda gökyüzüne çevirmiş film yıldızcıklarından daha çok değer verirdi. Kızların tenleri yeterince bronzlaştıktan, resimleri Prens'in albümlerine yapıştırıldıktan ve Prens'in adı adlarına yeterince hizmet ettikten sonra Prens onları anlatım yeteneklerini garanti eden birer mektupla birlikte kibarca stüdyolara yollardı. Sonra inşaat işçileriyle birlikte eğlenmek, onların vahşi kokularını ciğerlerine çekebilmek, soğan ve sarımsak, domates ve taze ekmek, kızgın taş, toz ve kireç kokusunu duyabilmek için "Buon Retiro"nun bir duvarını yıktırıp ek bir bölüm yaptırttığı o güzel zamanlar geldi. Annesi bir başka sürgünden, babasının anısına ondan biraz daha saygın yaşamasını istediğinde ise Prens, evdekileri uzaklaştırdı, kentten eğitilmiş uşaklar getirtti, dünyanın dört bir yanına usulünce davetiyeler yolladı ve gerçek bir şölen hazırlattı; kendisi ise, alanda saatler boyu önünde bir bardak limonata ile oturdu ve evine dönmeye cesaret edemedi. Böyle dönemler, Antonio'nun parlak dönemleridir; Lavinia'nm barına ait masaların bulunduğu bölümü sınırlayan büyük zakkum saksılarının çevresini dolanır ve önüne bakarak ıslık çalar. Bu arada kavgaya ve oyuna dalmış bir çocuk yığınını Prens'in masasına doğru ittiği, ansızın başını sallayarak durduğu, çocukları azarladığı, pantolon cebinden kıpkırmızı bir mendil çıkararak masaya dökülen limonatayı sildiği de olur; Prens'in uzattığı kâğıt parayı mendiliyle birlikte cebine sokar ve ürkmüş olan Prens'e cesaret vermek için başını sallar. Prens ayağa kalktığı zaman ise binanın gölgesinde duran siyah otomobile gidip kapıyı açar.

PRENS Antonio?

ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Tamam, Antonio.

(Müzik.)

PRENS *(Tereddütlü)* Antonio?
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Bu akşam bana gelmek için vaktin var mı? Konuklara arabalarından inerken ve gardropta yardımcı olabilirsin. Bu işten zararlı da çıkmazsın, öyle değil mi Antonio?
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Herkes yeterince içtikten sonra ve içmeyi sürdürürken, orkestra "Yeşil ada, rüyalarımın ülkesi" şarkısını çalarken, havai fişek şenliğine başlayabilirsin. Güzel bir havai fişek şenliği nasıl yapılır biliyorsun, değil mi?
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Fişeğin gövde kısmı hiç dikkati çekmeksizin öylece durmaktadır. Bir fitil ateşlenir. Önce pırlantadan bir güneş ardından da bir fıskiye yükselir. Bir çark, yelpaze gibi havada döner. Taca benzeyen bir güneş görkemli bir biçimde, Satürn'ün güneşi ise insana korku salarak belirginleşir. Ama gece, uzun ve engindir.
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Konuklar koltuklarından ayağa fırladıklarında ve dans edenler mermer dans pistinde öylece kalakaldıklarında, frakların göğüslerindeki nişanlar hareket etmez olduğunda ve bir inci kolye bir boyundan aşağı doğru ağırdan kaydığında, vazodaki uzun saplı gül yapraklarını yitirdiğinde, fişeklerin fitillerini, son fişekleri birlikte ateşlemek isteyeceğinden, bir demet yaparsın. O sırada çok dikkatlisindir, çünkü hiç yanlış yapmamak zorunda olduğunu biliyorsundur.
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS İşte o zaman ansızın yanma geleceğim, hiç korkmaksızın yüzüne bakacağım ve şöyle diyeceğim: Koyu birer gül biçimi çizen fişekleri en sona sakladığını biliyorum!
ANTONIO Evet, Prens hazretleri.
PRENS Sonunda dev tekerleklerin, mavi arabayla birlikte gece-

ye doğru yol açacaklarını ve arabanın denizin üzerindeyken devrileceğini biliyorum!

ANTONIO Evet, Prens hazretleri.

PRENS *(Esrarlı bir sesle)* Sence benim düzenleteceğim havai fişek gösterisi, sizin babamın ölümü üzerine düzenlediklerinizden daha güzel olacak mı? Örneğin bütün renkleri, ateşli beyazı, çıplak yeşili, ısrarlı maviyi ve patlayıcı kırmızıyı sana sağlarsam...

ANTONIO Evet, Prens hazretleri.

PRENS Ve benden öncekiler, benim için çalan çanların öncesindeki sessizliğin aynı zamanda onların da sessizliği olduğunu duyacaklar mı? Biri ateş açmazdan önceki sessizliği ve benim o eski cesarete hâlâ sahip olduğumu anlayacaklar mı?

ANTONIO Evet, Prens hazretleri.

PRENS Onlardan daha güçlü olduğuma, beni yanardağın toprağın derinliklerinden gelen beyaz elinin çizdiği tebeşir dairesinin içine, bir tarihsizlikten ötekine götürmene izin vereceğime inanıyor musun? Senin gibi bir asinin yargısını beklediğime inanıyor musun? Ve şunu da bildiğime: Kopkoyu kırmızılık senin elinin içindedir ve ben egemenliğimi yitirdiğim takdirde, saçlarımı yakıp kavuracaktır!

ANTONIO Evet, Prens hazretleri.

PRENS Ve geceyi öyle aydınlatacak olursam eğer, verdiğim kurbanın ve gökyüzünde hareketsiz duracak kıvılcımın göz önünde tutulacağına inanıyor musun? Yukarda tek bir kıvılcım hareketsiz kalacak mı, Antonio?

ANTONIO Hayır, Prens hazretleri. Hayır! Hayır!

(Müzik.)

ANTONIO *(Uzaktan)* Jeanette radyoaktif banyolar, ışık ve badem sütü tavsiye ediyor! Jeanette güneş ışığı ve badem sütü tavsiye ediyor!

ANLATICI Jeanette, badem ağacını ilk kez burada gördü. Daha önceleri batıl inançları olanlar için bataklık çamuru kompreslerini uygun bulurdu. "Ebedi Gençlik, Ebedi Güzellik" adlı broşürünün tezleri uğruna yumuşak kremler, içine bir

cımbız ucu talk karıştırdığı ve yüksek yoğunlukta bir damla alkol koyduğu yapay yağ parçacıkları kullanarak savaşırdı. Kozmetik uzmanları arasında Jeanette, büyük bir kimyagerdi; yüzüyle vücudu, tedavilerinin doğruluğunun inandırıcı kanıtlarıydı. Daha sonra Jeanette, kırk yaşına geldi. Dükkânının zili gün boyunca susmak bilmiyordu. Ona akşamları operada eşlik eden üniversite öğrencisi Antoine ise daha seyrek gelir olmuştu. Kaçış kararının kesinleşmesi, Jeanette'in aynanın önünde otururken, Antoine'm ihanet kokan yüzünü son kez arkasında gördüğü an olmuştu. Antoine'ın kırışıksız, hareketsiz dudakları omzuna, deride kahverengimsi bir halkayla çevrili ve Jeanette Numara Üç ağartma kreminin henüz yeterince derine nüfuz etmediği noktaya yaklaşmıştı. O anda Jeanette kendi üzerindeki egemenliği, güzelliği onca katkısı olan egemenliği nedeni bulunmaksızın yitirmiş ve bir baş dönmesi geçirirken, şöyle demişti:

JEANETTE Haydi söyle! Bir cüzamlı olduğumu, tenimde rutubet lekelerinin bulunduğunu, küf bağladığımı, her yanımın kırışıklarla dolu olduğunu yüzüme söyle! Bir cüzamlıyı öpen bir yufka yüreklinin neler duyabildiğini söyle!

ANLATICI Gözlerine iyi gelmemesine karşın, Jeanette o sıralarda ağladı bile, ve gözlerine eski parlaklığını kazandırabilecek damlalarla dolu damlalığı dokunmadan öylece bıraktı. Yaşamın bütünü, o yaşamı elde tutabilme çabasından başka bir şey değildir; güzellik ise, ölümü arayışı nedeniyle, yaşamla çelişki demektir. Jeanette burada badem ağacını, yanardağın eteklerindeki yaşı belli olmayan taşların ılık tadını veren, güçle dolu suyu gördü. Işığı, yaşlanmış teni yumuşatan, genç tenlere de onca saydam bir kırmızılık katan güneşi ilk kez gördü.

Kaynakların başı epey kalabalıktır; çokları zayıflığa ve hastalıklara karşı banyo yapmak için her hafta gelirler. Jeanette ise banyo yapmak ve sudan içmek için her gün gelir. Kaynaklar arazisinde bulunan köylünün her gün evde kalıp ziyaretçileri içeri alacak zamanı yoktur. Bu nedenle burada sık sık Antonio bekler, karton bardakları ve unutkanlar için havluları dağıtır, taş küvetlerdeki suları boşaltır ve bir son-

raki ziyaretçi için yeniden doldurur. Bu arada eli boş da dönmez. Jeanette'i çok uzun zamandır tanır ve bu nedenle kadının büyük bir ciddiyetle ağır ağır gerçekleştirdiği, neredeyse törensi hareketleri artık yadırgamaz. Jeanette kurulanmaz, güneşin altında kurumayı bekler. Kuruduktan sonra süt kıvamındaki badem hamurundan sürünür. Bu hamur kuruduktan sonra güçlü suyla yıkanır; Antonio'ya kadın bunun yaparken birtakım formüller mırıldanıyormuş gibi gelir. Acaba hangi ruh adına söylenmektedir bu formüller? Jeanette, arada sırada Antonio'ya sanki ondan hoşlanıyormuş sanki Antonio suyu aşırı soğuk veya aşırı sıcak hazırlamış gibi, kısa ve sert bir bakış fırlatır. Banyo havlusunu Antonio'ya geri verirken büyük bir titizlikle katlar ve teşekkür etmek için tek bir sözcük olsun söylemez.

JEANETTE Antonio!

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Tamam, Antonio.

(Müzik.)

JEANETTE Antonio?

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Herhalde bu banyolar beni çok yormuyordur, değil mi Antonio? Her gün banyodan sonra daha bir sıcakladığımı hissediyorum – Sanki kalbimden kabaran sıcak bir dalga, bedenimin her yanından geçip kafatasımın tavanına vuruyormuş gibi. Oysa bu banyolar yararlıdır, değil mi?

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Dökümü gören heykeltıraş, artık beklemeye dayanamaz. Ellerini hafiften bedenin üstüne koyup onu duymak ister. Acaba güzel olacak mıdır? Güzel olacak mıdır acaba?

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Seni kalıptan çıkardığında, acaba ne kadar güzeldin, Antonio? Çok güzeldin. Biliyorum. Ama buna büyük bir olasılıkla kimse dikkat etmedi. Kabuğundan çıktın; ama kabukları yolundan kaldıran kimse olmadı. Ben, kendi üzerimde aşırı odaklaştım.

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Bence günahlarımız yüzümüzde çizgiler bırakıyor ve bunları ne créme nourrisante, ne de créme purifiante temizleyebiliyor.

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Ama sen bana biraz akıl verebilsen... Ay ışığı Toskana bataklıklarına indiğinde, yüzünü o ölmüş sulara gömüyor musun? Defne yapraklarını ellerinin arasında ufalayıp, genç bir Yunanlı gibi dirseklerine dayanarak dinleniyor musun? Defne yapraklarını ellerinin arasında ufalayıp, genç bir Yunanlı gibi dirseklerine dayanarak dinleniyor musun? Gece yarısı, adımların sanki bulutlarla yarışırmışçasına, koşarak üç kez evin çevresini dolanıyor musun? Saçlarına hintincirlerinin suyunu sürüyor musun? Saçlarının bu denli parlak oluşu, yılan yağından ötürü mü? Ama sanıyorum gerek yok bütün bunları sormaya. Yıkanıyorsun, güneşleniyorsun. Bunlar yeterli zaten.

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE O halde benim de yalnızca yıkanmam, yeterlidir! Ve Antoine da aklının sesine kulak vererek şöyle demek zorunda kalacak: Yirmi yaşında gibi göstermiyorsun, yoksa bir yıl sonra yirmi birindeymiş gibi göstermek zorunda olurdun. Otuz yaşında gibi göstermiyorsun, yoksa kısa bir süre sonra otuz birindeymiş gibi göstermek zorunda olurdun. Ne daha genç, ne de daha yaşlı gösteriyorsun. Sen güzelsin ve zaman ötesisin, Şimdi acı bana ve lütfen omuzlarından öpmeme izin ver!

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE O zaman ben de Antoine'a şöyle diyeceğim: Git! Tiksiniyorum. Sen hem zayıf, hem de ilkel bir insansın. Yaşayacağım yıllar boyunca alacağın görünümü görebiliyorum, açılmış alnını, üstünde lekeler belirmiş tırnaklarını, sarkık yanaklarını, hipermetrop gözlerini, bunamışlığını görebiliyorum! Feleğin çemberinden geçmiş burun kanatlarını, günahlarla yüklü dudaklarını görebiliyorum. Git! İnsan bir cesedi sevmez!

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Belki yapmam gereken, suda daha uzun süre kalmak, beş dakika süreyle suya dalmalıyım, suyu gözlerimle, kulaklarımla da içmeliyim, her yanıma akıtmalıyım, suyun gerilimiyle ürkmüş bedenimin en uzak köşelerine kadar dolmalıyım.

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Yapmam gereken, yalnızca biraz dayanabilmek; sonra suyun üstüne çıkmalı, burada, senin önünden geçmeli ve ötelerdeki kamış tarlası boyunca yürümeliyim. Çünkü bana herhangi bir öğüt veremeyeceğini, yalnızca bugün güzel olduğunu biliyorum. Ama aynı zamanda bademlerin içinde, her şeyi kazanabilmek uğruna içen ve vazgeçen biri için acı bir sütün bulunduğunu da biliyorum.

ANTONIO Evet, Madam.

JEANETTE Ve her şeyi yaparsam eğer –yıkanırsam ve acı sütü içersem– , o zaman ayak uçlarımın üstünde yükselebilir, bedenimi ölüme nişan alınmış bir oku atmak için gerilmiş bir yay gibi duyumsayabilir miyim dersin? Ey ölümsüzlük!

ANTONIO Hayır, Madam! Hayır, Madam!

(Müzik.)

ANTONIO Anayla baba korku ve kuşku içindeler! Stefano iyi! Anayla baba korku ve kuşku içindeler! Stefano iyi...

ANLATICI Rastlantı sonucu, çocuğu bulan Antonio oldu. Belki tek dikkat çekici olan, bu kez verdiği haber karşılığı Benedikt'ten para almamasıydı. ama sonunda yine de almış olabilir. Antonio, birkaç gündür yolda olan Stefano'yu, sonunda öte yakada gemiye binip kimseye gözükmeden buraya gelmiş olan Stefano'yu, üstü başı toz içerisinde ve karnı aç olarak limanda buldu. Doğal olarak bütün olup bitenleri öğrenmeyi de başardı. Çocuk, okuldaki son dersten sonra baştan aşağı bir azar mektubu gibi gözüken, buruşmuş bir karneyle, çantasında da bir sicim, bir çakmak ve sazları kesmeye yarayan bir bıçakla kaçmıştı. Güçlü, sevimli, şakacı bir çocuktu ve insan onun gibi daha birkaç kardeşi olmasını da isteyebilirdi. Limandaki gecenin ortasında tekneler, birer

hayalet gibiydi. Yelkenler şamar atıyorlardı, bir siren sesi de şöyle demekteydi: Gülme! Çeneni tut! Dikkat et! Bir daha yakalayayım seni! Ağlar, kendilerini aşağı atıp öldürmek isteyenler için gerilmiş tenteler gibi balıkçı evlerinin önüne asılmıştı. Ağları taşıyan kazıklar sabaha kadar inlemişlerdi. Eve söylemeyeceğim. Eve söylemeyeceğim, beni öldürseler bile eve söylemeyeceğim. Siren sesi, bir tuzak kurmuşçasına uğuldayıp duruyordu: Demek bilmiyorsun karanın nerede olduğunu? Atlası ters tutuyorsun! Gözlerini biraz açarsan eğer, sınırları görebilirsin! – Böylece Stefano, karayı bulabilmek için uykuda kapanan gözlerini geceleyin açtı ve atlası kapanana kadar uyuşuk parmaklarıyla tuttu, çünkü yeryüzünün bu atlasta yeri yoktu. Babası şimdi hiç kuşkusuz Stefano'nun odasına gitmiş, annesini çağırmış, dolabını açmış ve korkunç bir biçimde bağırmaktaydı. Son olarak da şöyle demişti: Düzen, yaşamın yarısı demektir! Annesi de hiç kuşkusuz eline gelivermiş ve üstünde bir delik bulunan kasketi saklamaya çalışmaktaydı. (Stefano, bu kasketi askıdan çok hızlı çekip almıştı!) Babası hiç kuşkusuz avaz avaz bağırmaktaydı: Göster onu bana! Ve sonra kasket bir suç kanıtı, kollarını babanın boynuna dolamış olan anne şeytanın avukatı, ikisinin çocuğu ise büyük bir olasılıkla "cehennemden gelme bir yaratık" olup çıkmıştı, ama Stefano sonunda karayı bulmayı başarmıştı. Gemide yolcuların arasına karışıp, hanımlardan veya beylerden biriyle berabermiş, dahası motosikletli yaramazlardan biriymiş gibi yaptığında, yalnızca üzüntülüydü; üstü kömür isiyle kaplanmış olarak lumboz deliklerinden birinden dışarı bakamadığı için, hatta onu kömür atmak için yanına alacak bir tayfayla bile karşılaşmamış olduğu için. Stefano adayı gördüğünde, bu kara parçası henüz hayranlık uyandırıcıydı, bir yıldızın ya da deniz düşmüş, sonra mutluluktan dumanı tüterek yeniden yükselen bir uydunun parçası gibiydi. Stefano adaya çıktığında ise ada, artık ada değildi. Ağaçlardan hurmalar sarkmıyordu ve kamp ateşi yakabilecek odun yoktu. Balıklar, bütün pazarlarda olduğu gibi, pazarda satılmaktaydı. Midye ve yemiş de satılmaktaydı. Midye ve yemiş de satılmaktaydı.

Bütün insanlar evlerde yaşıyorlardı; alanlar ve sokaklar koşuşturup duranlarla, gevezeliklerle doluydu. Stefano'yu yakalayıp ele verenler, çocuklar olmuştu. Neyse ki Antonio fazla konuşmamış, onu yanına alıp belediye başkanına götürmüş, yolda ona ekmeğin içine domates ve soğan konarak yapılmış sandviç almıştı; Belediye'ye geldiklerinde ise Antonio tek başına önden giderek yetkililerin odasına girmişti. Geri dönüp koridordaki sırada Stefano'nun yanına oturduğunda, çocuk son lokmasını çiğniyor ve karnının artık doyduğunu hissediyordu.

STEFANO Antonio?

ANTONIO Evet, Stefano.

STEFANO Tamam, Antonio.

(Müzik.)

STEFANO Antonio?

ANTONIO Evet, Stefano.

STEFANO Adanın içlerine kadar girebilmiş olsaydım, beni yakalamayacaklardı. Kimse beni görmeyecekti. Özgür kalacaktım. Bir daha asla limana ayak basmayacaktım! Adayı keşfe çıkacak, hayvanların izlerini sürecek, onları kendime çekecektim. Dinle! *(Islık çalar, inler ve seslenir.)*

(Ara.)

STEFANO Neden hiçbir şey söylemiyorsun, Antonio? Benim yaptıklarımı sen hiç kuşkusuz daha iyi yapabilirsin. Güneşin ilk ışıklarıyla birlikte kalkardım ve sonra çalılıkların arasından sürünerek geçerdim. Sarmaşıkları ellerimle koparırdım, çalıların çok sıklaştığı yerde de bıçağı kullanırdım. Yani şöyle. Keskin kısmını eğik tutarak. Bu bıçakla. Antonio?

(Ara.)

STEFANO Ne düşünüyorsun, Antonio? Beni dinlemiyorsun. Ama dikkat et! Yerlilerin dilinden elbet anlamam. Fakat on-

lara aşırı yaklaştığımda silahlarımı atarım ve şöyle seslenirim: Burada size gelmek isteyen beyaz bir kardeşiniz var! Buharlı hortumluların ve çelik kuşların ülkesinden geliyor, fakat barıştan yana atan bir yüreği var ve sizinle çubuğunu tüttürmek istiyor. Hep sizinle kalmak istiyor. Antonio!

(Ara.)

STEFANO Antonio, onların hepsi senin gibi kahverengi tenli mi? Beni onların yanına götürüp kulübeni gösterecek misin? Balığa çıkarken ve ava giderken beni de yanma alacak mısın? Evet de! Ötekiler gelecek yıl yeniden yıl sonu sınavlarına girdiklerinde ve kalem kutuları kulaklarının dibinden uçarken, bizim dağlar gibi kurutulmuş balığımız olacak. Sen, kulübemi yapmakta bana yardımcı olacaksın; öğlen sıcağında öyle tembel tembel uzanıp karpuz çekirdeklerini çıtırdatacağız.

(Ara.)

STEFANO Sonsuzluktaki av bölgelerini bilen yaşlı bir Kızılderili reisi gibi suskunsun, Antonio. Yoksa aksi giden bir şeyler mi var? Ada tehlikede mi? Seninle birleşebiliriz, sakal uzatabiliriz ve yaklaşan her gemiye saldırabiliriz. Bizler korkulan korsanlarız, öyle değil mi, Antonio?

(Ara.)

STEFANO Sence öte yakadakileri biraz korkutmak iyi olmaz mı, Antonio? Sandallara atlarız, dümenden rampa ederiz ve naralar atarak o korkakların üstüne saldırırız. Biri buraya kadar gelecek olursa eğer, akbabaların gagalarını etinde hissetmekte gecikmez.

(Ara.)

STEFANO Öyle sanıyorum ki, kendimize göre bir hukuk düzeni yapmak zorunda kalacağız, Antonio. Çünkü öte yakada

yalnızca haksızlık var. Bizler korsanız, ama haksızlığa da dayanamayız. Buna itiraz eden herkes cezalandırılır ve direklere bağlanır.
Bir çocuğun sözünü bitirmesine izin vermeyen herkes, direklere daha da sıkı bağlanır.
Cebinde bir sicim ve bir kuş yumurtasından başka bir şey olmayana kimse şöyle diyemez: Sen hırsızlık yaptın! Ama cepleri para dolu olan, bu paraları vermek zorundadır. Yalan söylüyorsun, diyen, bunu yaparken kılını kıpırdatmaksızın çorbasını kaşıklamayı sürdüren ve hiçbir şey kanıtlayamayanlar, köpekbalıklarına yem olarak atılır.

(Ara.)

STEFANO Neden hiçbir şey söylemiyorsun, Antonio? Sen benim dostumsun, ben de senin beyaz kardeşinim, öyle değil mi? Yoksa sen de beyazlardan mısın? Hayır! Hayır de! Şimdi şöyle söyleyeceksin: Git! Fırla! Koş! Yol, gümüş renkli kaynaktan ve batmakta olan güneşlerin toplandığı portakal ağacının yanından geçiyor. Sessizliğin dar vadisinde yük hayvanları seni bekliyor. Adanın içlerine doğru git! Ben seni arkandan korurum! Birbirimizi yeniden görene kadar.
Antonio! Evet de!
Evet, değil mi Antonio!
Evet, evet, evet, evet!

ANTONIO Hayır, Stefano, hayır.
Şöyle derdim: hayır. Evine git.
Ve belki son olarak da: hayır.

(Müzik.)

Evin İçinde

TUTUKLU Antonio'nun sesi. Güzel bir ses. Benim için de çekici olabilirdi. Tabii yarın kapıyı açacak ve onu çağıracaksınız. Antonio! – Evet efendim. – Tamam Antonio. – Gazete kaç para? Ver. Ve gazeteyi isteksizce gözden geçirip, dudak-

larınızı ıslatacaksınız. Tahmin etmiştim zaten! Korkunç bir öykü. Bana anlatmadığı için memnunum. Ona yardım edebilir miydim, hatta varlığına bile dayanabilir miydim, bilemiyorum. Şimdi gitti, bir sonraki yıkımına doğru; bana gelince, bu olayı hemen unutmalıyım.

Tamam, değil mi?

Kendinizi benim öykümden esirgemeyi başaramadığınıza göre, kendi öykünüzü artık rahatça anlatabilirsiniz.

ROBINSON Benim öyküm yok. Ağır basan bir suç, peşimi bırakmayan bir yıkım, içimden gelemeyecek bir bağışlama yok. Kimsenin hesabına burada değilim.

TUTUKLU Ama kendi hesabınıza buradasınız. Bakın, bu hesap konusu bizi birbirimizden ayırıyor. Ben hep başkalarının sırtından geçindim, başkaları da benim sırtımdan geçindi. Bu durum teraziyi dengede tutuyor. Sizce daha gülebileceğim bir şey kalmış mıdır?

ROBINSON Sigara içer misiniz?

TUTUKLU Memnuniyetle. Çünkü yokluğunu çok çektim. Kibrite dikkat edin. Mektup tutuşabilir.

ROBINSON Sanıyorum mektubu yazan kadına yanıt vermeyeceğim. Bugüne kadar yanıt vermiş olmam, büyük bir hataydı.

TUTUKLU Devam edin! Devam edin! Çünkü uzun bir aralıktan sonra yeniden sigara içmek, uzun zaman önce, içilen ilk sigarayla birlikte gelen o hafiften esrikliğe kendini yeniden kaptırabilmek, gerçekten cesaret işi.

ROBINSON *(Cesaretlenmiş)* Dinleyin şunu! "... ve şimdi o adada yaşamak zorundasın, seni korsan seni, hep böyleydin zaten..." *(Üzüntüyle okumasını keser.)*

TUTUKLU Devam edin!

ROBINSON "... seni korsan seni, günün birinde arkandan gelip, yanardağ ateş kusmazdan, sen de sarnıç suyundan zehirlenmezden önce seni geri getirseydim, ne derdin acaba..." Anlıyor musunuz şimdi beni? *(Korkmuştur)* Ve söylediğini yapabilecek bir insandır, daha ben ne olduğunu doğru dürüst anlayamadan buraya parfüm şişelerini yerleştirebilir, pijamalarını koyabilir ve çantasının saplarıyla, sanki o çan-

tada iki dönüş bileti yokmuşçasına, masum bir şekilde oynayabilir.

TUTUKLU Adı nedir?

ROBINSON Anna.

TUTUKLU Buna belki hâlâ gülebilirdim – yani buraya gelseydi ve ben de görebilseydim, esmer ve dediği dedik bir kadın, boynunda çılgın renklerde bir eşarp, Pan'ın sessizliğine ve yanmış tepelerden gelen flüt sesine karşı duyarlı, yüreğinde pek ses çıkarmayan, ama yüksek devirli bir motor, arkadaki ve yandaki aynalara bakarak alıştırmalarla edinilmiş, yumuşak bir yürüyüş, kafası sorgularla, dudakları da karşısındakini yüreğinden vuran sözlerle dolu.

ROBINSON Ama onu karşılamak için aşağıya, limana inecek değilim. Ona açıklamalar da yapacak değilim. Artık kulaklarımı kapatıp, kapıya indireceği yumrukları duymazlıktan gelebilecek durumdayım. Terasıma çıkıp, damın üstünde rüzgârın karmakarışık ettiği sazları düzenleyeceğim. Böylesi, yaşamıma sürekli el uzatmış olan toplumdan kesinlikle çıkışım anlamına gelecektir.

TUTUKLU Demek ki yine de bir öykü var ortada. Çok iyi biliyorum: Hep sürdürülen küçük küçük alçaklıklar. Kuşkunun güçsüz kıldığı başarı ve galeriden gelen ıslık sesleri. Daha sonra: kıskanılan başarı ve koltuklardan gelen ıslıklar. Açık ve seçik bir başarısızlık.

ROBINSON Ben bir oyuncu değilim.

TUTUKLU Ama yine de bir sonraki adıma, bir sonraki sözcüğe itildiniz. Oyuna katıldınız. Hâlâ da biraz olsun bu oyunu sürdürüyorsunuz. Bunu siz de biliyorsunuz.

ROBINSON Bilmiyorum.

TUTUKLU Oyun, aslında şöyle: Yaşayacak seksen yılım var. Ondan sonra ne olacağını bilmiyorum. Bildiğim tek şey, bu oyunun akışı boyunca bana karşı bir düzen hazırlanmış olduğu. Sonu beklemeye kim zorluyor beni? Bunca kurbanın arasında çözümler aramak içimden gelmiyor. Kalan son gücümle ışıkları zamanından önce söndürmek ve perdeyi indirmek istiyorum. Kalan son gücümle kendimi görünmez kılacağım. İnsanlar, bir süre şöyle soracaklar: Ne oldu? Ar-

tık kendini göstermiyor mu? Oysa her cuma size balık yemeye gelirdi. Anna, ondan bir mektup almış. Bir adadaymış. Yalnız yaşayabileceğini hiç ummamıştım. Onun kadar kendini beğenmiş, yükselme hırsıyla yanıp tutuşan, çok konuşan, aslında hiçbir şey bilmeyen, savurgan bir insan... Evet, evet, bir çuval dolusu nitelik sayılıp dökülecek sizin için! Çuvalın ağzı açılacak ve birkaç kez oraya buraya dökülecek sizin için! Çuvalın ağzı açılacak ve birkaç kez oraya buraya dökülecek. Sonra bir köşeye atılacak. Bazen, anılar karıştırıldığında, bu çuvala ayağı takılanlar olacak. Evet, aslında tuhaf bir insan, anlaşılır gibi değil. Kumda sonradan dalgaların silip süpüreceği bir iz bırakarak yürüyüp gitmiş biri. Hakkında uzun süredir hiçbir şey duymadım. Ya Anna? Ya, gitti demek. Öyle mi? Demek kendini beğenmekten başka bir işe yaramayan, hiçbir özelliği olmayan o inatçı, geveze insanla birlikte...

ROBINSON Susun artık!

TUTUKLU O şimdi çok sıradan bir insanla olduğu için mi?... Oysa böylesi, yararlı sizin için. Böylece yıllarınız sonsuzluğa kayıp kurtuldu. Şimdi siz, artık görünmez oldunuz.

ROBINSON Susun! Susun! Artık sessizlik olsun istiyorum. İsterdim ki güneş zayıflasın ve ağustosböcekleri sussun, artık onları da duymak zorunda kalmayayım.

TUTUKLU Fakat onları hâlâ duyuyorsunuz. Bu iyi bir şey. Öğlenleri çok yorgun olsak bile uyumamamız gerekir.

ROBINSON Bununla ne demek istiyorsunuz?

TUTUKLU Hatta sesleri çok güçlü duyuluyor.

ROBINSON O kadar güçlü ve acı verici ki, duymamak olanaksız.

TUTUKLU Kulağa nasıl geliyor?

ROBINSON Kimi zaman içimden gelen ses gibi. Ortalık sessizleştiğinde açlık ve susuzluk artık duyulmaz; mektuplar artık okunamaz. Yanıt verilmez olur. Sanki bir başka mutluluk uğruna bütün kucaklaşmalardan sıyrılıyormuşum gibi.

TUTUKLU *(Sanki "yerinden fırlamış" ve ayakta konuşuyormuş gibi bir izlenim doğar)* Ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Eğer çok geç kalmak istemiyorsam, gitmek zorunda kalacağım.

Yine ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Kararlar aslında hiç belli edilmeksizin alınıyor. Şimdi bir torbam olsaydı eğer, toparlardım.

ROBINSON O halde ben size bir çıkın hazırlamak zorunda kalacağım.

TUTUKLU Okula gittiğimiz zamanlar, çıkında tereyağ sürülmüş ekmek ve kitaplar bulunurdu.

ROBINSON Çalışmaya gittiğimiz zamanlar ise dosyalar ve cüzdanlar.

TUTUKLU Sonra, akşamları evden çıkmazdan ve aynanın önünde kravatımızı son bir kez düzeltmezden önce, lavanta kolonyası damlatılmış mendilimiz ve yakadaki gardenya.

ROBINSON Evet, kimi zaman kâğıdın içine güller gizlediğimiz de olurdu. Bir buket çiçekle bir cenaze törenine gitmek zorunda kalmak hoş değildi.

TUTUKLU Elbet hoş değildi. Ama her zaman, her saat bir çıkınımız olurdu. Burada elleri boş iki kaçak karşılaştılar. Birlikte birkaç hoş saat geçirdiler. Öğlen vakti bitti, gemi biraz sonra yeniden limana uğrayacak. Peki olan nedir? Görüyorum ki artık kararlısınız. Giysiyi askıdan alıyorsunuz; bence sağlam bir giysi, rahatlıkla müebbet diyebilirdim. Kamgarn, açık renk, yazlık kumaş ayarında fırçalanmış. Şimdi biraz eliniz titremekte; giysiyi koltuğun arkasına asıyorsunuz; bir bayrağı indirir gibi, sanki sizden kılıcınızı teslim etmenizi istemişim gibi.

ROBINSON O giysiyi bir daha giyeceğimi sanmıyorum. Dikişleri bana herhalde fazla dar gelirdi.

TUTUKLU Belki de omuzlarınız yüzmekten genişledi; bu durumda insana bir süre üstündeki darmış gibi gelebilir, ama kısa sürede hiçbir şey duyulmaz olur.

ROBINSON Alın onu!

TUTUKLU Çok güzel bir parça. Ama ne yazık ki bana uymuyor.

ROBINSON Deneyin.

TUTUKLU Hayır. Bana uyamaz. O, sizin giysiniz. Bahçe kapısının önündeki sapakta bir araba durdu. Şimdi kapısı açılacak, hemen ardından da kapanacak. Vakit, öğlen saati, adalarda en anlamsız zaman parçası demektir. Öğlen saatlerinde

adalar bir yanılsamanın kalıntılarına benzerler. Renksizdirler; kahverengimsi yansımalar bırakırlar. Deniz ve kara yanmış gibidir. Böyle derdik *oradayken.* Gökyüzünün bakışı bulanıktır. Doğu ile batı arasındaki gözkapağının aralığından gözün akı görünür. Kirpikler gözükmez. Yaklaşan adımlar var. Yitirilmiş oğul için bir dana kurban ediliyor, kardeşler arasında ise giysi değiş tokuşu var. Aslında iyi bir alışveriş değil. Çünkü bu dünya beni hiçbir zaman yitirmedi; yalnızca yerimi değiştirdi, sınırda bir görev verdi, o kadar. Dünyanın gözleri hep üzerimde. Benim giysim, bana uygun bir giysi ve tıpkı sizinki gibi, ticarete konu edilmesi söz konusu olamaz. Kapının yakınında ayak sesleri duyuyorum; her şey öğlen vaktinin bulanıklığında, bu acı veren, tekdüze gürültüde yitip gitmeseydi eğer, bunlar esnek yürüyüşlü bir kadının adımları diyebilirdim. Sonra tüfeklerini omuzlarından aşağı kaydıran ve biraz korkan iki erkeğin adımları. Korktukları için de ayaklarını sıkı basıyorlar — şarkılar söyleyen kuşları avlamayı, insan avlamaya yeğleyen iki genç. Evet, böylesi iyi.

BİR KADIN SESİ *(Sevecen ve aydınlık)* Aç kapıyı, seni korsan seni!

BİR ERKEK SESİ Kapıyı açın!

İKİNCİ BİR ERKEK SESİ Kanun namına, kapıyı açın.

(Küçük bir yumrukla, iki sert yumruk kapıya iner. Müzik, yumruk vuruşlarını kendi ritmi içersine alır.)

TUTUKLU Zaman geldi.

ROBINSON Yapamam.

TUTUKLU Açın kapıyı!

ROBINSON Yapamam.

TUTUKLU O halde ben yapacağım.

(Müzik.)

ANLATICI Kurşunkaleminin ucunu sivriltirken, adının birkaç yıl boyunca hiç varolmadığını anımsar; daha sonra ise bu ad sakat bırakılmıştır. Şimdi onu gerçekten de "Bene-

detto" diye çağırmaktadırlar. Yaşam, ama ne yaşam! Benedikt düşünceli bir tavırla kaleminin ucunu kâğıda değdirir ve birkaç halka çizer. Beline bir kazak sarmıştır. Sıcak günlerde bedeni sıcak tutmak gerekir – insanın ancak güneyde yıllar geçirdikten sonra öğrendiği bir sırdır bu. Yazı işleri odası, Benedikt'in zevkine göre değildir. Zemini bir çölmüş izlenimini uyandıran taşlarla döşeli, cephesinde karartılmış, Fransız usulü pencereler bulunan odada bir masa, iki sandalye ve bir kitaplık durmaktadır. Köşelerde eski gazeteler, not defterleri ve sinema programları yığılmıştır. Ancak Benedikt'in zevkine aykırı kaçan, yalnızca bu oda değildir. Adanın bir sığınak gibi ona kucak açtığından, burada kıyıya çöküp bir mucize olan kurtuluşundan ötürü Tanrı'ya şükrettiğinden bu yana ne kadar zaman geçtiğini artık anımsamamaktadır. Devriyeler kaçakları aradıklarında, Antonio'nun babası onu saklamıştır; daha sonra, savaşın bulutları dağılıp da artık geri dönmesine bir engel kalmadığında ise onu bu adada alıkoyan bir şeyler olmuştur. Günlük savaşa yeniden atılmak, sesini yükselterek evetlerini ve hayırlarını yeniden söylemek isteğini duymuştur hiç kuşkusuz, tıpkı bir zamanlar, insanların seslerini çıkartmalarına izin verilmediği günlerde olduğu gibi. Ama aradan artık çok zaman geçmiştir. "Burada her yerle ilgim kesilmiş durumdayım, geride kalan yılları ise bana kimse veremez. Böyle bir işi gönüllü olarak hiçbir zaman yapmazdım," demişler kendi kendine. Şimdi burada oturmuş, cellatların peşlerini bırakmadığı büyük serüvencileri izlemektedir. Cellatların adları hastalık ve esriklik, aşk ve düş kırıklığı, ölüm, geçmiş ve bu geçmişin anılarıdır. Bu arada yeniden gülmeyi öğrenmiştir; içten ve öfkeyle gülebilmektedir. Bunun anlamı şudur: Sanki size kaldı bütün bunlar! Karaormanlar'da, yabani güllerin mevsimiydi, birkaç dostum: 'Artık gitsen iyi olur' dediler. Ben de beni görünmez kılan balığımı alıp yollara düştüm. Ama şimdi, bunun ne demek olduğunu, yani görünmez olmanın ne demek olduğunu bilmemenize karşın, sizleri iyi niyetle izlemekteyim! Cellatlar etten ve kemikten yapılma olmadıkça, boynunu-

zu ipten kurtarmak olanağınız vardır. Ben, burada bir teşekkür borcumu yerine getirmekteyim. Ada yemyeşil, yalnız yazın biraz kavrulmuş gibi gözükür, ve burada yaşamak zorunda kalan, başka yerlerde nasıl yaşıyorsa, burada da öyle yaşar. Ekmek fiyatı arttı, Lavinia varisten yakınıyor, Antonio'nun yaşamı ise biraz fazla hareketli. Artık evlenmesinin zamanı geldi.

BENEDIKT Antonio?

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Bundan iyi bir haber olur. Carabinieri'ler zavallıcığı yakalamışlar.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Bundan iyi bir haber *olurdu*. Ama yayınlamayacağız. Anlıyor musun? "Yeşil Ada, Düşlerimin Ülkesi" *(Metni beceriksizce bir şarkı olarak söylemeye çalışır.)* Düş peşinde koşanlara hoşgörüyle bakmak gerekir.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Peki ya İspanya'dan gelen soylu beyimizin köpek şenliğine ne dersin? Ada bir hayvan cennetine dönüşüyor. Ötekiler öfkelenmeye başladılar bile, köpekler sürü halinde mehtapta ulumaya başlayalı beri, uykuları eskisinden de beter oldu. Köpekler için sedye ve mezar taşı aranıyor! Bu, insanı gerçekten duygulandırıyor ve yeni bir endüstrinin doğumunu müjdeliyor.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Ya o sürü sepet yeni gelenler? Aşırı sayıda balayına çıkmış çift ve sekreter. Figüranlar çoğalıyor. Ama bahşişler de çoğalacak.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Peki ya gidenler? Balerin gidiyor, çünkü bir doktora görünmesi gerek. Burada durum kendisi için tehlikeli olmaya başladı, kramplar artıyor ve nedeni belli değil. Antonio, bana bak!

ANTONIO *(Masum bir ifadeyle)* Evet, Benedetto.

BENEDIKT Tepenin denize doğru uzanan ucundaki küçük beyaz evde onca kararlı oturmakta direnen adamın adı neydi? Gazeteye abone değildi. Bütün işlerini kendisi görürdü. Bü-

yük bir olasılıkla gömleklerini de kendisi yıkardı. Ne denebilir bu durumda? Belediyeye git ve bilgi al.

ANTONIO *(Esner)* Evet, Benedetto.

BENEDIKT Ama gitmeye değmez aslında. Onu tanıyan hemen kimse yoktu.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Pencereleri aç, Antonio. Öğlen vaktinin loşluğu insana uyku veriyor ve ben, ağustosböceklerini dinlemek istiyorum. Belki de araştırmaya değer. Aramızda küçük bir şaka yapalım ve adamımıza Robinson adını takalım. Robinson gemiye el salladı. Robinson geri dönüyor.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Sen her şeyi görmezlikten gelen bir insansın, Antonio, ama böyle biri olarak kalmakla iyi ediyorsun. Bizler sizleri neden ilgilendirelim ki? "Sizler" dediğim ve kendimi sizlerden saymadığım anlar hâlâ var. Bir yara, ancak dokunulmadığı takdirde iyileşebilir.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Aslında bana kalsa, başka şeyler üzerine yazmak isterdim. Örneğin şakalarımız üzerine. Su tesisatını kurmak istediklerinde, hiçbir boru ötekine uymamıştı. Köpekbalığı yolunu şaşırıp sularımıza girdiğinde, bitkin düşene kadar peşinden sürüklediği üç sandalla Güneş Burnu'nun önünde dans edip durmuştu. Buraya getirdikleri zaman da saatler boyu kıyıda yattı ve yeniden dans etti, öyle ki, altındaki yeri titretti. Franco, Ermiş Leonhard'ın kolundaki saatleri çaldığında onu bir güzel pataklamıştık. Maria kocası tarafından terk edildiği için üç çocuğunu çarmıha gerdiğinde ise bütün bir gün boyunca ağzımıza tek lokma koymamıştık; kendimizi o kadar kötü hissetmiştik.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Evet, şimdi bu sayfaları çevirip çalışmaya başlamamız gerekiyor. Pencereleri açık bırak, Antonio. Etraf biraz sonra sessizleşir. O zaman dükkânlar açılır ve herkes evinden çıkar. Akşamları limana veya bahçe sinemasına gideriz; en güzel zaman, gürültünün en çok olduğu zamandır.

ANTONIO Evet, Benedetto.

BENEDIKT Başka tür bir gürültüdür. Çalılıklardan, ağaçların arasından ya da toprağın içinden geldiği söylenir. Oysa işin aslı şudur; ağustosböcekleri bir zamanlar insandılar... Ah Antonio, sonu gelmez ki bizim hikâyelerimizin! Haydi başlayalım çalışmaya. Şöyle yazalım: Robinson geri dönüyor...

(Müzik.)

ANLATICI Böylesi iyi. Küçük eve bir başkası taşınacak ve rüzgâr terasın damını darmadağın ettiğinde, sazları düzeltecek. Yaz sonuna doğru sarnıçta su azalmış olacak. O zaman eve taşınmış olan, bunu büyük bir sorun haline getirecek, korkuyla aşağıya, sarnıca bakacak; bazen sarnıcı temiz tutan ve örümcek ağlarından aşağıya kaymış olan sinekleri yakalayan o çevik yılanbalığını görecek. Birkaç yabancı daha adadan ayrılacak; yenileri gelecek. Gelenler çoğaldığında yalnızlığın da fiyatı artacak ve kıyılar dolacak. Soluk yüzler güneşte yanacak ve kumlar parmakların arasından kayacak, ta ki bir gölge adanın üzerinde kanat çırpana ve rüzgâra doğru üflenmiş bir tüy yere düşene kadar. Evet? Burası bir ada, ne isteyebilirsin ki? Güneşin bıçağını çekmesini, yanardağın küllerini başına yağdırmasını mı? Ayağa kalkıp, bu eller işe yarar mı, yaramaz mı diye bakmak istemez misin? Ya da kendini dünyadan ve gururla taşınan tutukluluktan özgür mü kılmak istiyorsun?

Unutmayı arama! Anımsa! O zaman özlemlerinin cılız şarkıları bir bedene dönüşecektir.

Daha önce duymuş olduğumuz bir müzik çalmıyor. Ben tanıyorum bu müziği, sen de tanıyorsun. Rüzgârda bir kapı kapanıyor ve gökyüzünden gelen bir yol, denizi geçerek yeryüzüne geri dönüyor.

(Müzik.)

ANLATICI Anlatmış olduğum ada ve insanlar, aslında yoktular. Ama başka adalar ve adalarda yaşamaya çalışan başka

insanlar var. Ben de onlardan biriydim ve günün birinde, kıyıya indiğimde, birinin karşıdan bana doğru geldiğini, sonra başını benden çevirdiğini anımsıyorum. Ben de görülmek istemediğimden, onu hemen anladım. Bu "öykünün" üstesinden gelmek zorundaydı – sanıyorum tedirgin edici, hüzünlü bir öyküydü, tıpkı benim yaptığım gibi, bana çok azını anlatmış olduğu bir öykü. Birbirimizin yanından geçip gitmek üzereyken, sanıyorum öğlen vaktiydi. Tam o sırada olan bir şey, bizi engelledi. Kurumuş gırtlaklardan bir çığlıktır yükseldi, bir müzik de diyebilirim buna, vahşi, coşku dolu bir şarkı, tepeden aşağı, yolun üzerinden denize doğru yuvarlandı. Olduğumuz yerde kalakaldık ve korkuyla birbirimize baktık. Çünkü ağustosböcekleri de bir zamanlar insandılar. Hep şarkı söyleyebilmek için yemeye, içmeye ve sevmeye son verdiler. Şarkılara kaçışları sırasında gittikçe daha kuruyup küçüldüler; şimdi özlemleriyle yitik, özlemleriyle büyülenmiş olarak şarkılar söyleyip duruyorlar – ama aynı zamanda da lanetlenmiş olarak, sesleri insan sesi olmaktan çıktığı için.

MANHATTAN'IN İYİ TANRISI

Kişiler

İyi Tanrı
Yargıç
Jan, eski dünyadan genç bir erkek
Jennifer, yeni dünyadan genç bir kız
Billy, Frankie } İki sincap
Bir mübaşir
Bir mahkeme görevlisi
Bir çingene kadın
Bir dilenci
Bir kadın
Bir kapıcı
Bir asansör görevlisi
Gazete satıcısı
Bir polis
İki çocuk
Bir barmen
Monoton ve cinsiyeti belirsiz sesler

Mahkeme Salonunda

(Yaz ortası olduğundan, vantilatör çalışmaktadır.)

MAHKEME GÖREVLİSİ *(Koridordan mahkeme salonuna doğru konuşur)* Sayın Yargıç...
YARGIÇ Evet?
MAHKEME GÖREVLİSİ Sanığı getirebilir miyim?
YARGIÇ Evet. Şu vantilatörü de kapatın lütfen.
MAHKEME GÖREVLİSİ Özür dilerim ama, bu sıcakta mı?
YARGIÇ Kapatın dedim!

(Kapı açılır; bir nöbetçi sanıkla birlikte girer.)

NÖBETÇİ İşte sanık, sayın yargıç! *(Alçak sesle)* Buraya. Sorgu sırasında burada duracaksınız, anlaşıldı mı?

(Vantilatör yavaşlar ve durur.)

YARGIÇ *(Değişik bir ses tonuyla)* Oturun!
NÖBETÇİ *(Alçak sesle, işgüzar bir tavırla)* Oturun! İzin verildi! Oturun!
YARGIÇ Siz gidebilirsiniz, Sweeney. Siz de, Rossi.
NÖBETÇİ Emredersiniz.
MAHKEME GÖREVLİSİ Teşekkür ederim, sayın yargıç.

(İki adam salondan çıkarlar. Bir anlık bir sessizlik olur. Yargıç, önündeki sayfaları karıştırır.)

YARGIÇ *(Bazı notlar alırken, çok net olmayan bir ifadeyle konuşur)* New York City... Ağustos bin dokuz yüz elli... *(Daha hızlı, daha iyi anlaşılabilen, umursamazlık ifadesi taşıyan bir sesle konuşur.)* Adınız? Doğum tarihi ve yeri? Ten rengi? Boy? Dininiz? Ortalama ne kadar alkol kullanırsınız? Ruh hastalıkları...

SANIK Bildiğim kadarıyla yok.

YARGIÇ *(Aynı tonda)* Öldürmekten sanık olarak...

SANIK Kimi?

YARGIÇ *(Dostça, herhangi bir kasdı bulunmaksızın:)* Öldürücü bir sıcak. Bu kadar sıcak bir yaz hiç yaşanmamıştı. Siz hatırlıyor musunuz? Yalnız bundan altı yıl önce, Joe Bamfield ve Ellen... Ellen...

SANIK Ellen Hay.

YARGIÇ Evet. İkisi bir bombayla öldürüldüklerinde de hava neredeyse bu kadar sıcaktı.

SANIK Hatırlıyorum.

YARGIÇ *(Özür dilercesine)* Elbet burada bulunmamızın nedeni, yüksek hava sıcaklıkları üzerine konuşmak değil.

SANIK Ben de öyle düşünüyorum.

YARGIÇ Ama yanıtlarını zaten bildiğim soruları size sormam da herhalde aptalca olurdu.

SANIK *(Küçük görürcesine)* Siz mi biliyorsunuz?

YARGIÇ *(Yine bir not alırken, öylesine)* Örneğin, hayvanat bahçesinin yakınında, 63. cadde ile Fifth Avenue'nün kesiştiği köşede bulunan bir binada, üç odalı bir dairede oturmaktaydınız...

SANIK Ah.

YARGIÇ Olaydan hemen sonra, hızla çıkış kapısına doğru gitmeye çalıştığınız sırada, Bondy ve Cramer adlı polisler tarafından Atlantic Hotel'in lobisinde tutuklandınız...

SANIK *(Alaylı bir ifadeyle)* Gitmeye çalıştığım sırada!

YARGIÇ Peki doğru değil mi, yani sizin...

SANIK Hiç kuşkusuz doğru. Ama özür dileyerek ilk soruya dönmek istiyorum. Benim kim olduğumu da biliyor musunuz?

YARGIÇ *(Kısa bir duraklamanın ardından, ürkekçe)* Siz, Manhat-

tan'm İyi Tanrısısınız. Bazıları size sincapların İyi Tanrısı da diyor.

SANIK *(Söylenenin doğruluğunu tartarcasına)* İyi Tanrı. Fena değil.

YARGIÇ *(Aceleyle)* Evinizde üç çuval sincap yemi bulunmuş.

SANIK Ve el konmuş, değil mi? Yazık. Oysa Manhattan için iyi bir kazançtım. Metro istasyonlarındaki fıstık otomatlarını bu kadar kullananı hiç görmüş müydünüz?

YARGIÇ Demek fıstıkları hayvanlar için satın aldınız. Bir hayvansever misiniz? Kimi ülkelerde bu kemirici hayvanların ürkek ve masum oldukları söyleniyor; ama bizdekiler aşağılık ve yozlaşmış görünüyor, ayrıca bu hayvanların kötüyle ittifak yaptıkları da söylenenler arasında. Yoksa siz, hayvan satıcısı ya da üreticisi misiniz? Dikkatinizi çekerim, artık sorgulamaya başlıyorum.

SANIK Herhangi birinin merakını tatmin edebilir miyim, bilemiyorum. Benden ne bekliyorsunuz? Bir gerekçe vermemi mi? Yapabileceğimin en iyisi, sizi aydınlatmaktır, o kadar. Ama yaşlı bir adamın size bir şey öğütlemesine izin verirseniz eğer...

YARGIÇ Görünüşe bakılırsa kendimi iyi korumuşum, çünkü ben de artık çok genç sayılmam.

İYİ TANRI Ya baştan ya da sondan başlayın! Sorguyu bir sisteme oturtun. – Görüyorum ki bütün büromu boşaltmışsınız, bütün kartoteks kartları ve yazışmalar önünüzde. Bundan daha rahat çalışmayı düşünemezsiniz. Benim işim ise daha can sıkıcıydı, daha dakik ve dedektif çalışması gerektiren bir işti; o işi sincaplar olmadan sürdüremezdim. Sincaplar benim haber kaynağım, postacılarım, habercilerim, ajanlarımdı. Emrimde birkaç yüz tanesi çalışıyordu ve aralarından ikisi, Billy ile Frankie, benim başyardımcılarımdı. Onlara gerçekten güvenilebilirdi. Onlar, her şeyin ölesiye güvenilir bir biçimde işleyeceği yeri bulup zamanı hesaplamadan asla bomba koymazdım...

YARGIÇ Ölesiye güvenilir bir biçimde – ne demek bu?

İYİ TANRI ... Yani bombanın kimin için düşünüldüyse, onları etkilemesi.

YARGIÇ Kimin için düşünülmüştü?

İYİ TANRI Nasıl! Bilmiyorsunuz demek. Merakla. Peki siz olayı nasıl görüyorsunuz?

YARGIÇ Artık görmüyorum. Ben yalnızca kimseyi ilgilendirmeyen insanlara karşı, yakalanması olanaksız bir deli tarafından düzenlenmiş bir dizi suikast gördüm.

İYİ TANRI Ruh doktorlarınızın raporlarını ciddiye aldığınızı sanıyordum.

YARGIÇ Sizi bu olaylara yol açan kişi olarak tanımazdan önce bu kanıdaydım.

İYİ TANRI Yol açan kişi. Çok iyi. Yol açan kişi.

YARGIÇ Araştırmalar artık bitti. Tabii son olayın dışında.

İYİ TANRI O doğruluğu pek tartışma götürür jargonunuzla "son olay" diye adlandırdığınız, benim için de henüz kapanmış değil. Görevimi gerçek anlamda tamamlamaya fırsat bulamadığım için, kaçan genç adamın ne olduğunu öğrenebilmeyi çok isterdim.

YARGIÇ Kaçan mı dediniz?

İYİ TANRI Yara bile almamış olmalı.

YARGIÇ Yaralanmadı. Fakat...

İYİ TANRI Yolculuğa çıkmadı mı?

YARGIÇ Çıktı. Hatta hemen aynı akşam, Cherbourg'a giden gemiye bindi.

İYİ TANRI Görüyorsunuz işte: Oysa bu insan yemin etmişti, gemiye binmeyecekti, kızla birlikte yaşamı ve ölümü paylaşacaktı, kendini belirsizliklere ve sıkıntılara bırakacaktı, kendi kökenini, kendi dilini unutup, yaşamının sonuna kadar kızla yepyeni bir dilde konuşacaktı. Oysa gemiye bindi ve kızı toprağa vermesine yetecek kadar bile beklemedi; şimdi orada karaya çıkıyor ve kızın parçalanmış bedenini gördüğünde, kendisini Atlantik'in manzarasının yol açabileceğinden çok daha fazla boşlukta hissettiğini unutuyor.

YARGIÇ Evet, kızı gömmedi.

İYİ TANRI Gömmedi bile ha! Bu adam gerçekten de yaşamaya müstahak! – Ama bütün bunların nasıl olduğunu şimdi size söyleyeceğim. Nasıl derler? Doğruyu, yalnızca doğruyu söyleyeceğim. Ben, aynı zamanda baştanıklardan biriyim ve bu kimliğim biraz sonra sanık kimliğimi geride bırakacak.

YARGIÇ *(Asık suratla)* Ben hazırım.

İYİ TANRI İki hafta kadar önce, Grand Central garındaki olayı haber aldım. Haberi, hizmetlerine o güne kadar hiç önem vermediğim, henüz staj döneminde bulunan, çok küçük dereceli bir hayvan getirdi.

YARGIÇ Garda ne olmuştu?

İYİ TANRI Özel bir olay değildi. Akşamüstü saat beşe doğru, Boston'dan gelen ekspres Grand Central'ın yeraltı dünyasına girdikten, yolcular salonlarda ve çıkışların önünde kırmızılı yeşilli parlak okları izleyerek dağıldıktan sonra, bütün duvarlardan org müziği fışkırırken – bütün akreplerle yelkovanlar koşullarını sürdürürlerken ve ışık hep süregelen karanlıkla savaşırcasına, bütün neonlarda dans ederken, ortaya iki yeni insan çıkmıştı. Bunun özel bir yanı yok, diye düşünenler olabilir, onlar rahatça böyle düşünsünler. Ama bulunulan yer, bir akrebin ya da yelkovanın konumu, inanılmaz bir müzik, bir ray demetinin üstünde titremekte olan bir tren ve insan seslerinden oluşma bir yumak – budur işte yeniden başlatan.

YARGIÇ Neyi başlatan?

İYİ TANRI *(Bütünüyle anılara dalmış olarak)* Kız, beyaz ve pembe renkleriyle, onun arkasından yürüyordu. O kadar çok ses vardı ki ortalıkta, kızınki bir hiçti; ortalık onca olasılıktan geçilmezken kızınki, en olasılık dışı olandı, ama o yine de denedi.

SESLER *(Tonlamasız, açık seçik ve tekdüze)*

YEŞİL IŞIKTA GEÇ DEVAM ET
ZAMANIN VARKEN DÜŞÜN
KENDİNLE BİRLİKTE GÖTÜREMEZSİN
DEVAM ET DAHA ÇABUK UYU
BİZİMLE DAHA ÇABUK DÜŞ GÖR
SAĞANAKLAR ŞİMŞEKLER DAHA ÇABUK
DEPREMLER DAHA HAFİF DAHA GÜVENLİ
YEŞİL IŞIKTA HATIRLA
KIRMIZI VE KAHVERENGİ
KARA VE SARI TEHLİKEYE DİKKAT
KATİLLERİMİZ NE DÜŞÜNÜRLER SONRA
YAPAMAZSIN İŞTE O KADAR!
KIRMIZI IŞIKTA DUR!

JENNIFER Çıkışı mı arıyorsunuz?

JAN *(Kafası dağınık, soğuk)* Ne dediniz?

JENNIFER Sizi Boston'da da gördüğüm için, burada yabancı olduğunuzu düşündüm.

JAN Zahmet etmeyin. Başımın çaresine bakabilirim.

JENNIFER Boston'u nasıl buldunuz?

JAN Eh.

JENNIFER Peki ya New York? New York'tan hoşlanıyor musunuz?

JAN Henüz tanımıyorum.

JENNIFER Bütün yolculuk boyunca sizinle aynı vagondaydım. İki sıra arkanızda. Siz, üniversitedeki son dans şenliğimizde de vardınız.

JAN Evet, tesadüfen gelmiştim.

JENNIFER Benim adım Jennifer. Bir defasında bana doğru bakmıştınız ve ben de benimle dans edeceğinizi düşünmüştüm.

JAN Ben dans edemem.

JENNIFER Size bakınca bunu anlamıştım. *(Bir soruşturmayı yanıtlarcasına).* Avrupalılardan hoşlanıyorum. *(Çekingen)* Peki sizi New York'a getiren nedir?

JAN Yolculuk etme isteği. Bir dahaki gemiye kadar ancak birkaç saatim ya da birkaç günüm var.

JENNIFER Bu, korkunç bir şey. Dönmek zorunda mısınız?

JAN Zorunda değilim, ama istiyorum. Söylemedim mi bunu?

JENNIFER *(Şaşkın)* Hayır!

JAN *(Nazik)* Öyle işte. Hoşça kalın. Tanıştığımıza memnun oldum.

JENNIFER O zaman ben şu leylak rengi taksiye bineceğim. Siz de onun arkasındaki beyaz ve mavi renklisine binebilirsiniz. Bu arabalar bundan sonra da birbirleriyle sık sık karşılaşacaklar, Broadway'de ve daha yukarda, Bronx'ta. Ama o zaman ne siz, ne de ben içlerinde olacağız.

JAN *(Bir an düşündükten sonra)* Duyuyor musunuz –

JENNIFER Jennifer.

JAN Leylak gitmiyor size. Kaç yaşındasmız?

JENNIFER Yirmi üç.

JAN Peki ne yapıyorsunuz?

JENNIFER Siyasal bilimler öğrenimi yapıyorum, ama başlayalı kısa bir süre oldu ve aynı zamanda dünyayı da görmek istiyorum. Boston'da, Philadelphia'da bildiğim oteller var, belki kısa bir zaman sonra Paris'te de olacak, ama New York'ta henüz hiçbir otel bilmiyorum. Bu delilik aslında, öyle değil mi?

JAN Rica ederim.

JENNIFER Demek size yardım bile edemeyeceğim.

JAN O zaman benimle de gelebilirsiniz, burayı bilmemeniz delice olduğu için. Gerçi ben de buradaki otelleri bilmiyorum, ama bunun beni inciten bir yanı yok. Hem karnım aç ve düşünmeye devam etmezden önce bir şeyler yemek zorundayım.

(Etraftan insanlar geçer, ikisinin arasına sesler karışır ve Jennifer birkaç adım ilerler.)

JAN Jennifer! – Beklesenize beni! Soluk soluğa yaklaşır. Ne yapıyorsunuz?

JENNIFER *(Soluk soluğa)* Fıstıklar! Otomattan fıstık alıyorum, karnınız aç olduğu için. Bakın, şöyle alınıyor–

(Jennifer kolu indirince, bir müziğin birkaç notası yükselir, bu müzik daha sonra da sık sık duyulacaktır.)

JENNIFER Müziğe ayrıca para ödenmiyor. Biraz para atınca, bir yaşam boyu yetecek kadar fıstık ve müzik alınabiliyor.

JAN *(Neşeyle)* Tanrım, bunlar sincap yemi gibi gözüküyor.

JENNIFER Hepsi çok taze. Buna yemin edebilirim. Kurnaz bir ifadeyle. Ayrıca sincapların, hep iyi yem doldurulsun diye, bütün paralarını buraya yatırdıklarına da yemin edebilirim.

JAN *(Neşeyle)* Biliyor musunuz ne gördüm, Jennifer? Bir sincap. *(Esrarlı bir ifadeyle).* Ve bu sincap, bana gizlice bir mektup verdi.

JENNIFER Ya!

JAN Mektupta şöyle yazıyor: "Sakın kimseye söyleme!"

JENNIFER Peki başka?

JAN "Bu akşamı Jennifer'la birlikte cennetin topraklarında geçireceksin..."

JENNIFER Neden "cennetin toprakları?"

JAN Söz konusu toprakların adı bu olduğu için. Ma-na Hat-ta. Yerliler bana bunu böyle açıkladılar. Ama hepsi maskeliydiler ve maskeleriyle, yarış pistlerinde koşma öğretilen mandalar kadar gerçektiler.

JENNIFER Mektup kimden geliyor?

JAN İmzayı okuyamıyorum. Fıstıkları çiğner. Bu fıstıklar çok iyi, ama yine de doğru dürüst bir şeyler yemeliyiz. Doğru dürüst neler yenebilir acaba?

JENNIFER İtalyan, Çin, İspanyol ya da Rus yemekleri. Enginarlar zeytinyağında yüzüyor; kırlangıç yuvasıyla birlikte sarı çay veriliyor; soğanlı küçük yılanlar var; bütün ülkelerden gelme yemişlerden önce, dünyanın bütün denizlerinin ürünleri yenebiliyor.

JAN Aslında buz gibi hava olsun isterdim, burası çok sıcak olduğu için, sonra loş bir mekân, keklik, Grönland'dan gelme, içinde buz parçalarının yüzdüğü bir içki isterdim. Ve birkaç saat boyunca sizi, insana serinlik duygusu aşılayan omuzlarınızı, yüzünüzü, gözlerinizi seyretmek isterdim. Bunun olabileceğine inanıyor musunuz?

JENNIFER Evet, kesinlikle inanıyorum.

Önce Bir Barda, *Ardından* Caddede,
Sonra da Odaları Saatliğine Kiralanan Bir Otelde

(Müzik sesi gelir ve kesilir.)

JENNIFER *(Tonu ağırlaşmış bir sesle)* Dans etmesini bilmediğin doğru değil.

JAN Haydi gel, gidelim.

JENNIFER Zavallı elcağızlarım. Zavallı omuzlarım. Hayır, yapma. Bana hiçbir şey yapma.

JAN Saat sabahın ikisi.

JENNIFER Neredeyiz biz? Garsonlar neden artık şarkı söylemiyorlar?

JAN İçme artık! O dediğin, daha önceydi. Burada garsonlar şarkı söylemiyor.

JENNIFER Neden?

ÇİNGENE KADIN *(Ansızın gelir)* Bir dakika. Bana yalnızca bir dakikanızı ayırın. Elinizi verin, bayan. Elinize bakıp geleceğinizi okumak istiyorum.

JAN Gel gidelim!

JENNIFER Evet, gelecek. Bekle! Bana geleceğimi söyleyecek. Sen de elini göster. Bak, bu kadın gerçek bir çingene; bronz rengi, kızıl ve çok hüzünlü. Gerçek bir çingenesiniz, değil mi? Evet, dinliyorum sizi!

ÇİNGENE Elinden hiçbir şey okuyamıyorum. Sen elini mi yaraladın?

JENNIFER O yaptı. Tırnaklarını batırdı. Canım hâlâ çok acıyor.

JAN Jennifer!

JENNIFER Okuyamıyor musun? Hiçbir şey mi okuyamıyorsun?

ÇİNGENE Tabii yanılıyor da olabilirim.

JAN *(Soğuk bir ifadeyle)* Bu mümkün değil.

JENNIFER Peki ya onun eli?

ÇİNGENE Siz uzun yaşayacaksınız delikanlı, ve asla unutmayacaksınız.

JAN *(Alaylı bir sesle)* Böyle bir şeyi umut etmeye bile cesaret edemezdim.

JENNIFER *(İsyan edercesine)* Ama eline hiç bakmadınız ki!

JAN Sakin ol. Çingenelerin insanın içtiği bardağın dibinde kalana bakmaları bile yeterlidir. Benim bardağımın dibinde yüzmekte olan bir limon kabuğu var. Bu da bir işaret anlamına gelir.

ÇİNGENE Haklısınız. İyi geceler.

JENNIFER *(Alçak sesle)* Parayı almadı. – Seninle nerelere gittiğimizi bilmek istiyorum.

JAN Günlüğün için mi? Yoksa not defterin için mi?

JENNIFER Sanırım günlüğe değer bir konu değil.

JAN Temiz hava sana iyi gelir. Dikkat et, üç basamak var.

JENNIFER Sabahın ikisi. Bu saatte basamaklarda oturan kim böyle? Zavallı adam, yatmaya gitmiyor musunuz?

DİLENCİ Talep bolluğu yüzünden. Çünkü Mack gibi yoksul bir adamın neler yapabildiğini bir bilseniz...

JENNIFER Siz oyuncu musunuz?

DİLENCİ Sancılı bir kente, hep sürüp giden acılara karışmış, yitikler arasında yitip gitmiş biri. Kendim ve benim gibiler için lütfen, gönlünüzden ne koparsa.

JENNIFER *(Fısıldayarak)* Bir kese kâğıdı fıstığım, iki dolarım ve bir atkım var. Alın.

DİLENCİ Kimsenin adına. Ve kimseye günah yazılmasın. Burada çok kalabalığız, bayan, yani bu dilenciler kentinde. Tenimizin rengi yok. Beyazları ve siyahları renklerinden ötürü kıskanıyoruz. Son istasyon, Bowery. Ama sizin kavalyenizle birlikte yeriniz, şu yüksekten geçen tramvay. Tabii yıkılana kadar. Durak soldaki köşeyi dönünce. İyi uykular dilerim.

JENNIFER Teşekkürler. Yürürken içini çeker. Kavalyem. Eve dönemeyecek kadar yorgunum. Haydi gidelim.

JAN Yarın sabah en geç saat onda... Özür dilerim. Şimdi bulduğumuz ilk otelde kalırız. Sence uygun mu?

JENNIFER Gözlerim üzerine bir şeyler daha söylesene!

JAN Sanırım uzun süre aramanın bir anlamı yok. Vakit çok geç oldu.

JENNIFER Ya da ağzım hakkında. Nasıldı? Bir saman çöpüyle dudaklarıma, dizinle de dizime dokundun... Ve sonra da dedin ki:

JAN Pas d'histoire.

JENNIFER Hayır.

JAN O zaman şimdi söylüyorum: Eğer sorun çıkarmazsan, çok memnun kalırım.

JENNIFER *(Titreyerek)* Haydi, daha yürüyelim, uzun uzun yürüyelim.

JAN Neredeyse sabah olacak, yavrum. Sen normal olarak ne yaparsın bu saatte?

JENNIFER Uyurum. Ama hafta sonunda, danslı bir toplantıya gittiğimde, bu saatlere kalırım. Artur, Mark ya da Truman,

bana bir iyi geceler öpücüğü verir. Sen Truman'ı görmedin mi? O zamanlar benimleydi ve çok, ama çok nazikti. Şimdi sen de bana bir iyi geceler öpücüğü vermek zorundasın.

JAN Bu, Truman'a ya da Mark'a ait bir şey.

JENNIFER Yapmak zorunda değilsin elbet. Kimseye söyleme. *(Dururlar).* Burada, bu berbat binada işimiz ne?

JAN Mantıklı ol.

(Binaya girerler.)

KADIN *(Uykulu, kulağa hoş gelmeyen bir sesle)* Buyrun?

JAN Boş odanız var mı?

KADIN Yalnızca bu katta var. Bir numara. Para peşin alınır. İşte anahtar. Öğlene kadar odayı boşaltmak zorundasınız.

(Konuşmadan koridorda yürürler, Jan odanın kapısını anahtarla açar, içeri girmelerinden sonra yine kapatır.)

JENNIFER Aslında bir yabancıyla otele gidilmez, değil mi?

JAN Ben alışkınım bu laflara.

JENNIFER Buranın havası korkunç. Bir vantilatör bile yok.

JAN Olmaması bu kadar kötü mü?

JENNIFER Hayır. Ama şimdi yapamam, hayır, yapamam. Senin hakkında hiçbir bilgim yok. Ah evet, kendin hakkında bir şeyler anlat bana. Konuşalım ve düşünelim.

JAN Soyun!

JENNIFER *(Ağlamaklı)* Zavallı ellerim. Benim zavallı elcağızlarım. Şu hale bak!

JAN Bunları yapmamı isteyen sen değil miydin? Birisinin canını böylesine acıtmak, bugüne kadar aklımın ucundan bile geçmemişti.

JENNIFER Bari oda bu kadar pis ve karanlık olmasaydı – tam bir sinek ve tahtakurusu yuvası. Ve bu yapış yapış hava yüzünden kendimi de kirlenmiş hissediyorum. Sen de duyuyor musun havadaki bu reçel gibi yapışkanlığı?

JAN *(Daha sevecen)* Çok tatlısın, Jennifer. Düşünme şimdi bunları, gözlerini kapat. *(Durur, sonra konuştuğunda, sesinde çok hafif bir alay vardır.)* Olamaz, sana "tatlısın" mı dedim?

JENNIFER *(Titreyerek)* Evet.

JAN Aslında söylemek istediğim, çok başkaydı. İnsan böyle bir durumda hiçbir şey düşünmüyor, biliyor musun? Doğruyu söylemek gerekirse, yarın sabah gemi acentasına gitmek zorunda olduğumu düşünüyorum.

JENNIFER Çingene kadın neler söyledi?

JAN Ondan önce masamıza gelen grafologun söylediklerinden farklı bir şeyler. Senin harflerinin altındaki uzantıların vurgulanmış oluşu şehvetlilik, benim büyük harflerimin ensizliği bir şeyler sakladığım, T harflerinin çizgilerinin uçar gibi görünmesi ise gözüpek bir fantezi anlamına geliyormuş. İyi niyetin varlığı durumunda ve burçlar arasında da uyum varsa eğer, aramızda uyumlu bir ilişki olasılık dışı değilmiş. Fakat, tatlı Jennifer, bu gidişle birbirimizin geçmişinde hangi uzun günlerin yattığını öğrenemeden, çok kısa bir geceyi tüketmiş olacağız!

JENNIFER *(Tonlamasız)* Işığı söndüreyim mi?

JAN Söndür. Ve inan bana, olduğundan daha soğuyasın, daha çok pişmanlık duyasın diye seni karla örtebilmeyi isterdim. Belki ben de pişmanlık duyacağım ya da unutacağım, en iyi olasılıkla. İnsan önceden pek bilemiyor. Sonradan da. Tek bir gece, hem çok fazla, hem de çok az.

JENNIFER *(Öylesine konuşur gibi)* Radyoyu açabilirim. Bir gece programı olmalı. Eve döndüğümde uyumazdan önce hep müzik dinlerim. Çok güzel oluyor.

JAN Müzik mi? Sevgili Jennifer, şimdi müzik dinlemeyeceksin –buna karşın hafiften müzik başlar–, çünkü ben buna izin vermeyeceğim.

JENNIFER *(Ağlayarak)* İzin vermeyecek misin? Neden? Neden yapıyorsun bunu? Neden, neden, neden?

JAN O halde neden öpüyorsun beni? Neden?

(Daha yükselmiş olan müzik kesilir, kısa bir sessizlik olur.)

JAN Jennifer! Uyanın! Uyanın lütfen!

JENNIFER *(Uykulu)* Saat kaç?

JAN On iki. Oysa ben çoktan...

JENNIFER *(Anlar)* Çoktan. Evet.

JAN Burası hâlâ gece gibi. Gün görmeyen bir pencere. Işıksız bir avlu. Ayrıca odanın pis olduğunu söylemekte de haklıydınız.

JENNIFER Siz gidin. Uyanmamı beklemenizi istememiştim sizden. Biletinizi alamayacaksınız ve bu yüzden geminize binemeyeceksiniz.

JAN Böyle konuşmayın, Jennifer. Çok hoştunuz ve size teşekkür borçluyum.

JENNIFER *(Değişmiş olarak ve içtenlikle)* Berbat bir şey, değil mi?

JAN Nedir berbat olan?

JENNIFER Karanlıkta, yerin bunca altında uyanmak. Ağızda böylesine kötü bir tatla.

JAN Şimdi kahvaltıya gideriz; ondan sonra kendinizi daha iyi hissedeceksiniz.

JENNIFER Hiçbir şey hissetmeyeceğim – artık hiçbir şey hissetmeyeceğim.

JAN *(Acılı bir sesle ve dikkatli)* İstersen artık giyin, sevgilim. Ondan sonra rahat rahat konuşuruz. Önce buradan bir çıkalım da!

JENNIFER Bana giysilerimi verin. Dokunabilirsiniz onlara. Başınızı çevirmenize de gerek yok. *(Soğuk bir ifadeyle.)* Beni yeni kibarlık gösterilerine ve aramızda mesafe bırakmaya mı alıştırmak istiyorsunuz?

JAN Üzgünüm.

JENNIFER Bu kadar hoş olmama rağmen mi?

JAN *(Sıcak bir ifadeyle)* Lütfen bağışla. Bilmem gerekirdi.

(Kapıya vurulur.)

KADIN *(Dışardan)* Odayı boşaltıyor musunuz, kalıyor musunuz?

JAN Çıkmak üzereyiz.

KADIN O halde elinizi çabuk tutun. *(Uzaklaşırken.)* Daha etrafı toplamak zorundayız. İşitilmemiş şey! Öğlen vakti geçti bile. İnsan biraz...

SESLER

YEŞİL IŞIKTA GEÇİN DEVAM EDİN
BİZE GÜVENİN BİZE İTİRAF EDİN
NEDEN PİŞMANLIK DUYULSUN MUTLULUKTAN
HERKESE, BÜTÜN DÜNYAYA SÖYLEYİN
GÜNEŞTE YER AYRILIP AYDA BİR HESAP AÇILSIN
RÜYALARIN HAMURU DAHA KOYU DAHA YANICI
SIRTINIZDAKİ SON GÖMLEK HER ŞEYİN BAŞLANGICI
NEDEN BAŞKALARINA ATIYORSUNUZ SUÇU
ERİTİN YÜREKLENDİRİN SARHOŞ EDİN
BÜYÜK DÜŞÜNÜN UZAĞI GÖRÜN
KIRMIZI IŞIKTA BUNU DÜŞÜN:
DUR! YAPAMAZSIN –

JAN Sincaptan mektup var mı?

JENNIFER *(Kesin bir ifadeyle)* Sincaptan mektup yok.

Mahkeme Salonunda

İYİ TANRI Böyle başladı.

YARGIÇ Oysa bitiş gibi.

İYİ TANRI Anlamıyorsunuz. Tehlike baş göstermişti ve her şeyin bir kez daha başladığını hissediyordum. İşte o andan sonra izlemeye koyuldum.

YARGIÇ İzlenecek ne varmış ki? Genç bir erkeğin yolculuk yaparken *(hafifçe öksürür)* küçük bir macera aramasında ve bulmasında bir tuhaflık göremiyorum. Yolculuk sırasındaki tanışmalar. Alışılagelmiş olaylar. Belki çok dürüst denemez, biraz hafif bir davranış. Ama yine de sıradan olaylardan biri.

İYİ TANRI Olay denip geçilemez. Gün doğmuştu. Gecenin figürleri yitip gidiyordu.

YARGIÇ *(Dikkatli)* Siz ahlakçı mısınız? Bu durum sizi öfkelendiriyor mu?

İYİ TANRI Hayır. Birtakım aksiliklerle karşılaşan düşüncesizlere, canı sıkılanlara, yalnızlara bir itirazım yok. Öylelerinin istediği, yalnız kalmamak ve vakit öldürmektir. Ama *onun*

başlamış olduğunun farkında değil misiniz? Dinleyin bakın, nasıl başladı. Genç erkek: "Sincaptan mektup var mı?" diye sordu, çünkü küçük bir güvensizlik vardı içinde. Böyle sormaması gerekirdi. Genç kadın şöyle yanıt verdi: "Sincaptan mektup yok." Ve adam –kadının da asla böyle yanıt vermemesi gerekirdi– devam etti sormaya:

(Yine otelde.)

JAN Aç mısın?
JENNIFER *(Güvensiz)* Şimdi o kadar önemli mi bu?
JAN Evet.
JENNIFER Açım.
JAN Taze kahve, beyaz tost ekmeği ve portakal suyu?
JENNIFER Çok açım. Her şeye.

(Yine mahkeme salonunda).

İYİ TANRI Bu sözlerden sonra kadın yine erkeğe baktı ve artık gündüz olmuştu.

YARGIÇ *(Sayfaları çevirirken)* Demek kahvaltıya gittiler. Genç adam, Cafeteria'dan gemi acentasına telefon etti; acentadan ertesi ya da daha ertesi gün yine telefon etmesini, çünkü Ile de France'da henüz yer garantisi veremeyeceklerini söylediler.

İYİ TANRI Gündüz olmuştu. Kentin bütün enlemleri ve boylamları canlanmıştı; iş, ücret ve daha fazla kazanç uğruna öfkeli koşuşturmalar yeniden başlamıştı. Bacalar böğürmekte, yeniden kurulmuş bir Ninova'nın ve bir Babil'in sütunları gibi yükselmekteydi; dev yapıların kunt ve sivri kafatasları ise, nemden sırılsıklam kesilmiş ve biçimsiz iğrenç bir sünger gibi damları ıslatan, kurşun rengi tropik gökyüzüne değiyordu. Büyük basımevlerindeki dizgiciler, dizgi makinelerini işletiyorlar, olayları bildiriyorlar, gelecekte olup bitecekleri ilan ediyorlardı. Pazaryerlerine tonlarca lahana akıyor, cenaze evlerinde ise yüzlerce ceset, süslendikten ve ellerine manikür yapıldıktan sonra sergilenmeye başlıyordu. Bir gün öncesinin çöpleri, yüksek basınç kulla-

nılarak yok ediliyor, alıcılar ise büyük mağazalarda yeni yiyecek ve yarının paçavralarını bulabilmek için eşeleniyorlardı. Paketler, yürüyen şeritlerle birlikte kayıyor, yürüyen merdivenler insan salkımlarını isten, zehirli havadan ve atık gazlardan oluşma bulutların arasından aşağı yukarı taşıyıp duruyordu. Vahşi yaz, yepyeni renklerle Park Avenue'den aşağı doğru akan otomobillerin karoserilerinin cilasına ve kadınların şapkalarına, pirinç, bal, hindiler ve ıstakozlar için yapılmış renkli ambalajlara doğru kanatlanıyordu. Ve insanlar, nereye giderlerse gitsinler, kendilerini canlı ve bu kentin bir parçası hissediyorlardı – burası, bütün gereksinimlerini tek tek karşılayabilmek için bugüne kadar tasarımlayabilmiş ve bulabilmiş oldukları tek kentti. Burası, kentlerin kentiydi, tedirginliği ve can çekişmesi içersinde herkesi kucaklayabiliyor, içersinde her şey filizlenebiliyordu! Her şey. Elbet böylesi de.

YARGIÇ Suç. Cinayet.

İYİ TANRI *(Geri alarak)* Benim düşündüğüm, daha farklı bir şeydi.

YARGIÇ *(Kısa keserek)* Peki. Demek ki ikisi, telefon konuşmasından sonra Cafeteria'dan çıktılar ve metroyla 125. caddeye, Harlem'e gittiler. Orada önce bir bara girdiler ve çıkarken, hatıra olsun diye plastikten yapılma iki kız bebeği de yanlarına aldılar; son olarak da bir kiliseyi ziyaret ettiler ve Sienalı Ermiş Katerina'nın yaşamından resimlerin bulunduğu iki karton kutuyu yürüttüler. Bir plak dükkânında, birkaç zenciyle birlikte sevilen müzik parçalarını dinlerken görüldüler; daha sonra bir turizm bürosunun tavsiyesine uyarak Lexington Avenue'ye gittiler ve Atlantik Oteli'nde bir oda tuttular.

İYİ TANRI Saklı kalmasını istemediğim bir nokta daha var. Şu kat konusu. Eğer olayın aydınlanmasını gerçekten istiyorsanız.

YARGIÇ Kat konusu mu?

Atlantik Oteli'nin Lobisi

KAPICI 7. katta 307 numara boş, bayım. Avluya bakar. Bu nedenle çok sessizdir.

JENNIFFER *(Alçak sesle Jan'a:)* Sokağa bakmıyor mu? Daha yüksekte bir oda yok mu?

JAN *(Kapıcıya)* Yok mu? Gerçekten bir şey yapamaz mısınız?

KAPICI Özür dilerim. Eğer daha uzun kalırsanız, yukarki katlarda, cadde tarafı için adınızı alabilirim. Ama kesin bir söz veremem.

JAN O kadar kalır mıyız – biz de bilemiyoruz. Ama yine de bizi unutmayın. *(Yürürken Jennifer'a.)* Üzgün müsün?

JENNIFER Hayır, aslında böylesi daha iyi ve bizi hiçbir şey üzemeyecek.

ASANSÖRCÜ Buyrun, asansör burada.

Asansör hareket eder.

JENNIFER *(Asansörün gürültüsünün arasında, mutlu bir sesle)* Yukarıya doğru çıkmak! Hem de ne çıkış! Kulaklarım hissedebiliyor. Ve yukarda ne olduğunu göreceksin: Soğuk hava veren bir havalandırma aygıtı, bol su ve sürekli temizlik.

(Asansör durur. Koridordan geçerek odaya giderler.)

JAN Islak saçlarını, ıslak dudaklarını, damlalarla dolu kirpiklerini merak ediyorum. O zaman bütünüyle aydınlık, bütünüyle bembeyaz ve akıllı olacaksın, ve birbirimizi hiç suçlamayacağız.

JENNIFER Gemin kalkacaksa, kalkacak. El sallamak zorunda kalırsam, el sallayacağım. Seni son bir kez öpebilirsem, öpeceğim, çabucak, yanağından. Aç kapıyı.

7. Kattaki Odada

JAN Evet, benim çokbilmiş, işgüzar Jennifer'ım. Ama bunca kuşkucu olduğumdan, seni daha titiz sınamam gerekiyor. Söyle bakalım: Yarın, ne zamandır?

JENNIFER *(Üstüne basa basa)* En erken yarın.
JAN Peki, ya bugün?
JENNIFER En geç bugün.
JAN Şimdi mi?
JENNIFER *(Ağır ağır ve ona sarılarak)* Hemen şimdi.

Mahkeme Salonunda

YARGIÇ Demek yeniden samimi oldular.
İYİ TANRI Hayır, hayır! Söz konusu bile değil. Bırakın bu gülünç sözleri. – Arada mesafe bırakan bir uzlaşmaydı yalnızca.
YARGIÇ Konuya gelelim!
İYİ TANRI Ama bu mesafe tam olarak korunamaz. Orasından burasından delinir. Örneğin şu gülme. Evet, aslında her şey o gülmeyle başladı. Karanlık bir ifadeyle. O tanımlanması olanaksız gülümsemeyle. Hiç nedensiz gülündüğü sanılır.
YARGIÇ Kim güler?
İYİ TANRI Başlayanlar.
YARGIÇ Delilik bu.
İYİ TANRI *(Hararetle onaylayarak)* Evet, delilik! Kalabalığın arasında, ama buna karşın kalabalığı dışlayarak gülerler. Ya da gelip geçenlere gülümserler, ama bunu, sanki oyunun kurallarının pek yakında yürürlükten kaldırılacağını başkalarının öğrenmesini istemeyen komplocuların ifadesiyle yaparlar. Bu gülümseme bir soru işaretine, çok acımasız bir soru işaretine benzer.
YARGIÇ Öyle olsa bile, sonuçta zararsızdır.
İYİ TANRI Hayır. Böylece, bir halıya yanan bir sigara bastırırcasına, kabuk bağlamış olan dünyada bir delik açmaya koyulurlar. O sürekli gülümsemeyle.
YARGIÇ Konuya gelin!
İYİ TANRI Gece yarısına doğru kalktılar. Gece yarısı, doğal olarak banka soyguncularından, bar kadınlarından ve gece bekçilerinden başka kimsenin yataktan kalkmadığı bir saattir. Brooklyn Köprüsü'ne gittiler.

YARGIÇ Doğru. Köprüye gittiler. – Neden?

İYİ TANRI Neden diye bir şey yok. Köprüye gittiler ve bir süre susmak için parmaklıklara dayanıp durdular, sonra yine konuştular.

Açık Havada

JAN *(Oyun oynarcasına, neşeli)* Çin mahallesine kadar benimle gelirsen, sana üstünde ejderha deseni bulunan bir gömlek alırım.

JENNIFER Böylece korunmuş olurum.

JAN Village'a kadar benimle gelirsen senin için yangın çıktığında kurtulabilesin diye bir yangın merdiveni çalarım. Çünkü seni daha uzun zaman sevmek istiyorum.

JENNIFER Böylece kurtulmuş olurum.

JAN Benimle Harlem'e kadar gelirsen, kimse seni tanıyamasın diye sana kara bir deri alırım. Çünkü seni yalnız başıma ve daha uzun zaman sevmek istiyorum.

JENNIFER *(Rol yapmayı bırakarak)* Ne kadar uzun zaman?

JAN Oyna, Jennifer! Ne kadar uzun zaman, diye sorma! Sadece şöyle de: Böylece güvenlikte olurum.

JENNIFER *(Soluk alarak)* Böylece güvenlikte olurum.

JAN Ve Bowery'de bana eşlik edersen, sana dilencilerin avuçlarındaki uzun hayat çizgilerini armağan ederim, çünkü seni yaşlandıktan ve çöktükten sonra da sevmek istiyorum.

JENNIFER *(Heyecanla)* Sincaptan bir mektup! Sonunda sincaptan yine bir mektup!

JAN Ne yazıyor?

JENNIFER "Kimseye söyleme. Jennifer bu gece seni Broadway'de, Lucky Strike'in dev duman halkasının yanındaki Pepsi Cola çağlayanının altında bekleyecek."

JAN Kimseye söylemem.

JENNIFER Gelecek misin?

JAN Gel! Çünkü ben geliyorum bile.

İYİ TANRI Artık oynamaya başlamışlardı. Aşktı oynadıkları. Her yerde oynadılar, karanlık sokak köşelerinde, Broadway'in dumanlı barlarında, 42. caddede, sinema saraylarının ışıktan dairelerinin altında, yapay güneşlerle uyduların ışık yağmuru altında, her yerde. Ama gülerken yaptıklarını oynarken de yinelediler. Akılcı nitelik taşıyan bütün geleneklere karşı geldiler.

YARGIÇ *(Kılı kırk yararcasına)* Sabahın beşine doğru otele döndüler.

İYİ TANRI Aşırı içkiden ve dünyayı aşırı unutmadan ötürü yorgun ve arınmış konumdaydılar. Yanyana gidiyorlar, önlerine bakıyorlardı, birbirlerinden oyunda, gülerken, uyurken olduğundan çok daha uzaktaydılar. Sonra yukardaki o dilsiz sarılmalar, başkaldırısız, hâlâ yasa doğrultusunda yerine getirilen dilsiz görevler. Ama artık uzun sürmeyecekti. Daha fazla sürmeyecekti.

YARGIÇ *(Keyifsiz)* Olayı didiklemek bütünüyle anlamsız. Aydınlığa kavuşan hiçbir neden yok. Olup bitenler bana hiçbir şeyi kanıtlamıyor. Ve ben artık sizin nedeninizi öğrenmek istiyorum. Öfke miydi? Hayır. Peki kıskançlık mı?

İYİ TANRI Bana zaman verin. Ben iyi niyetliyim.

YARGIÇ *(Soğuk)* İyi bir Tanrı böyle konuşur.

İYİ TANRI Uzun zaman iyi niyetliydim, o sıralarda bile. Belki inanmayacaksınız ama, onlara her türlü şansı tanıdım. Üçüncü günü kapıcı hâlâ başka boş oda bulamamıştı. Öğleden sonra Centralpark'ta, bir faytonla dolaştılar ve bu arada kendilerini bir geçit resminin ortasında buldular. Kadın trompet çavuşları geçidin önünde dans ederek yürüyorlar, sanki hiçbir zaman yaşlanıp pörsümeyecekmiş gibi gözüken bacaklarını iyice kaldırıyorlardı; bu asfalt balerinleri, savaş kurbanlarıyla savaş zenginleri için gösteri yapmak amacıyla perende atıyorlardı. Kâğıt şeritler ağaçların tepelerini, otomobillerin üstlerini ve insanların başlarını süslüyordu; çocuklar sevinç çığlıkları atıyorlardı; sincaplar da kalan çimenlerde taht kurmuşlardı. Ülkelerinin sınırlarını fırlatıp

attıkları fıstık kabuklarıyla çizmişlerdi; barakalarla otomatların göletin nilüferlerinin yanında, birleştikleri noktada, birkaç kalas yerleştirilmiş, bir de perde çekilmişti; beş sent ödeyen içeri girip, bir eşi daha olmayan bir tiyatro gösterisini izleyebilirdi. Kuklaları tellerle oynatan konuşmacılar, Billy ve Frankie adındaki sincaplardı. Çünkü bu ateşli, kana susamış has adamlarımın boş zamanlarında yapmaktan en çok hoşlandıkları şey, tüyler ürpertici gösterileri insanlara yazarlarımızın ve şairlerimizin bu amaçla buldukları güzel sözlerle sunmaktı. Bir düzine izleyici toplandığı zaman, perde arkalarından kapanırdı. Başka iki sincap, tırnaklarını kumaşa, dişlerini de tahtaya geçirerek canlı birer çengel olurlardı. İçersi karanlıktı, yalnızca küçük sahnenin üstüne fosfor sürülmüş ve cesetler için hazırlanmış zemini parlardı, program ise sesleri arkadan gelen iki oyuncu tarafından ilan edilirdi.

Tiyatroda

FRANKIE Yalnızca beş sent: Dünyanın en güzel aşk hikâyelerinden beş tanesi!

BILLY Orpheus ve Eurydike.

FRANKIE Tristan ve Isolde.

BILLY Romeo ve Juliet.

FRANKIE Abälard ve Heloïse.

BILLY Francesca ve Paolo.

FRANKIE Canları cehenneme. Hepsinin canı cehenneme!

BILLY Susar mısın sen! *(Daha yüksek sesle).* Şimdi ilk oyunu biraz daha açıklayalım. Sevilen Eurydike'nin taşlaşması ve ölüler ülkesindeki acı sonu. Şarkıcı Orpheus, çılgın kadınlar tarafından parçalanır, güzel doğa ise sonunda bir ağıt yakar.

FRANKIE Ölür. Parçalanır. İşte o kadar!

BILLY Tristan ve İsolde – uzun saçlı bir kraliçe ile onun kahramanını, çok etkili bir iksiri, tam zamanında yetişen siyah bir yelkeni ve uzun, acılı bir ölümü konu alan bir oyun.

FRANKIE *(Kendinden geçerek)* Hepsinin canı cehenneme!

BILLY O, daha sonra, dangalak! Evet, ve hemen ardından gü-

zel Romeo ile onun Juliet'inin karanlık Verona'daki tatlı ölümleri. İşin tuzu biberi olarak da mezarlar, eski surlar, mehtap ve bol bol düşmanlık.

FRANKIE Bravo. Hançerleri de unutma!

BILLY Sonra eski Fransa'ya küçük bir gezinti. Abälard ve Heloïse.

FRANKIE *(Alçak sesle, tüyler ürpertici bir ifadeyle gülmeye başlar)* Ah, Billy, bu son ikisinde ciddiyetimi koruyabilmem olanaksız. Ne çılgınca bir aşk ve Heloïse nasıl da kahrolacak! Tanrım, ne kadar acı verici olacak. Gururlu Titania'nın eşeği kucaklaması bile zevkten avuçlarımı kaşındırırdı. Ama bu! Ölebilirim zevkimden. Hepsinin canı cehenneme!

BILLY Cehennemin sırası en sonda!

FRANKIE Biliyorum: Paolo ve Francesca. Ama eğleniyorum işte.

BILLY Sayın bayanlar ve baylar! İki âşık, yine uzaklardaki İtalya'da, arka planda bir kitap ve onun baştan çıkarıcı gücü, ufukta ise cehennemin ta kendisi.

FRANKIE Ben demedim miydim: Hepsinin canı cehenneme!?

BILLY Sakın korkmayın. Çok kan göreceksiniz, kanın kokusunu ve tadını alacaksınız. Sonra çığlıklar, yeminler–

FRANKIE Ve cehennem!

BILLY Ve doğrudan doğruya cehennemi göreceksiniz. Evet, bugünkü mütevazı programımız bu kadar. Yarının programına gelince, başka bazı çiftlerin bütün ülkelerden, Hindistan'daki ölüm vadilerinden, vahşi Rheinland'dan, kokmuş Venedik'ten, yani güzel duyguların gelişmesi için ideal dekorlar oluşturan yerlerden gelme, tarihler, tüyler ürpertici oyunlar ve gazeteler tarafından günümüze aktarılmış korkunç aşkları ve ölümleri.

FRANKIE Ve şimdi herkes burayı dinlesin, buraya baksın!

(Müzik duyulur, sanki tiyatronun başlama işareti gibidir.)

Açık Havada

JENNIFER Oyun sırasında ne kadar çok çaba harcıyorlar ve ne kadar da şakacılar! Hoşuna gitmedi mi?

JAN Gitti. Fakat bize gizliden mektup veren bir sincap olmadı mı?

JENNIFER Ben bir şey fark etmedim. Zaten bu işi çok gizli yapıyorlar. Bir çantama bakayım. Çantasını açar. Burada bir kâğıt var, üstünde de:

JAN "Cehenneme." yazılı.

JENNIFER *(Gülerek)* Hayır! Şöyle yazıyor: *(fısıldayarak)* "Lütfen evinize dönün."

Mahkeme Salonunda

İYİ TANRI Ve hep o odaya geri döndüler. Dört duvar açısından ilginç bir amaç.

YARGIÇ Duvarlar bu amaç için de örülür. Yani doğal ve sağlıklı bir duygu –

İYİ TANRI – yaşanabilsin diye mi? Ama bu, ne doğal, ne de sağlıklıdır. Birbirlerine sarıldılar ve daha bunu yaparken hep bir sonraki sarılışı düşündüler. Doğaca böyle düşünülmüş olamayacak bir tutkuya, sanki her türlü ciddiyetten daha da ciddi bir keyfilikle boyun eğdiler, kendilerini şimdiki zaman, başka hiçbir şeye değil, yalnızca şimdiki zamana adadılar, her bakışla, şiddet dolu her solukla adadılar; dünyanın en kolay çürüyen maddesine, hüzünden ötürü acı bir tat taşıyan, içinde ömür boyu hapis yatacakları bedenlere her el uzatışlarıyla adadılar.

7. Kattaki Odada

JAN Beni dinliyor musun?

JENNIFER *(Yorgun)* Evet.

JAN Biliyorum, pek yakında sana, dönüşümden sonra mek-

tup yazmaya söz vereceğim. Ama bana güvenmemelisin. Metni bilmek ister misin?

JENNIFER Evet.

JAN "Sevgilim, her şeyi enine boyuna düşündüm... benim için o kadar önemli ve değerlisin ki... bana hemen yaz, en iyisi mektubunu postrestant olarak gönder, ama bunu sana daha sonra açıklarım... mektubumu alır almaz yaz, bugünler senin için de... falan filan... benim küçük sevgilim, seni aramızdaki uzaklığa karşın kucaklarım, falan filan... birbirimizi yeniden görmeliyiz... elbet bir yolunu bulacağız, bulmalıyız, bulmak zorundayız, bunca uzak olmamıza karşın. Yaz bana!"

JENNIFER *(Doğrularak, saf bir ifadeyle)* Gerçekten yazacak mısın bana?

JAN Bu bir şakaydı. Ve korkarım bütün bunların ardından içimde şakaya heves kalmamış olacak.

JENNIFER Seni anladığımdan emin değilim.

JAN Hemen anlayacaksın. *(Bir alıntıyı rol yaparak yineler)* "Ruhum, seninle sarhoş oldum, sana tutkumdan ötürü çıldırmış gibiyim. Kanımda şarap gibisin ve beni yıkıma sürüklemek için, düşlerden ve esrikliklerden oluşma bir bedene bürünüyorsun."

JENNIFER Nedir bu?

JAN Sözcükler.

JENNIFER Duygularını dile getirmek için mi?

JAN Duygularımı çıkarıp giysilerin yanına bıraktım.

JENNIFER Bunları bana söyleyen, içindeki mi?

JAN İçimdeki! Yıllar boyunca büyük bir çabayla aradım ve araştırdım, ama içimde hiçbir zaman herhangi birine rastlamadım.

(Telefon çalar.)

JENNIFER Telefon! Cevap vereyim mi?

JAN Lütfen.

JENNIFER Alo. Evet. Anladım. – Teşekkür ederim.

(Ara.)

JENNIFER Gemide bir yer bulunmuş. Gidebilirsin.

SESLER

DÜŞÜN DAHA ZAMANIN VARKEN
TANRIYA BİR FIRSAT TANI
VE YAŞAMINI TATLILAŞTIR
AĞUSTOSBÖCEKLERİNİ YAKALA ÇELİĞİ SERTLEŞTİR
İYİLİK YAP VE ÇABUK YAP
DIANA SAATTE İKİ YÜZ KİLOMETRE
GELİYOR HİÇ GÖRÜLMEMİŞ
MADDİ ZARAR İNSAN YAŞAMI
GEL GİT VE ALDIRMA
YANINA ALIP GİDEMEZSİN
İLERLEMEK HEP İLERLEMEK
YEŞİL IŞIKTA BUNU DÜŞÜN!

7. Kattaki Odada

JENNIFER Ben hazırım. Bavulum toplandı. Çok hafif. Sanki içinde yalnız tüyler var. Uçak bagajı. Şimdi sana ne demem gerekir? Elveda mı?

JAN Hiçbir şey söyleme, Jennifer. Eğer elinden geliyorsa, şöyle de: Kolaydı, güzeldi. Kolay olacak.

JENNIFER *(Yineleyerek)* Güzeldi.

JAN Ben bir şey söylemeyeyim, daha iyi.

JENNIFER Önce sen mi gideceksin? Yoksa ben mi gideyim? Unuttuğum bir mendil olmuş mu, bakabilirsin. Çünkü hep bir tane bırakırım. Arkadan sallamak için: gözyaşları değil, bir damla parfüm damlatılmış bir mendil.

JAN Birlikte gidelim!

JENNIFER Hayır!

JAN Yalnızca caddeye kadar.

JENNIFER *(Umursamaz bir ifadeyle)* Nasıl istersen. Artık önemi yok. Öyle değil mi?

JAN Evet, öyle.

(Kapıyı açarlar, koridordan geçip asansöre binerler ve aşağı inerler.)

ASANSÖRCÜ
ÇOCUK Zemin kat mı?
JAN Zemin kat.
JENNIFER *(Kendi kendine)* Kolay olacak, kolay olacak.
JAN Ben hesabı ödeyeceğim.
JENNIFER Ben önden gidiyorum. – Ben gidiyorum. Ve koşmaya başlarken. Ben gidiyorum.

(Caddenin gürültüleri ve)

SESLER
PAZARTESİLERDEN VE SALILARDAN KORKMA
BALIKÇIL KUŞLARI VE YARASALAR İÇİN SON GÜN
YANINA ALIP GİDEMEZSİN
KALPLERE VE MÜHÜRLERE DOKUNMAK YOK
KENDİN DUY KENDİN GÖR
DİNLE VE İLERLEYENLERLE İLERLE
ONA DAHA YAKIN HİÇLİĞE DAHA YAKIN
DÜŞÜN BİZE GÜVEN BİZE DAYAN
DÜŞÜN DAHA ZAMANIN VARKEN!

Caddede

JAN *(Yüksek sesle, sonra daha yüksek sesle ve en sonunda çaresizlik içersinde)* Jennifer! – Jennifer!– Jennifer!
GAZETE SATICISI Harp malullerinin toplantısı
Savaşta kesilip biçilenlerin toplantısı
Eski trampetçilerin toplantısı
JAN *(Bağıran gazete satıcısına dönerek)* Buradan geçmiş olmalı, elinde bir bavulla. Üstünde pembe ve beyaz renkler var, dalgalı saçları da kulaklarının üstüne dökülüyor. Ve gözlerinde: Nasıl, hoşunuza gitti mi? diye soran bir bakışla.
GAZETE SATICISI Gördüm. Hayır, hiçbir şey görmedim. Pembe ve beyaz mı? Hepsi böyledir, bir defasında benim de başıma gelmişti. Onları bir daha göremezsiniz. Ama bir de şurada-

ki polise sorun. Evet! Şu başında miğfer, elinde de cop bulunan polise.

JAN *(Polise yaklaşarak)* Uzağa gitmiş olamaz. Görünüşü herkes gibi ve zaten herkesten biri.

POLİS Yakını mısınız?

JAN Durumun değiştiğini anlar anlamaz koşmaya başladım. Onun yüz metrelik bir avantajı vardı.

POLİS Boş verin avantajı. Siz çok kibar bir insansınız, ama önce şu çocukları yolun karşısına geçirmek zorundayım. Ondan sonra konuşuruz. Değil mi çocuklar?

ÇOCUKLAR Geçir bizi! Taşı bizi! Haydi, kukla amca! Haydi, tatlı polis amca!

JAN *(İlerleyerek ve yüksek sesle)* Jennifer! Jennifer!

(Seslenişinin yankısı bitince, ansızın sessizlik olur, sonra)

JENNIFER *(Şaşırmaksızın)* Sen misin?

JAN *(Soluk soluğa)* Bavulunu ver.

JENNIFER Jan!

JAN Delirdin mi? – Burada durmuş avuçlarını soluğunla ısıtıyorsun ve alnına dökülen saçlarını topluyorsun. Geri dönüyoruz.

JENNIFER Sahi mi?

JAN Nasıl gidebildin! Seni hiç bağışlamayacağım..

JENNIFER Jan.

JAN Seni dövmem gerekir herkesin önünde, seni döveceğim...

JENNIFER Peki, peki.

JAN Seni gönderirsem, yine çekip gidecek misin?

JENNIFER Hayır.

JAN Aklını yitirmiş olmana karşın, nereye ait olduğunu biliyor musun?

JENNIFER Sorun şu ki, artık ikimiz için bir yer düşünemiyorum. Ama sen bilebilseydin, ben de bilirdim.

JAN Ben biliyorum. Bir işaret olduğunu düşünmekte yanılıyorsam, söyle bana.

JENNIFER Peki. Peki.

JAN Hesabı isterken, yukarda, otuzuncu katta, cadde tarafın-

da bir odanın boşaldığını öğrendim. Onun üzerine durakladım. Arkandan koşup bunu sana söylemem gerektiğini düşündüm. Ne dersin?

JENNIFER Ah evet, evet.

JAN Sen istediğin için; henüz hiçbir isteğini yerine getirmediğim ve sana hiçbir armağan vermediğim için.

JENNIFER *(Ağır ağır)* Öp beni. Sokağın ortasında. Portakallı ve kahverengi ananaslı pencerenin önünde. Cankurtaran arabasının haçının ve sirkteki adamın buradan geçirdiği devenin önünde. Aynı zamanda da şeftalilerden ve yeşil hurmalardan çıkan, melezlerin fırlatıp attıkları çekirdeklerin önünde. Öp beni.

JAN Ve sokakta yüzünü yitirmekten korkmuyorsun, öyle mi?

JENNIFER Hayır. Ve neden korkmadığımı da biliyorum.

JAN Söyle!

JENNIFER Çok yakında bütünüyle yitip gideceğimi herkes görebileceği için; gururum olmadığını, aşağılanma tiryakisi olduğumu herkes hissedebileceği için; beni şimdi idam etmene ya da aklma gelebilecek her oyunun hamlesinin ardından fırlatıp atmana ses çıkartmayacağım için.

JAN Bir zamanlar çok gururlu olmuş olmalısın, şimdi de ben seninle çok gurur duyuyorum. *(Ansızın, endişeyle)* Jennifer!

JENNIFER Bir şey yok. Başım dönüyor. Beni sevdiğin için ya da daha doğrusu, beni yine seveceğin için. Beni sımsıkı tut.

JAN Artık konuşma! Neredeyse varmak üzereyiz. Temiz çarşafların arasına yatırılacaksın, bir şeyler içebileceksin. Alnına buz, dudaklarının arasına da bir sigara yerleştirilecek. Artık tek kelime söylemek yok!

JENNIFER Neredeyse bayılmış olduğuma inanacağım. Bağışla beni. İnsanın böyle bayılabileceğini bilmiyordum.

Mahkeme Salonunda

YARGIÇ Siz de bir şey içmek ister misiniz? Ya da bir sigara?

İYİ TANRI Yalnızca biraz su.

YARGIÇ Otuzuncu kat elbet yedinci kattan daha iyidir, öte

yandan ikisi de zemin katta kalmaktan daha iyidir. Özellikle burada.

İYİ TANRI Her yerde. Yukarılarda hava daha temizdir. Gürültü dalgaları duvarlara tırmanamaz. Her şey gözle görülür bir açıklıkla, sanki ağaç gövdelerinin yüzdüğü bir nehir yatağına düşer: Bir zamanlarki hayat arkadaşları, eski yükler, hep kısa vadeli hedeflere yönelen, aciz salcılar. Günlük yaşamın minyatür bir baskısı, aslında eğlendiricidir. Belli bir uzaklıktan bakıldığında, sağlıklı insan aklı küçülür ve insanı çaresizliğe itecek kadar bir damla akılsızlığa benzer.

YARGIÇ *(Söylediğine dikkat etmeksizin)* Sağlıklı insan aklı dediğiniz şey, o ikisinde herhalde kalmamıştı artık.

İYİ TANRI *(Ağır ağır)* Öyle mi dersiniz?

YARGIÇ Kendimi özdeşleştirebiliyorum.

İYİ TANRI Ya! Kartalların bile yuva yapmadıkları yüksekliklerde bir şey var. Adı özgürlük olan bir şey. Sevenler cephesine sahip çıkıp, mutlak bir körleşme içersinde bu cepheyi savunan, tuhaf bir şey. İşte bu nedenle, düşünebildiğim zamandan bu yana, hiçbir yerden gelmeyen, hiçbir yerde yeri yurdu bulunmayan, sözünü ettiğim kartal yuvalarını destekleyen bu çingenenin peşindeyim – Bu varlık, sinmiş bir halde önce aşağılarda ilerliyor, sonra ansızın, yerde ayak izleri kalmasın diye, asfaltın üzerinde, daha da yükseklerde uçmaya başlıyor – Aşkın peşinde olduğumu söyleyebilirim – Hiçbir zaman yakalayıp buraya getiremeyeceğimiz ve asla ifade vermeyecek olan aşkın. Onu hiçbir yerde bulabilmek olası değil. Daha biraz önce bulunduğu yerde bulabilmek bile olası değil. Ve yemin edebilirim ki, daha dün o iki insanı seven, kaktüslerin erguvan görkemini gözler önüne seren, kavakları karanlıklara doğru yükselten bu varlık, bugün başka iki kişiyi sevmekte ve mimozaları titretmektedir – Ama bu yüzden herhangi bir vicdan azabı çekmiyor, kapkara kuşağını daha bir sıkı sarıp sarmalıyor, kırmızı eteğini dalgalandırıyor ve hüzün yüzünden ölümsüzlüğe erişmiş gözleriyle yine birisinin dünyasını karartıyor!

YARGIÇ Yakalanamıyor. Yakalanamadığına göre elbet buraya da getirilemiyor. Buna karşılık olgular elimizde... Sayfaları çevirir. Peki otuzuncu katta durum nasıl?

İYİ TANRI Odanın içi, günden daha aydınlık. Alışverişten dönüldüğünde, mutfak girintisinde feri kaçmış patlak gözlü balıklar kızartılıyor, banyoda birkaç çift çorap yıkanıyor, kadın bunları, insanın yapacak daha iyi bir işi olmazsa beden eğitimi hareketleri için kullanabileceği çelik kola asıyor. Bu durum bile "ev hayatı" diye adlandırılabiliyor; kimi zaman pencereden dışarı eğilinip, bir süpürge reklamından koparılan saplar, oda daha bir yuvaya benzesin diye duvarlara yapıştırılıyor. Kapı iki kez kilitleniyor, sonra üçüncü bir kez kalkılıp kapının kilitli olup olmadığına bakılıyor. Dışarı çıkmalar gittikçe azalıyor. Sigara bitiyor, ikisinden biri sigara almak için çıkmak istiyor, fakat sonra birlikte çıkıyorlar.

YARGIÇ Ya sincaptan gelen mektuplar?

İYİ TANRI Yığınla. Mektuplar biriktikçe birikiyor. Billy ile Frankie ise koridorda dans ederek volta atıyorlar ve anahtar deliğinden içeri bakıyorlar.

Otelin Koridorunda

BILLY Kimsenin bilmemesi ne kadar iyi!

FRANKIE Ancak başımı ağrıtmazsa erdemdir bilgi.

BILLY Budala şair. Kız için ne düşünüyorsun?

FRANKIE Kızı şeytan alsın!

BILLY Peki ya erkek?

FRANKIE O aslında kurnaz biri, ama yine de yakalandı. Kurnazsın kurnazlığına, ama başa çıkamazsın bu kötü dünyayla!

BILLY Söyle artık, erkek için ne düşünüyorsun?

FRANKIE İspanyol işkencesi.

BILLY İspanyol işkencesi mi?

FRANKIE Gülmekten öleceksin. Bu işkencenin yanında parmak mengenesi hiç kalır. Tırnakların altına yanan tahtalar sokmak ise sömürgelerde memurların vakit öldürmek için oynadıkları oyun gibidir. Kırbaçlanmak ise bu işkenceyle karşılaştırıldığında, ancak zevk verebilir. Gel, kulağına söyleyeyim.

(Anlaşılmaz bir şeyler fısıldar.)

BILLY Vay be!
FRANKIE Yani?
BILLY Tamam.
FRANKIE O zaman oldu bu iş. Eğer sert ustamız da onaylarsa.

Mahkeme Salonunda

YARGIÇ Artık ortaçağda değiliz.
İYİ TANRI Hayır. Yeniçağın başındayız. Ya da son çağın. Herkes istediği gibi düşünebilir.
YARGIÇ Bu, dayanılmaz bir sıcak. Ve hava da kararmaya başladı bile.
İYİ TANRI Sanırım siz de günümüz insanlarının çoğu gibi tek tek öldürmelerden değil, ama kitlesel kıyımlardan yanasınız. Oysa ben, kendileriyle kitle arasında mesafe bırakan tek tek bireyler yüzünden eski moda bir yöntem geliştirmek zorunda kaldım; bu nedenle de bana acınacağını pek sanmıyorum.
YARGIÇ Kim acıyacak? Ve neden?
İYİ TANRI Bir noktayı düzeltmem gerekiyor. Ben, suç ortaklarımın sapkın hayal güçlerini yalnızca yönlendirdim ve kendi istediğim doğrultuda kullandım; soğukkanlı yaradılışıma böyle bir hayal gücü itici geliyordu. Böyle sapkınlıklara yalnızca ilkel yaradılışta olanlarda rastlanır. Öldürme tutkusu, bana yabancıdır.
YARGIÇ Yani inkâr mı ediyorsunuz?
İYİ TANRI Yapılan, haklıydı.
YARGIÇ İnkâr ediyorsunuz! O halde neden acınsın?
İYİ TANRI O halde: Acıma yok.
SESLER
İYİ ÖĞÜT PAHALI DEĞİL ARTIK
ALAYSA DAHA UCUZ YA YAP YA ÖL!
BÜLBÜLLERE ACIMAK YOK
BİR DÜŞÜN OLUP BİTENLERİ

YÜRÜYÜN GÖNÜLLÜLER ÖNE ÇIKSIN
ÇAKALLARLA KURTLAR ARKADAN
BİR BARIŞIN ENDERDİR YALNIZ GELDİĞİ
ZAMAN VARKEN ACIMAK YOK
SERT ÖNLEMLER DAHA SERT
BÜTÜN ENGELLERİ YIKIN
GİDERKEN YANINDA GÖTÜREMEZSİN
DUR! IŞIKTA BAKILSIN: DUR!

30. Kattaki Odada

JENNIFER Kurtar beni!

JAN Böyle mi oldun? Sonunda böyle mi oldun? Günlük tutan, iyi geceler öpücükleri, otomobil öpücükleri veren, kolunun altında Truman'la ve içi çiziktirmelerle dolu defterlerle gezen, hoşunuza gitti mi, diye soran, pembe tenli bir kız, bu hale mi geldi? – Bütün binalara neden yangın merdiveni konmuş: Yangın çıktığında insan kendini kurtarabilsin diye; bütün odalarda neden yangın söndürücüler var: İnsan ateşi söndürebilsin ve kendini kurtarabilsin diye.

JENNIFER Kurtar beni! Senden ve benden kurtar. Artık birbirimizle savaşmamamızı ve sana daha uysal davranmamı sağla.

JAN Ağlıyor musun? Ağlasana!

JENNIFER Delirdik mi acaba, ne dersin?

JAN Belki.

JENNIFER Beni hor mu görüyorsun?

JAN Biraz. Sana yönelik şaşkınlığımı ayakta tutacak kadar. Ama kendime de şaşırıyorum.

JENNIFER Bugün gidecek misin?

JAN Hayır.

JENNIFER Ama bunun yalnızca bir erteleme olduğunu biliyorum, sürekli bir erteleme. Neden?

JAN Sorma! Belki bir şey beklediğim için. – Fakat merakına ne oldu? Bana çok başka sorular sormak ve kafamda olduğuna inandığın sorulara yanıtlar vermek istiyordun.

JENNIFER Evet, evet. Artık konuşalım ve sakin sakin uzanıp yatalım. Anlat!

JAN Çocukluğumdan mı bir şeyler anlatayım? Yoksa ülkem, kentim, annem, babam, teyzelerim ve halalarım, amcalarım ve dayılarım, okul günlerim, asık suratlı öğretmenler, tebeşir savaşları ve başarılan sınavlar üzerine mi bir şeyler dinlemek istersin? – Doğdum ve hemen sonra artık iş işten geçmişti.

JENNIFER Evet. Belki de aptalca benimkisi... ama yine de her şeyi bilmek zorunda olduğumu düşünüyorum.

JAN Ayrıca sana hangi düşünceleri ve anlayışları denediğimi, şimdi düşüncesizliğim karşılığında ne kadar para kazandığımı ve ne gibi olasılıkların bulunduğunu da anlatabilirim. Ya da ülkeyi, dağlarını, elma ağaçlarını, sınırlarının son durumunu anlatabilirim. Ne var ki siz, bu konu açıldığında hep Avrupa'dan, Avrupalılardan söz ediyorsunuz. Bu durumda ben nasıl cimri davranıp, elma ağaçlarımızdan söz ederken, var olabilecek çam ağaçlarına ve kumsallara değinmeden geçebilirim. Üstelik bütün bunlar artık çok uzakta ve benim için pek önem taşımıyor.

JENNIFER Ve... fakat...

JAN Başka bir şey mi var?

JENNIFER *(Kısık sesle)* Geçmişteki ötekiler. Peki ya ben, şimdi ne ifade ediyorum?

JAN *(Bir an düşündükten sonra)* Seni bu kadar mı ürküttüm ki, bunu ancak şimdi soruyorsun? Yani o kaçınılmaz ve herkesin beğendiği soruyu. Buna hazırlıklıyım. Ama sen neyi amaçlıyorsun bunu sormakla? Şimdi kalkıp sana bir sürü ya da birkaç kadından, düş kırıklıklarından –adı budur, değil mi?– söz edebilirim; veya unutulmaz yaşantılardan. Bu bağlamda kullanılan sözcüklere hiç yabancı değilim ve geçmiş için birbirinden farklı birkaç metin tasarladım. Öyle, aklıma estiği gibi. Örneğin bir trajik metin var, sonra bir hafif metin, biri kırmızı kurdeleli, bir başkası ise istatistik yerine geçebilir. Ama beni bütün bunlardan esirgesen daha iyi olmaz mı?

JENNIFER Evet. Yalnız bana yazmayacağın mektuptan söz ettiğinde, şöyle demiştin: "En iyisi mektubunu postrestant olarak gönder, ama bunu sana daha sonra açıklarım..."

JAN Herhalde kendimi ele vermek istedim. Çünkü şimdi beni gerçekten ötelerde bekleyen biri var. Zaten bekleyen biri hep olur. Ya da olay, hiç başlamamalıdır. Çünkü insan elden ele geçirilir, bir öncekinin yerini bir başka ilişki alır, insan yataktan yatağa taşınır durur.

JENNIFER Geri döndüğün zaman ne söyleyeceksin?

JAN Hiç.

JENNIFER *(Acıyla)* Yani hiçbir şey olmamış gibi mi?

JAN Bunu demek istemedim. Oraya geri döneceğimi söylemek istiyor bile değilim. Ama ne olursa olsun, gerçek şu ki söylenecek bir şey yok.

JENNIFER Böylesi daha kolay olduğu için. Evet, her şey o kadar kolay, o kadar kolay ki!

JAN Ağlasana hadi! Ama unutma ki, sen de kimseye söyleme demiştin.

JENNIFER Evet, çünkü sincaplardan gelen mektuplarda öyle yazılıydı.

JAN Onlar ne yazdıklarını biliyorlardır.

JENNIFER Peki ya bilmiyorlarsa! – O zaman seni hiç tanıyamayacağım demektir.

JAN Zaaflarımı ve onların yanı sıra elimden kaçmış birkaç iyi işi bilmek, sana ne kazandırırdı ki? Ben senin hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum, seni geçmişlerinden koparmak istiyorum. Yürüdüğün, hareket ettiğin, baktığın, beni izlediğin, boyun eğdiğin ve artık söyleyecek bir şey bulamadığın zaman, kimliğini hiçbir belgeyle yapamayacağın açıklıkla kanıtlamış oluyorsun. Kim olabileceğini düşünüp ürpermiyorum. *(Değişik ve hakareti andırır bir ifadeyle.)* Ama ortak bir zemin bulmaya çalışabiliriz, eğer senin için değerli olan buysa.

JENNIFER Öyle demek istemedim!

JAN Örneğin otomasyon hakkında, fiziksel girişim, kuantum değişimleri ve entersübjektif doğrulama hakkında neler biliyorsun?

JENNIFER Öyle demek istemedim!

JAN Ya nükleer değişimler, psikopatoloji ve paleolitikum konularında neler söyleyebilirsin?

JENNIFER *(Korkuyla)* Lütfen yapma!

JAN Demek bu konularda konuşamayacağız.
JENNIFER Hayır...
JAN Ama belki başka konular bulabiliriz, ne dersin?
JENNIFER Hangi konuda istersen. Çaba harcayacağım.
JAN Neden çaba harcayacaksın?
JENNIFER Sana daha çok yaklaşabilmek için.
JAN Bir düşünceni açıklayabilir misin?
JENNIFER Hangi düşüncemi?
JAN Bunu ben sana soruyorum.
JENNIFER Bu senin için bu kadar önemli mi?
JAN Hayır. Yalnızca bir saptamada bulunmak istedim, bir düşüncen yoksa, çaba harcaman neye yarar gibilerinden.
JENNIFER Beni kendinden uzaklaştırma.
JAN *(Gittikçe daha uyanık ve alaylı bir ifadeyle)* Paylaşmanın başka yolları da var. Örneğin tiyatrolara gidebiliriz ve perde aralarında başarılı sahneler konusunda görüş alışverişinde bulunabiliriz.
JENNIFER Hangi oyundan söz ediyorsun?
JAN Seninle birlikte hiçbir zaman görmeyeceğim bir oyundan.– Peki ya müziğe ne dersin. Zaman bulduğumuzda, kompozisyonuyla insanda hayranlık uyandıran, önemli bir piyano konçertosunu dinleyebiliriz.
JENNIFER Yani ciddi müzik!
JAN Ya da, böyle yürümezse eğer, galerileri gezip gözlerimizi zorlayarak renkleri yakalamaya çalışırız. Böyle de yürümezse, sen yemek pişirmeyi öğrenirsin ve beni çorbalarla, soslarla, tatlılarla oyalarsın. Sinema, akşamlar için bir kaçış olabilir. Bakışlarımızı beyaz perdeye diker ve gevşeriz. İnan bana, bizi bir arada tutabilecek bir şeyler mutlaka buluruz. Örneğin çocuklar, sıkıntılar ve kötü hava gibi. İnan bana!
JENNIFER Ben hepsine razıyım.
JAN *(Öfkeli)* Ben de.
JENNIFER Öfke sana yakışıyor.
JAN Şu anda öfkeli değilim. Tek istediğim, bütün yıllardan ve o yıllara ait bütün düşüncelerden kaçmak; adı ben olan yapıyı yıkıp, hiçbir zaman olmadığım öteki olmak.
JENNIFER Güzel bir insansın ve zaten şimdi hiç olmadığın gibisin.

JAN Sana bir şey daha söyleyeceğim: Bunu bizim yaşamamız olanaksız.
Sen benim olacaksın, ben senin.
Güvene karşılık güven.
Haydi geleceği düşünelim.
İyi dost olalım. Dostluğumuzu sürdürelim.
Birbirimizi koruyalım, destekleyelim.
Birer teselli olalım. Birer teselli olalım.
Sen, benim için teselli olmayan ilk insansın. Dostlarıma ve düşmanlarıma, beni felce uğratmalarına ve sabrımı kötüye kullanmalarına karşın dayanabiliyordum. Her şeye dayanabiliyordum. Ama sana dayanamıyorum.

JENNIFER Sen güzel bir insansın ve sana tapıyorum. Omzunu öpüyorum ve bunu yaparken başka hiçbir şey düşünmüyorum. Bunun adı çaresizlik midir?

JAN Evet. Ama bu yalnızca ilk saldırı, kopmak istemeyen bir zincire yöneltilmiş ilk darbe. Kulak ver. Zincir şimdiden şıkırdıyor ve sonunda, hiç ses çıkartmadan koptuğu takdirde senin aklına yine bir şey gelmeyecek. Ama o zaman dünyanın yasası da artık sırtımıza binemeyecek.

İyi Tanrı'nın Bürosunda

BILLY İkisi artık daha fazla sürdüremezler. Gözleri bulanmaya başladı bile. Yarım yamalak bakıyorlar. Günah işliyorlar.

FRANKIE Şimdi açılmalı kartlar. Ne diyor son açılanlar? Ustamız ne diyor?

BILLY Beklememizi. Onları beklememizi.

(Bir tırmalama sesi.)

BILLY Cephane dolabını tırmalayıp durma. Yoksa ustadan patilerine sopa yersin.

FRANKIE Ama çok kaşınıyor.

BILLY Onlara bir mektup daha gönderelim mi?

FRANKIE Gönderelim, fakat şöyle nabız atışlarını hızlandırıcı, tansiyonu yükseltici bir mektup olsun. Canları cehenneme.

BILLY Ne yazalım?

FRANKIE "Kimseye söyleme."

BILLY Elbette.

FRANKIE Hırsımdan kuyruğumu ısıracağım. Aklıma hiçbir şey gelmiyor.

BILLY Haydi ısır!

FRANKIE Ay! Ay! Ay!

BILLY Hâlâ bir şey gelmedi mi aklına?

FRANKIE Buldum!

BILLY Herhalde uygun bir şeydir.

FRANKIE Daha yükseğe çıkmaları gerekiyor.

BILLY Bir fıstık ister misin?

FRANKIE Fıstıklarını kendine sakla! Son katta bir oda boşaltılmalı. Kartoteği ver! Kim kalıyor şimdi yukarda?

BILLY Ne kadar yüksekte? 57. katta mı? Orası zaten son kat.

FRANKIE Ver bakayım! Bay Falanfilan. Deneyelim.

BILLY Nasıl yapacağız?

FRANKIE Odayı boşaltmak zorunda. Sıçrayarak gideceğiz. Ben bir hamlede göğsüne atlayacağım. O da korkudan bavullarını toplayacak.

BILLY O çıkacak, ötekiler yerleşecekler. Peki sonra?

FRANKIE Sonra boşlukta gibi olacaklar ve boğucu havayla yaşamak zorunda kalacaklar. Yer, ayaklarının altından kayıp gidecek. Başlarının döndüğünü hissedecekler. Ve çok güzel olan yeryüzünü böyle *(ıslık çalar)* ıslıklayacaklar. *(Tekrar ıslık çalar.)*

BILLY Çok güzel. Böylece daha çabuk olur.

FRANKIE Ah, ne kadar iyi!

BILLY Evet, benim, yani Billy'nin–

FRANKIE Ve benim, Frankie'nin–

BILLY Uysal, ürkek–

FRANKIE Çevik sincap olduğumu kimsenin bilmemesi.

Mahkeme Salonunda

YARGIÇ Gerçekten de son katta kalmakta olan bir adam, şu ya da bu nedenle odasını boşalttı.

İYİ TANRI Kapıcı, ikisinden almış olduğu bahşişi hatırlayarak odalarını değiştirdi. Yukarki odanın tuhaf bir manzarası vardı. Aşağılarda sanki bir anda terk edilivermiş bir dünya uzanıyordu. İnsan bir bakışta ayı, hemen ardından da güneşi yakalayabilirdi. Uzaklarda deniz, rahatça görülebilecek şekilde dalgalanıyor, gemileri ve dumanları dünyanın başka yerlerine götürüyordu.

YARGIÇ Bu taşınma, aslında yalnızca bir manevraydı! Yukarda daha az dikkat çekerek hareket edebileceğinizi mi düşündünüz?

İYİ TANRI Hayır, sadece daha çabuk hareket edebilecektim. Ben yalnızca akışı, zaten önlenemeyecek olayların akışını hızlandırdım. Ayrıca artık hemen hiç parasız kalmış olmalarına üzülüyordum. Onları dikkatlerini dağıtabilecek sıkıntılardan korumak istiyordum. Yukarı katlardaki odaların ne kadar pahalı olduğunu bilirsiniz.

YARGIÇ *(Önemsemez bir ifadeyle)* Demek işin içine acıma da karıştı. Evet, biliyorum. *(Sayfayı çevirir.)* Şimdi son geceye geliyoruz, öyle değil mi?

İYİ TANRI Son günden önceki ve dünyanın en son gecesiymiş gibi bastıran gece. Ateş gibi sıcak bir gece. Vantilatör âciz kalmıştı.

YARGIÇ Tıpkı bugün olduğu gibi.

İYİ TANRI Buz, insan bardağını dudaklarına götüremeden eriyordu.

YARGIÇ Peki akıllarına bir şey gelmedi mi?

İYİ TANRI Mektup almışlardı ve yazılı olanlara kelimesi kelimesine inanıyorlardı.

57. Kattaki Odada

JENNIFER Düşün bir kez. Yine bir işaret. *(Sevecen bir ifadeyle.)* İyi yürekli, sevgili sincaplar.

JAN Akşam vakti taşınmak. Sanki gecenin kucağına taşınmak gibi.

JENNIFER Saç fırçamı seninkinin yanına koyacağım. Kitaplarını yerleştireceğim. Ceketini eteklerimin yanına asacağım. Her şeyi sanki hep böyle kalacakmış gibi yerleştirmek istiyorum. Ne güzel bir an! Sessiz gece,bu nemli sıcak, yukardan gördüğümüz parıltılı ada ve o adaya, hiç kimsenin onuruna olmamak üzere, daha fazla parıltı katmak için burada söndüreceğimiz ışık – bütün bunları sonsuza kadar belleğimde tutmak istiyorum.

JAN Gel! Tutmakta olduklarını bırak ellerinden. Her şeyi sonrasız bırak. Hangi eylem ve boylam derecesinde bulunduğumu hiçbir zaman bugünkü kadar bilemeyeceğimi, her şeyin temelinin ne olduğunu da yine hiçbir zaman bu düşünülebilecek en gelişigüzel odada olduğu kadar iyi bilemeyeceğimi hissediyorum. Yeryüzünün nerede azaldığı, tam bu noktada duyulabiliyor. Burada mekân var. Ve sen beni, bir yabancıyı, burada konuk ediyorsun.

JENNIFER Uzaklardan geldiği ve uzaklara gitmek zorunda olduğu için, yatağını yapıyorum ve su testisini yanına bırakıyorum.

JAN Ama o, hâlâ kimi karanlıkların içinde sendeliyor ve yolunu bulamıyor. Şivesi kaba olduğu için bir yabancıymış izlenimini uyandırıyor ve henüz güven aşılayamıyor. Şimdi beni sana açıklayacak bir haritam olsun isterdim: Bu haritada benim o kum renkli bütün çöllerim, beyaz tundralar, bir de henüz kimsenin ayak basmadığı bir bölge bulunmalı. Ayrıca, yüreğimdeki soğuk gölün akıp gitmeye başladığını anlatan yeşil bir çizim de olmalı.

JENNIFER Nihayet. Nihayet.

JAN Ve senin içindekileri öğrenebileceğim bir kitabım olsun isterdim. İklimi, bitki örtüsünü, hayvanları, hastalıklarına neden olan mikropları, onların senin kanında dolaşan sessiz, ama kararlı hasımlarını, öpücüklerimle kendime çekeceğim en küçük canlıları öğrenebileceğim bir kitap. Şimdi olanı, akşamları vücudun ışıklarla donandığında, sımsıcak ve heyecanla bir şenlik için hazırlandığında, gözler önüne serilen manzarayı bir kez görmek isterdim. Ve şimdiden görüyorum bile: Saydam yemişler ve değerli taşlar, yakutlar,

parıldayan madenler. Büyülü bir evrenden farksız kan damarları. Bunları görmek. Bunlara bakmak. Her şeyin kesit kesit ortaya çıkması. İncecik et kesitleri, bileklerini saran o beyaz ve ipek gibi deriler, gerginlikten arınmış kaslar, güzelce parlatılmış kemikler ve açıktaki kalça kemiklerinin yuvarlaklarının cilası. Göğsünün içindeki o dumanlı ışık ve oradaki kaburga kemiklerinin güzel kıvrımları. Bütün bunları görmek, bütün bunlara bakmak.

JENNIFER Senin için keşke bundan da fazlasını yapabilsem, kendimi senin için bütünüyle açıp, her zerremle, hani hep denildiği gibi, etimle ve kemiğimle sana ait olabilsem.

JAN Ve sonra seni duymak. Kulağımı sana dayamak; iç dünyandaki fırtınaların sesi hiç kesilmediği için; ciğerlerinde bir yükselip bir alçalan bir rüzgâr dalgası bulunduğu için; sonra kalbinin bölmelerindeki akışın gürültüsü, yutkunduğunda çıkan ürkek ses, uzuvlarından gelen, sanki hayaletlerden yansıyan çatırtılar.

JENNIFER Dinle beni. Çünkü senden gizlediğim bir sırrım olamaz.

JAN Ama bütün bunları yapabilecek miyim? Biliyorum, kıskançlık bana pençelerini geçirecek ve bir daha bırakmayacak, ta ki ben, tanımak istediğim her şeyi tanıyana kadar. Gizemli renkleri, hücreler arasındaki gizli geçitleri, dokulara serpilmiş tuzları, içindeki larvaları ve minicik ışıkları, çoktan unutulmuş söylencelerin tasvirlerini yansıtan mozaik zeminleri. Süngerden ve ilikten oluşma bütünü. Adı sen olan, hayatın bir israfıyla oluşmuş, ama hiçbir ad bırakmaksızn zamana karışacak o yapıyı.

JENNIFER Yoksa daha şimdiden zaman olup geçiyor muyum? Öyleyse eğer, bu senin yüzünden olmuyor mu?

JAN Çünkü zaman çok az yeryüzünde. Çünkü her şey bulunduktan ve formüllere bağlandıktan sonra, o parlak gözlerinin cilasını ve tenin boyunca uzanıp giden sapsarı stepleri ben hâlâ anlayamamış olacağım. Her şey bilindikten, yaratıldıktan ve yeniden yıkıldıktan sonra, ben hâlâ senin bakışlarının labirendinde baştan çıkmayı sürdüreceğim. Ve nefes yollarından yükselen hıçkırık, beni hâlâ başka hiçbir şeyin yapamayacağı kadar etkileyecek.

JENNIFER Zaman çok az. Çok, çok az.

JAN Ve işte bundan ötürü senin iskeletini, daha iskeletken kucaklamak istiyorum: ayağındaki bu zincirin şakırtısını tarihsiz bir günde duymak istiyorum. Solan yüreğini bir gün dönüşeceğin bir avuç tozu, dağılan ağzıma doldurup onlarla boğulmak istiyorum. Ve kendi hiçliğimle, senin dönüşeceğin hiçliğin her zerresine egemen olmak istiyorum. Tek dileğim, bütün günlerin en sonuncusuna kadar yanında olabilmek ve seninle yuvarlandığımız bu uçurumun dibine varmak. Seninle bir son istiyorum, anlıyor musun, seninle bir son. Ve aşkın bitmesine her an ve sonuna kadar başkaldırmak istiyorum.

JENNIFER Benim sonum. Sonuna kadar anlat.

JAN Daha başlangıçtan aşağılık bir yan var bu işte; hiçbir tanrıtanımazlığın boy ölçüşemeyeceği kadar aşağılık bir yan. Nedir, adına aşk denen o ateşten yazıyla kendimizi aldattığımız? Ne zaman yaklaşsak, sönüverdiğini gördüğümüz o ateşle ne yapıyoruz biz? Kim haykırdı Tanrı artık öldü diye? Tanrının o gök gürültüleriyle dolu boşlukta yitip gittiğini ya da aslında olmadığını söyleyen, kimdi? Azıcık bir zamana sığdırılmış bunca yakınma, yine de çok az değil mi? Aslında bir hiç uğruna paralamaktayız yüreklerimizi, bu acınası yakınmalarla boşluğu doldurmak uğruna ve sen de bunun için ölüyorsun! Hayır. Sev beni sev ki, uyuyup seni sevmeyi kesmek zorunda kalmayayım. Beni sev ki, artık bir şeyler anlaşılabilsin. Çünkü seni neden sımsıkı tutamayayım, sana işkence edemeyeyim ve sendeyken, her şeyden kuşku duyamayayım? Senin bende kalmanı, benim olmanı sonrasız isterken, bunun süresi ve ne zamanlar olacağı konusundaki kararı neden dikte ettireyim? Şimdi seni terk etmek istemiyorum, seni düş dünyalarında, kendimi de uykunun dünyalarında aldatmak istemiyorum. Ben, daha önce hiç olmamış bir şeyi, son denilenin hiç gelmemesini istiyorum. Ve geriye yalnızca bir yatak kalacak: Başucunda buz dağlarının birbiriyle çarpıştığı, ayakucunda da birilerinin ateş yaktığı bir yatak. Ve her iki uçta melekler değil, ama tropik ülkelerden gel-

me hayvanlar, papağanların alaylı gülüşleri ve açlık ülkesinde yetişme cılız sarmaşıklar bulunacak. Uyuma ne olur.

JENNIFER Artık uyumayacağım. Artık seni bırakmayacağım.

JAN O halde gel. Senden yana ve her şeye karşıyım. Şimdi artık zamana karşılıklar başlamakta.

Mahkeme Salonunda

YARGIÇ Söz konusu olan nedir?

İYİ TANRI Bir başka durum. Bir sınır aşma durumu. Ne sizin, ne de benim hesaba kattığımız bir olay.

YARGIÇ *(İhtiyatlı bir tonda)* Biz burada çok çeşitli olaylar gördük.

İYİ TANRI Siz yalnızca benimle ilgilisiniz. Olayla ise bir ilginiz yok.

YARGIÇ Büyük konuşmalar. – Yani şimdi iddianıza göre Ellen Hay olayının, Bamfield olayının, başka deyişle sizin–

İYİ TANRI Benim? Evet, benim?

YARGIÇ Öldürülen bütün öteki insanların öyküleri arasında benzerlik mi var?

İYİ TANRI Bunu iddia edemem. Her öykü bir başka dilde gerçekleşti. Her biri, sözcüklerin tükendiği yere varana kadar farklı çizgileri izledi. Ayrıca her birinin içinde bulunduğu zamanlar da farklıydı. Ama yakından ilgilenmemiş olanlar, öyküler arasında benzerlik bulabilirler. Tıpkı sonunda bütün iki bacaklıların da birbirlerine benzemeleri gibi. Ama hepsinin de, artık dünyada hiçbir destek bulamamak için bütün doğal desteklerden kurtulma gibi bir eğilimi vardı. Suçun her zaman öldürende aranmaması gerektiğini, bazen de öldürülenin suçlu olduğunu söylemezler mi?

YARGIÇ Olayları tersyüz etmeye, sözcükleri saptırmaya kalkışmayın.

İYİ TANRI Böyle bir şey yaptığım yok. Tek istediğim, o ikisinin sonunda hiçbir şeye inanmaz olduklarını ve benim de iyi niyetle hareket ettiğimi size anlatmak.

YARGIÇ Siz mi iyi niyetliydiniz!

İYİ TANRI Neye inandığımı bilmek ister misiniz? Ben, herkes için ve bütün günler için geçerli olan, tek tek her günün yaşanabildiği bir düzene inanıyorum. İçinde bütün duyguların ve düşüncelerin yer bulabildiği bir büyük geleneğe ve onun gücüne inanıyorum; bu geleneğin düşmanlarının ölümüne inanıyorum. Ben, aşkın dünyanın karanlık yarısında bulunduğuna, her suçtan, her kâfirlikten daha yıkıcı olduğuna inanıyorum. Ben, aşkın ortaya çıktığı her yerde, tıpkı Yaradılış'ın ilk günündeki gibi bir kargaşanın doğduğuna inanıyorum. Aşkın masum olduğuna ve yıkıma sürüklediğine inanıyorum; aşk, yoluna ancak suçla birlikte ve insanı sonunda dünyanın bütün yargıçlarının önüne sürükleyerek devam edebilir. Ben, âşıkların adil bir sonuç olarak havaya uçtuklarına ve hep uçmuş olduklarına inanıyorum. Belki de orada burçlara yerleştirilmişlerdir. Siz söylemediniz mi, erkek kadını gömmedi diye? Siz söylemediniz mi?

YARGIÇ Ben söyledim.

İYİ TANRI O halde ben yalnızca yinelemiş oluyorum. Gömülmedi. Anlayın. Yerleştirildi. Burçlara.

YARGIÇ *(Olağan bir tonla)* Siz, hastalıklı bir hayalcisiniz. Herkes size kendi deneyimlerinden yola çıkarak mutlu çiftlerden söz edebilir. Gençliğinizde arkadaşlık ettiğiniz, ama sonradan bir doktorla evlenen kız. Sonradan beş çocuk sahibi olan eski komşular. Bir ciddiyete, yaşam ve birbirleri uğruna ihanet eden iki üniversite öğrencisi.

İYİ TANRI Saymakla bitmez, kabul ediyorum. Ama başlangıçta özgürlüğe bir kaçamak yaptıktan sonra sezgilerini kanıtlamış insanlarla kim ilgilenecek. Başlangıçtaki bir avuç ateşi sonradan denetim altına almış, onu yalnızlığa karşı bir ilaca, bir arkadaşlığa ve ekonomik bir yarar ortaklığına dönüştürmüş olanlarla. Artık toplum içersinde kabul edilebilir bir statü yaratılmıştır. Her şey denge ve düzen içersindedir.

YARGIÇ Başka türlüsü olası değildir ve zaten yoktur.

İYİ TANRI Ben kökünü kuruttuğum ve öldürdüğüm için. Huzur ve güven olabilsin diye yaptım bunu, aynı zamanda da siz burada rahatça oturup parmak uçlarınıza bakabilesiniz

diye, olayların akışı, bizim yeğlediğimiz akış olarak kalabilsin diye yaptım.

YARGIÇ Ama iki yargıç olamaz, tıpkı iki ayrı düzenin olamaması gibi.

İYİ TANRI O zaman herhalde siz benim safımdasınız, ama ben bunu henüz bilmiyorum. O zaman belki de benim safdışı edilmem değil, fakat aslında sözü edilmese daha iyi olacak bir şeyin dile getirilmesi amaçlanmıştı. Ve o zaman iki düzenleyici aslında bir bütündü.

SESLER

BİR YILDIZLA SAMANYOLU OLMAZ
DÜMEN KIRIP TEMKİNLİ KURNAZLIK GÖSTERMELİ
BİR KENARDA TADIMLIK ZORBALIK BULUNDURMALI
FÜZELER DAHA ÇEVİK BOMBALAR DAHA GÜÇLÜ
AĞIR SUYUN KOKUSU DAHA ÇOK ÇIKMALI
ERİYİN DAĞILIN DÜNYAYI ERİTİN
GONGLAR SAAT SIFIR SIFIRI VURDUĞUNDA
DARBELER ALTINDA YÜKSELİP ÇÖKÜN
YAPAMAZSIN UNUTMA BUNU
İŞİ KISA KES VE TATLILIKLA BAĞLA
SIRIT VE DAYAN OLANLARA – DUR!

57. Kattaki Odada

JAN Kabulleniyor musun? Dayanabilecek misin? Adına "ayrılık" denmesine ve bize göre bir sözcük olmamasına karşın?

JENNIFER Beni tek ürküten şey, hâlâ burada olman ve son anlar yaklaşırken sana bakmak zorunda kalmam. Biraz sonra bir hiç olacağım. Keşke bitse. Acı çekmesem. Artık kendimi çekmesem. Her şeyi söyleyebilir miyim?

JAN Her şeyi. Her şeyi söyle.

JENNIFER Artık bana dokunma. Bana fazla yaklaşma. Yoksa bir kav olacağım.

JAN Nereye kadar çekileyim?

JENNIFER Kapıya kadar. Ama kapının tokmağını daha tutma.

JAN *(Uzaktan)* Ben...

JENNIFER Artık benimle konuşma. Ve bana son bir kez sarılma.

JAN Peki ne yapayım?

JENNIFER Şimdi kapının tokmağını bastır ve dönmeden git. Bana sırtını dönme. Gözlerimi kapayacağım ve yüzünü artık görmeyeceğim halde.

JAN Ama yapamam...

JENNIFER Artık bana acı çektirme. Hiçbir ertelemeyle acı çektirme.

JAN *(Oda boyunca yürüyüp geri döner)* Artık asla gidemem.

JENNIFER Hayır. Dokunma bana!

JAN Asla gidemem. Baksana bana. Bir daha asla gidemem.

JENNIFER *(Ağır ağır diz çökerken)* Doğru. Asla.

JAN *(Dehşet içinde)* Ne yapıyorsun? Yapma bunu!

JENNIFER Yani önünde diz çöküp ayaklarını öpmeyeyim mi? Bunu hep yapacağım. Ve nereye gidersen git, üç adım arkandan yürüyeceğim. Sen yediğin zaman yiyecek, sen içtiğinde içeceğim. Sen uyurken, başında bekleyeceğim.

JAN *(Kısık sesle)* Ayağa kalk, sevgilim. Şimdi pencereyi açıp gökyüzünü içeri alacağım. Şimdi ben giderken, bekleyeceksin ve artık ağlamayacaksın –bileti geri vermek ve gemiyi buradan sonrasız uzaklaştırmak için gideceğim. O en hızlı giden, ateş kırmızısı taksiye bineceğim. Artık zaman geldi. Tek bildiğim şey, burada seninle yaşamak ve ölmek istediğim; seninle yeni bir dilde konuşacağım; artık hiçbir mesleğim olamaz, hiçbir işi kovalayamam, asla yararlı olamam; her şeyle ve herkesle köprüleri atmak istiyorum. Ve bundan böyle dünyadan bir daha hiç tat alamazsam eğer, bu yalnızca sana ve sesine ait olduğum için böyle olacaktır. Ve sana, böylesi eski bir gelenek olduğu için, yeni dilde aşkımı ilan edeceğim ve sana "ruhum" diyeceğim. Bu, bugüne kadar hiç duymadığım, ilk kez şimdi bulduğum bir sözcük ve seni kesinlikle aşağılamıyor.

JENNIFER Ah, kimseye söyleme bunu.

JAN Ruhum, sana olan aşkımdan ötürü çılgına döndüm, o kadar. İşin başı ve sonu, bundan ibaret...

JENNIFER Eski bir gelenek: Sen bana aşkını ilan ettiğinde. Ben de seni sevdiğimi itiraf edeceğim. Ruhum –

JAN Ölümsüz ya da değil: Artık bunun Eveti yok.

İYİ TANRI Evet, havaya uçmak zorundalar, iz bırakmaksızın, çünkü hiç kimsenin ve hiçbir şeyin onlara fazla yaklaşmasına izin verilemez. Onlar, arada sırada bulunabilen ender elementler gibidirler, her şeyi parçalayıp dünyanın varlığını tartışılır konuma sokan ışın gücüne ve yakıcı güce sahip o çılgın maddelere benzerler. Geride bıraktıkları anılar bile bir zamanlar dokunmuş oldukları her yere mikrop saçmaya yeterlidir. Bu yargılama, bir örneği daha bulunmayan bir yargılama olacak. Mahkûm edildiğim takdirde bu, herkesi tedirgin edecek. Çünkü burada sevenler, ölmek zorundalar, aksi takdirde hiç varolmamış olacaklar. Ya ölmeye zorlanacaklar, ya da yaşamayacaklar. Şimdi bana itiraz edilecek ve denilecek ki, bu duygu karışıktır, çıkmaza götürür. Ama bu bir duygu değil, yalnızca bir yıkılış! Ve bunun çıkmaz denecek bir yanı yok. Ve şimdi önemli olan, kaçamağa sapmak, uyum sağlamak! Cevap verin – nasıl doğru buluyorsanız. Cevap verin!

YARGIÇ Evet.

İYİ TANRI Bu evetin arkasından artık hiçbir şey gelemez. Bu cevabı aldıktan sonra, gidip yaptığımı bir kez daha yapardım.

57. Kattaki odada

JENNIFER Girin.

İYİ TANRI Yalnız mısınız?

JENNIFER Evet. Buyrun.

İYİ TANRI Bir paket bırakmak istiyordum. Sizin için ısmarlandı.

JENNIFER *(Hareketsiz)* Haberim yok.

İYİ TANRI Size bir sürpriz olacakmış.

JENNIFER *(Zayıf bir sevinç belirtisiyle)* Bir armağan, öyle mi?

İYİ TANRI Buraya bırakabilir miyim? Ve siz de merak göstermeyeceksiniz ve yalnız kalmayıncaya kadar bekleyeceksiniz, tamam mı?

JENNIFER Ah evet, kesinlikle. Meraklı değilim. Artık bekleyebilirim. Bekleyebilirim.

İYİ TANRI *(Değişik bir ifadeyle)* Neredeyse döner.

JENNIFER Evet, neredeyse. Yalnızca... *(sözünü yarıda bırakır)*... Kısa bir süre için gitti, acele ediyor, oysa artık acele edecek bir şey kalmadı. Çünkü bugün, sürprizlerle dolu bir gün. *(Susar.)* Özel bir gün, anlıyor musunuz?– Teşekkür ederim.

(Sessizlik)

JENNIFER Teşekkür ederim. Gitmiyor musunuz?

İYİ TANRI *(Hareketsiz)* Bana teşekkür mü ediyorsunuz?

JENNIFER Evet. *(Fısıltıyla)* Ama şimdi yalnız kalmalıyım. Anlayın beni. Çünkü bu akşam, onu benden uzaklaştıramayacak bir gemide denize açılıyor ve çünkü ben ondan sonra mutluluktan giysilerimi parçalayacağım. Lütfen gidin, çünkü kimseyle konuşmamam gerekiyor. Seviyorum. Kendimde değilim. İçim aşkın ateşiyle yanıp kavruluyor ve ben, onun burada olacağı ve hâlâ olmadığı zamanı yakıp aşka dönüştürüyorum. Bu andan başlayarak, yaşamımın son anına değin kendimdeyim ve onu seviyorum. Gidin artık. Bana öyle bakmayın. Buradaki havayı solumayın. O havaya ihtiyacım var. Seviyorum. Gidin buradan. Ben, seviyorum.

İYİ TANRI Sincaptan mektup var mı?

JENNIFER Aman Tanrım!

İYİ TANRI Sincaptan bir mektup var. Şöyle yazıyor: Kimseye söyleme.

JENNIFER *(Korkuyla, kısık sesle)* Böyle konuşmayın. Siz konuşmayın. Kimseye.

İYİ TANRI Kimse bilemez.

JENNIFER Kimse.

(Kapı kapanır.
Müzik.)

46. Caddede Bir Barda.

JAN *(İçeri girer)* İyi günler.

BARMEN Ne içersiniz?

JAN *(Biraz şaşkın)* Bilmiyorum. Ne içebilirim?

BARMEN Duble viski. Tıka basa buzlu. Sanırım tam size göre.

JAN Peki. Ama çabuk olsun. Saat kaç oldu? Benim saatim çok geride kalıyor. Sanırım yakında duracak, çünkü birkaç gündür kurmadım.

BARMEN *(Bir yandan içkiyi hazırlarken)* Bugün çok sıcak. *(Kadehi tezgâha, Jan'ın önüne bırakır.)* Çok geri kaldığını sanmam. İsterseniz radyoyu açabilirim. O zaman biraz sonra saatin tam olarak kaç olduğunu öğrenebilirsiniz.

JAN Çok naziksiniz.

BARMEN *(Radyoyu açıp istasyon ayarını yaparken)* Beyzbol maçı bitmiş bile. Şimdi reklam vardır.

SESLER *(Hafiften radyodan gelir)*

GİDİN DEVAM EDİN GİDİN

JAN Gitmek zorundayım.

BARMEN 46. Caddede fazla ilerleyemezsiniz. Yolu kazdılar. O yüzden müşterim eksildi. Bütün bir bloku dolaşıp geri dönmeniz gerekiyor.

JAN Demek öyle. Evet burası çok tenha.

SESLER *(Hafiften)*

ZAMANIN VARKEN DÜŞÜN

JAN Bir duble daha. Biliyor musunuz... Aslında bir kez olsun... Zamanınızı almıyorum ya?

BARMEN Hayır, hayır. Bilirim bunu. Kimseyi tanımıyorsunuz.

JAN Hayır, neden o değil. Ama biraz laflamak iyi gelebilirdi. Öylesine.

BARMEN Siz çok sevimli birisiniz. *(Kadehi Jan'ın önüne koyar.)*

JAN Bu, bugünün gazetesi mi?

BARMEN Evet. Alın!

JAN Yalnızca şöyle bir göz atmak istiyorum... Günlerdir gazete okumadım da. Gazeteyi açar.

SESLER *(Hafiften)*

BAĞIŞLAMAK YOK BAĞIŞLAMANIN ZAMANI DEĞİL.

JAN *(Sıçrayarak)* Saat! Bir başka program arayamaz mısınız?

BARMEN Deneyebilirim.

(Bir başka istasyon bulmaya çalışır.)

SESLER *(Bazı gürültülerin eşliğinde)*
DÜŞÜN BAŞARAMAZSIN
DUR! IŞIK YANDIĞINDA DUR!
BARMEN Deneyebilirim.

(Radyonun düğmesini çevirmeye devam eder, yüksek tonda bir müzik bulur, ancak müzik boğuk bir patlamayla birlikte kesilir.)

57. Katın koridorunda

FRANKIE Güzel bir ölüm. Güzel bir uçuştu.
BILLY Ama erkek. Orada değildi. Gelmedi. *(Ağlamaklı.)* Pis bir iş.
FRANKIE Postum kavruldu. Neredeyse ben de havaya uçacaktım. Nasıl rapor vereceğiz?
BILLY Kusursuz bir patlama ve yanlış bir hesap. Bir ölü eksik. Usta aşağıda, binanın girişinde bekliyor. Kendi kulaklarıyla duymak istedi.
FRANKIE *(Yapmacıklı)* Ona gözükmeye çekiniyorum. Postumu yaktım.
BILLY Dinle! Meraklılar gelmeye başladılar bile. Dışardan tırmanarak aşağı ineriz. Odalardan odalara sıçrarız. Dışarı. Haydi!
FRANKIE Şu hale bak. Her taraf cehennemde kavrulmuşçasına simsiyah kesilmiş. Duman henüz dağılmamış. *(Öksürür).* Ne kadar iyi!

Mahkeme salonunda

YARGIÇ Demek kız yalnız başına öldü.
İYİ TANRI Evet.
YARGIÇ Neden peki? *(Sözüne hemen devam eder, fakat bu kez daha bir kendinden emindir.)* Erkek ansızın, karar verildikten sonra, yalnız kalmak istediği için; bir saat boyunca sakin oturup, bir zamanlar düşündüğü gibi düşünmek istediği için; bir zamanlar kendisini ilgilendirmeyen yerlerde, kendisini ilgilen-

dirmeyen insanlarla konuştuğu gibi konuşmak istediği için. Erkek, geri kalmıştı ve düzen bir an için kollarını ona doğru uzatmıştı. Akşam yemeğinden önce sakin sakin bir kadeh içkisini içen, kulaklarından bir sevgilinin fısıltılarını, burun deliklerinden de baştan çıkartıcı kokusunu kovmuş bir erkek kadar normal, sağlıklı ve dürüsttü – gözleri matbaa harflerinin karasıyla yeniden canlanacak, elleri de bir bar tezgâhında kaçınılmız olarak kirlenecek bir erkek gibi.

İYİ TANRI O, kurtulmuştu. Dünya, ona yeniden kavuşmuştu. Şimdi çoktan dönmüş olmalı; uzun, ama sıradan amaçlarla dolu, keyifsiz bir hayat sürecek.

YARGIÇ Ve belki de asla unutmayacak.

İYİ TANRI Öyle mi dersiniz?

YARGIÇ Evet.

İYİ TANRI İşimiz tamam mı?

YARGIÇ Gidin. Uzun koridor boyunca asansöre kadar yürüyün. Bir yan kapıya varacaksınız. Sizi kimse engellemeyecek.

İYİ TANRI Peki ya dava?

YARGIÇ Devam edecek.

İYİ TANRI Ya hüküm? Yani sizin kararınız – hiçbir zaman öğrenemeyecek miyim? Şu gözlerinizin derinliklerindeki şimşekler neyin işareti, sayın yargıç? Bütün bu soruları sorarken, neydi aklınızda olup da söylemedikleriniz? Şimdi yanıt verirken ne düşünüyorsunuz? Susmak – sonuna kadar mı?

(İyi Tanrı çıkar, kapı arkasından kapanır.)

YARGIÇ *(Yalnız başına)* Susmak.

... ağustosböcekleri de bir zamanlar insandılar. Hep şarkı söyleyebilmek için yemeye, içmeye ve sevmeye son verdiler. Şarkılara kaçışları sırasında gittikçe daha kuruyup küçüldüler; şimdi özlemleriyle yitik, özlemleriyle büyülenmiş olarak şarkılar söyleyip duruyorlar - ama aynı zamanda da lanetlenmiş olarak, sesleri insan sesi olmaktan çıktığı için.

"İnsanlar arasında gerçek bir iletişim kurabilmenin güçlüğü, sıradan yaşamların dışına çıkma isteğinin yaygınlığına karşın, bunun için gerekli adımları atabilme yürekliliğini çok az insanın gösterebilmesi, bu bağlamda en güçlüymüş gibi gözüken isteklerin sonunda çoğunlukla günlük yaşamda, 'kaynağı iki insan arasındaki ilişkide yatan' faşizmlere boyun eğilmesiyle noktalanması, gerçek anlamdaki aşkın, kurulu düzenlere ters düşen bir olgu niteliğini taşımasından ötürü asla gerçekleşememesi" Ingeborg Bachmann'ın radyo oyunlarının ana izleklerini oluşturur. Bachmann şiir dilini radyo oyunlarına taşırken bu türün yetkin örneklerini vermiş, "zamanının temsilcisi olabilme" özelliğini göstermiştir.

7822
AVE

ISBN 978-975-08-0969-6
10 TL
9 789750 809699